

แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

นายหฤษฎ์ โศกผา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเอกพัฒนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาที่อยู่อาศัยและอสังหาริมทรัพย์ ภาควิชาเคหการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

ESTABLISHED PROCESS FOR HOUSING IMPROVEMENT FUND FOR ELDERLY CASE
RUNGMANEPPATTANA WANGTHONGLANG DISTRICT, BANGKOK

Mr. Harit Khokphar

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Housing Development in Housing and Real Estate Development

Department of Housing

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2018

Copyright of Chulalongkorn University

2620719849

CU Thesisis 6073347525 thesis / recv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ภูมิศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

โดย

นายหฤษฎ์ โลกผา

สาขาวิชา

การพัฒนาที่อยู่อาศัยและอสังหาริมทรัพย์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ไตรรัตน์ จารุทัศน์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเอกพัฒนศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นรัชฎ์ กาญจนนัยจิติ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์เลอสม สถาปิตานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ไตรรัตน์ จารุทัศน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญพัฒนา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รักษนก คชานุกาล)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ กุฎอินทร์)

2620719849

CU Thesisis 6073347525 thesisis / recv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

วิทยุ โลกผา : แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา
ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร. (ESTABLISHED PROCESS FOR
HOUSING IMPROVEMENT FUND FOR ELDERLY CASE RUNGMANEEPATTANA
WANGTHONGLANG DISTRICT, BANGKOK) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ.ไตรรัตน์ จารุทัศน์

โครงสร้างประชากรไทยมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัย จึงควรปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมเพื่อลด
อุบัติเหตุจากสภาพร่างกายที่เสื่อมลง แต่จากสภาพทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุพบว่ามิรายได้ไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายเพื่อปรับปรุงที่อยู่
อาศัยมีราคาสูงส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่มีความสามารถในการจ่ายเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมได้ งานวิจัยนี้จึงศึกษาลักษณะ
เศรษฐกิจ สภาพที่อยู่อาศัย และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา รวมถึง
วิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งผลดีและผลเสียจากกองทุนในชุมชน เพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบกองทุนเพื่อปรับปรุงที่
อยู่อาศัยให้มีความเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

จากข้อมูลการสอบถามผู้สูงอายุภายในชุมชน และสัมภาษณ์กรรมการระบบการเงินชุมชน ผู้เชี่ยวชาญจากกรม
ส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และผู้ดูแลพื้นที่สำนักงาน
ทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ พบว่า กองทุนภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนามีกองทุนทั้งหมด 7 กองทุน โดยมี 3 กองทุนที่ไม่สามารถ
แก้ไขได้ เนื่องจากติดระเบียบข้อบังคับของกองทุน ได้แก่ กองทุนรักษาดินรักษาน้ำบ้าน วิสาหกิจชุมชน และกองทุนแม่แห่งแผ่นดิน
และอีก 4 กองทุนที่สามารถแก้ไขระเบียบข้อบังคับได้ ได้แก่ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง สถาบันการเงินกองทุน กองทุน
สวัสดิการ และกลุ่มสังฆะสตรี จากการสอบถามผู้สูงอายุในชุมชนพบว่า ร้อยละ 76.2 เห็นด้วยกับการมีกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่
อาศัยสำหรับรองรับผู้สูงอายุในชุมชนและยินดีจะออมเงินเพื่อใช้สำหรับปรับปรุงที่อยู่อาศัย ในส่วนของการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ
และคณะกรรมการระบบการเงินชุมชน วิเคราะห์ได้ว่ากองทุนที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ไขระเบียบข้อบังคับ ให้เป็นแหล่งเงินทุน
ในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุกองทุนที่มีความเหมาะสมที่สุดคือ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง และรองลงมาคือ
สถาบันการเงินกองทุนชุมชน

จึงควรเสนอแนะแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ได้แก่
การปรับปรุงแก้ไขกองทุนเดิม ได้แก่ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง และสถาบันการเงินกองทุน และในกรณีชุมชนที่ไม่มีระบบ
การเงินชุมชน เสนอควรให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเพื่อเป็นระบบการเงินชุมชนก่อนในเบื้องต้น เพื่อพัฒนาต่อยอด
ให้เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

สาขาวิชา การพัฒนาที่อยู่อาศัยและ
อสังหาริมทรัพย์
ปีการศึกษา 2561
ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6073347525 : MAJOR HOUSING AND REAL ESTATE DEVELOPMENT

KEYWORD: Elder/ Housing Improvement/ Established Process for Fund/ Low Income

Harit Khokphar : ESTABLISHED PROCESS FOR HOUSING IMPROVEMENT FUND FOR ELDERLY CASE
RUNGMANEEPATTANA WANGTHONGLANG DISTRICT, BANGKOK. Advisor: Assoc. Prof. TRIRAT
JARUTACH

The Thai population structure has changed in accordance with the aging society. Housing must be improved to be appropriate for the elderly such as decrease accidents which may occur because of physical deterioration. Also, the economic situation of the elderly shows that they do not have enough revenue. They cannot afford to improve their housing at a high price. Therefore, the researcher studied economic conditions, living conditions and opinions of improving fund for housing improvement for the elderly in Rungmanee Pattana community. In addition, the researcher analyzed components of fund both pros and cons in order to suggest an established process for a housing improvement fund for the elderly in Rungmanee Pattana community.

From the questionnaires of the elderly in the community and interviews of the financial community system committee, experts from the Cooperative Promotion Department, National Village and Urban Community Fund Office, Community Organization development institute and The Crown Property Bureau, show that 3 from 7 funds in the Rungmanee Pattana community cannot be edited because of their standing orders: Ruksa-Din Ruksa-Baan Fund, community enterprise and Mae Hang Pandin Fund. And, there are 4 from 7 funds in the Manee Pattana community that can be edited; standing orders which are community Financial institution, Baan Munkhong housing cooperative, community welfare funds and the Truthfulness Saving Fund for women. From interviews with the elderly in the community it was found that 76.2% agree with the housing improvement fund for the elderly in the community and are pleased to save money for housing improvement. From the interviews of the financial community system committee and experts from the involved organizations, the researcher analysed and found that the appropriate funds that can be improved to be a source of working capital in the community the most are the Baan Munkhong housing cooperative and community Financial institution respectively.

The study concluded that it should provide an ESTABLISHED PROCESS FOR HOUSING IMPROVEMENT FUND FOR THE ELDERLY CASE RUNGMANEEPATTANA community. In 2 ways, one is improving existing funds of the Baan Munkhong housing cooperative and community financial institutions. Also, the other is the communities that don't have a financial community system; from the information, it is suggested a Village and Urban Community Fund be established to be based for the financial system to improve it to be working capital for the improvement of housing for the elderly in the future.

Field of Study: Housing and Real Estate Development Student's Signature

Academic Year: 2018 Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ไตรรัตน์ จารุทัศน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดระยะเวลาการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์เลอสม สถาปิตานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รักษนก กษานุกาล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ กุฎอินทร์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ คณะกรรมการชุมชน รุ่งมณี พัฒนาและเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ ที่ได้ช่วยเหลือในการประสานงานและเก็บข้อมูลผู้สูงอายุ ผู้เชี่ยวชาญจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ตลอดจนให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยจนเสร็จสิ้นงานวิจัย รวมถึงผู้สูงอายุในชุมชน รุ่งมณีพัฒนา ที่กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ในภาควิชาเคหการ เพื่อนนิสิตในภาควิชาทุกท่าน บุคลากรใน ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางการฯ รวมถึง ขอขอบคุณ แก๊งเด็กๆที่มีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนงานวิจัยครั้งนี้

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ครอบครัวของข้าพเจ้า รวมไปถึงคุณฉัฐหทัย ที่ช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยเสมอมา ซึ่งประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือจนประสบความสำเร็จ

หฤษฎ์ โลกพา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามงานวิจัย.....	12
1.3 วัตถุประสงค์.....	12
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	12
1.5 ข้อจำกัดในการวิจัย	15
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา	15
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	16
1.8 ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย.....	17
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับงานวิจัย	18
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเงินรายย่อย (Microfinance).....	19
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	21
2.1.3 แนวคิดกองทุนสวัสดิการชุมชน	25
2.1.4 แนวคิดโครงการบ้านมั่นคง.....	26

2620719849

CU Thesisis 6073347525 thesisis / recv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์.....	28
2.1.6 สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง	37
2.1.7 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม	38
2.1.8 เมืองน่าอยู่ผู้สูงอายุ (Age-Friendly Cities).....	39
2.1.9 แนวความคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ.....	42
2.1.10 นโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	42
2.2 สรุปวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	53
3.1 กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	53
3.2 วิธีดำเนินการวิจัย	55
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	56
3.4 ประชากรประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	60
3.6 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	60
บทที่ 4 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	61
4.1. บริบทชุมชนของพื้นที่ศึกษา.....	61
4.1.1 ลักษณะและองค์ประกอบของ ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา.....	61
4.1.2 วิวัฒนาการของชุมชนรุ่งมณีพัฒนา.....	62
4.1.3 สภาพทั่วไปของชุมชนรุ่งมณีพัฒนา.....	63
4.1.4 กระบวนการในการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัย ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	64
4.2 ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	64
4.2.1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ.....	64

4.2.2 ข้อมูลด้านสังคมของผู้สูงอายุ	64
4.2.3 ข้อมูลสภาพการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ.....	65
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา.....	69
5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา.....	69
5.1.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ.....	69
5.1.3 ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย.....	75
5.2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งข้อดีและข้อเสียภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา.....	78
5.2.2 องค์ประกอบของระบบการเงินกองทุนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	100
5.3 เสนอแนะแนวทางการปรับรูปแบบกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ.....	101
5.3.1 ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	101
5.3.2 เสนอแนะแนวทางให้ปรับปรุงแก้ไขจากกองทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา..	112
5.3.3 เสนอแนะแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน อื่น	121
บทที่ 6 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	128
6.1 อภิปรายตามวัตถุประสงค์.....	128
6.2 เปรียบเทียบผลการวิจัยกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	133
6.3 ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัย	137
6.4 ข้อเสนอแนะ	138
บรรณานุกรม	139
ประวัติผู้เขียน	152

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 รายชื่อชุมชนและเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ศึกษา.....	10
ตารางที่ 2 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	17
ตารางที่ 3 สรุปรงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง.....	48
ตารางที่ 4 กรอบแนวคิดงานวิจัย	54
ตารางที่ 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรในชุมชน	59
ตารางที่ 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรในชุมชน	59
ตารางที่ 7 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรผู้เชี่ยวชาญ	59
ตารางที่ 8 เพศ ช่วงอายุของผู้สูงอายุ (n=75).....	69
ตารางที่ 9 อาชีพ ของผู้สูงอายุ(n=75).....	69
ตารางที่ 10 ที่มาของรายได้หลัก(n=75).....	70
ตารางที่ 11 รายจ่ายโดยเฉลี่ยเดือน (n=75).....	70
ตารางที่ 12 ความเพียงพอของรายได้ (n=75).....	71
ตารางที่ 13 ภาระหนี้สิน(n=75)	71
ตารางที่ 14 จำนวนเงินออม(n=75).....	72
ตารางที่ 15 การตัดสินใจด้านการเงิน(n=75)	72
ตารางที่ 16 สถานะสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา(n=75).....	73
ตารางที่ 17 สถานะสมาชิกกลุ่มสัจจะสตรี (n= 54).....	73
ตารางที่ 18 สถานะสมาชิกสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง (n=75).....	73
ตารางที่ 19 สถานะสมาชิกสหกรณ์ยูเนี่ยนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา (n=75).....	74
ตารางที่ 20 ลักษณะสภาพที่อยู่อาศัย(n=75)	75
ตารางที่ 21 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ	76

2620719849

CU Thesais 6073347525 thesais / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ (n=75).....76

ตารางที่ 23 ความสามารถในการออมเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ(n=54)77

ตารางที่ 24 สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง82

ตารางที่ 25 สถาบันการเงินชุมชนกองทุนร่วมพัฒนา86

ตารางที่ 26 กลุ่มสัจจะสตรี89

ตารางที่ 27 กองทุนสวัสดิการชุมชนร่วมพัฒนา93

ตารางที่ 28 กองทุนรักษาดินรักษาบ้าน96

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียในแต่ละกองทุนภายในชุมชนร่วมพัฒนา.....99

ตารางที่ 30 สรุปรวมระบบการเงินชุมชนภายในชุมชนร่วมพัฒนา99

ตารางที่ 31 องค์ประกอบของระบบการเงินชุมชนร่วมพัฒนา.....100

ตารางที่ 32 สรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ.....112

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	ปิรามิดของประชากรโลก แสดงโครงสร้างของประชากรโลก ในช่วงปี พ.ศ.2558 – พ.ศ. 2593	2
ภาพที่ 2	จำนวนประชากรผู้สูงอายุทั่วโลก ในช่วงปี พ.ศ.2493 และ พ.ศ.2643	2
ภาพที่ 3	องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่สำหรับผู้สูงอายุ (Age-friendly city).....	3
ภาพที่ 4	ขอบเขตการเลือกพื้นที่ศึกษา	14
ภาพที่ 5	แสดงภาพโครงสร้างองค์กร	23
ภาพที่ 6	แสดงแผนผังที่อยู่อาศัยในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	61
ภาพที่ 7	ที่อยู่อาศัยใน โครงการบ้านมั่นคงชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	63
ภาพที่ 8	บ้านไม้กิ่งปูน ใช้ประกอบอาชีพค้าขาย.....	65
ภาพที่ 9	รูปแบบหอพัก บ้านเช่า และอพาร์ทเมนท์	66
ภาพที่ 10	รูปแบบที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง(1)	66
ภาพที่ 11	รูปแบบที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง(2)	67
ภาพที่ 12	กองทุนที่สามารถแก้ไขเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย	113
ภาพที่ 13	แหล่งที่มาของเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุของสหกรณ์	120
ภาพที่ 14	แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยในชุมชนที่มีกองทุนแตกต่างกัน	123
ภาพที่ 15	ขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัย	123

2620719849

CD IThesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ผู้สูงอายุโลก

องค์การสหประชาชาติได้ประเมินสถานการณ์ว่า พ.ศ.2544-2643 จะเป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ หมายถึงการมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรรวมทั่วโลกและมีแนวโน้มว่าประชากรผู้สูงอายุเหล่านี้จะมีฐานะยากจน องค์การสหประชาชาติได้นิยามว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง ประชากรทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ขึ้นไป และได้แบ่งระดับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็น 3 ระดับ ได้แก่

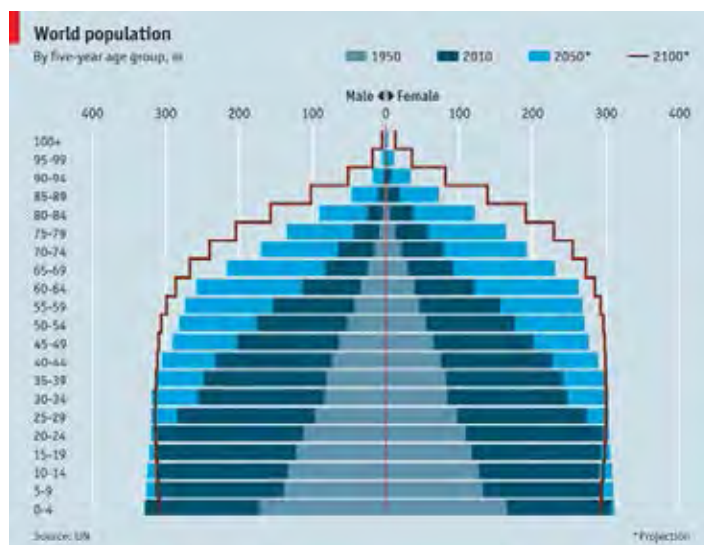
1. สังคมสูงวัย (Aged Society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปี มากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ

2. สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ (Complete Aged Society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ

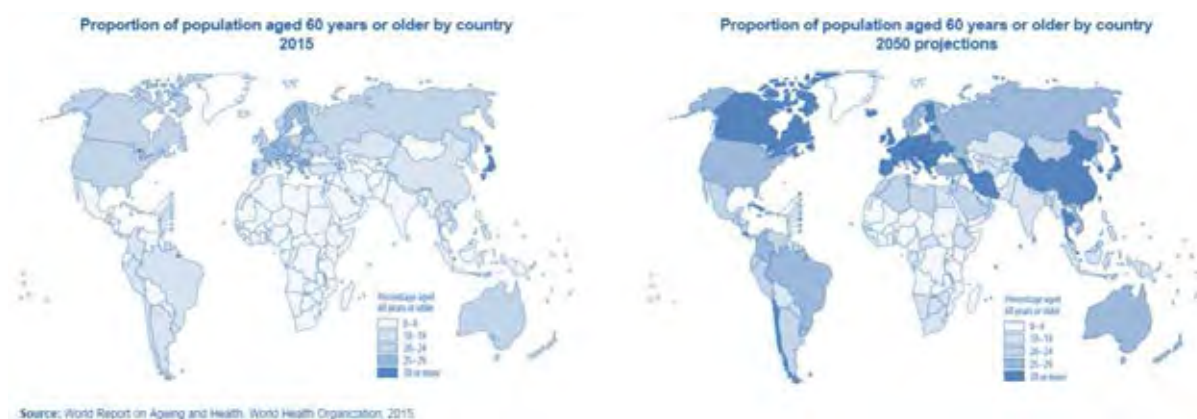
3. สังคมสูงวัยอย่างเต็มที่ (Super Aged Society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งประเทศ¹

ในปี พ.ศ.2593 ลักษณะโครงสร้างทางสังคม จะเปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ (Complete Aged Society) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรของโลก ที่อัตราการเกิดลดต่ำลงแต่อัตราการมีอายุยืนสูงขึ้น โดยมีอายุเฉลี่ยยืนยาวขึ้นอย่างน้อย 9 ปี นอกจากนี้จากการคาดการณ์จำนวนประชากรผู้สูงอายุในปี พ.ศ.2593 ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่จะมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์

¹ Organization, W. H. World report on ageing and health: World Health Organization. (n.p.), 2015.

ภาพที่ 1 พีรามิดของประชากรโลก แสดงโครงสร้างของประชากรโลก ในช่วง ปี พ.ศ.2558 – พ.ศ.2593

ภาพที่ 2 จำนวนประชากรผู้สูงอายุทั่วโลก ในช่วงปี พ.ศ.2493 และ พ.ศ.2643

จากสถานการณ์ผู้สูงอายุของโลก องค์การอนามัยโลก (WHO) จึงได้เริ่มศึกษา “เมืองน่าอยู่สำหรับผู้สูงอายุ (Age-Friendly City)” และได้ตีพิมพ์หนังสือ Global Age-friendly cities : A Guide, World Health Organization (2 0 0 7) เพื่อเผยแพร่แนวความคิดดังกล่าวอย่างแพร่หลายในเวลาต่อมา โดยให้ความสำคัญต่อประชากรสูงอายุและความเป็นเมือง (Population ageing and urbanization) ซึ่งเป็นแนวโน้มสำคัญในอนาคตครอบคลุมถึงสถานะความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของคน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม เอกลักษณะ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และจิตวิญญาณ ตลอดจนเมืองหรือชุมชนมีการบริหารปกครองที่ดีโดยเน้นความเป็นธรรม (equity) การมีส่วนร่วม (participation) และการประสานความร่วมมือ (Cooperation) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของเมืองและชุมชน โดยสามารถสรุปเป็นแนวคิดเรื่อง “พหุผลัง” (Active ageing) หรือ ‘สูง

วัยอย่างมีคุณภาพ' บัญญัติขึ้นโดยองค์การอนามัยโลกเมื่อ พ.ศ.2533 คือกระบวนการที่เหมาะสมและเอื้อให้เกิดโอกาสในการพัฒนาด้านสุขภาพ การมีส่วนร่วม ความมั่นคง เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของคนเมื่อสูงวัย โดยองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ กำหนดกรอบการพิจารณาเมืองน่าอยู่สำหรับผู้สูงวัย(Age Friendly City)ไว้ 8 ประเด็น ดังนี้คือ

- 1.อาคารสถานที่และบริเวณภายนอก (Outdoor spaces & buildings)
- 2.ระบบขนส่งและยานพาหนะ (Transportation)
- 3.ที่อยู่อาศัย (Housing)
- 4.การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม (Social Participation)
- 5.การให้ความเคารพและการยอมรับ (Respect and social inclusion)
- 6.การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน (Civic participation and employment)
- 7.การสื่อสารและข้อมูลสารสนเทศ (Communication & Information)
- 8.การบริการชุมชนและการบริการสุขภาพ (Community support and health services)²

ภาพที่ 3 องค์ประกอบของเมืองน่าอยู่สำหรับผู้สูงวัย (Age-friendly city)

ประเด็นหลักที่ผู้วิจัยศึกษาจะเป็นในด้านปฏิรูประบบเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ด้านสภาพแวดล้อมเพื่อให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุก็คือ **ที่อยู่อาศัย (Housing)** มีรายละเอียดทั้งหมด 9 ข้อ ได้แก่ 1.ความสามารถในการจ่าย 2.การปรับปรุงที่พักอาศัย 3.การออกแบบ 4.การ

² WHO, Global, age-friendly cities : a guide. . (n.p.), 2007.

บำรุงรักษา 5.การเข้าถึงบริการ 6.ความสัมพันธ์กับชุมชน 7.ทางเลือกของการอยู่อาศัย 8. สภาพแวดล้อมการอยู่อาศัย 9.บริการที่จำเป็น ซึ่งความสามารถในการจ่าย การปรับปรุงที่พักอาศัย และการออกแบบ จะเป็นส่วนที่ผู้วิจัยจะกล่าวต่อไป

สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) ตามนิยามขององค์การสหประชาชาติตั้งแต่ พ.ศ. 2548 คือมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นจำนวนร้อยละ 10.5 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ และมีการคาดการณ์ว่า ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Complete Aged Society) คือมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ ในพ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นระยะเวลาอันใกล้ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาด้านการแพทย์ ทำให้ประชากรมีอายุยืนยาวมากขึ้น ประกอบกับโครงสร้างประชากรมีอัตราการเกิดลดลงจากนโยบายการพัฒนาประชากร ซึ่งมีการคุมกำเนิด ทำให้ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ประกอบกับคู่ครองในปัจจุบันมีการแต่งงานช้าขึ้น นิยมการมีบุตรจำนวนน้อยหรือไม่มีเลย ทำให้สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สวนทางกับประชากรวัยเด็กและวัยแรงงาน ส่งผลให้แนวโน้มโครงสร้างประชากรเปลี่ยนไป โดยจำนวนของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นในอัตราที่เร็วกว่าประชากรรวมของประเทศ ผลจากการสำรวจประชากรไทยมีจำนวน 67.6 ล้านคน ในพ.ศ. 2560 เป็นชาย 33 ล้านคน และหญิง 34.6 ล้านคน มีประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไป 11.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ของประชากรทั้งหมด เป็นชาย 5.08 ล้านคน (ร้อยละ 15.4) และหญิง 6.23 ล้านคน (ร้อยละ 18.0) เมื่อแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 3 ช่วงวัย คือ ผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) และผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) จะพบว่า ผู้สูงอายุของไทยส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วงวัยต้น ร้อยละ 57.4 ของผู้สูงอายุทั้งหมดเมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มอัตราของผู้สูงอายุ หมายถึง อัตราส่วนของผู้สูงอายุต่อประชากรทั้งสิ้น 100 คน จะพบว่า เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (จากร้อยละ 6.8 ในพ.ศ. 2537 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.4 ในพ.ศ. 2545 เป็นร้อยละ 10.7 ในพ.ศ. 2550 ร้อยละ 12.2 ในพ.ศ. 2554 ร้อยละ 14.9 ในพ.ศ. 2557 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.7 ในพ.ศ. 2560)³

จากสถานการณ์ดังกล่าวคณะกรรมการปฏิรูประบบรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการพัฒนาข้อเสนอการปฏิรูประบบเพื่อรองรับสังคมสูงวัยของประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม โดยมีหลักการในการปฏิรูป คือ

1) ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคม การปฏิรูปต้องไม่สร้างระบบที่จะทำให้ผู้สูงอายุต้องกลายเป็นภาระของสังคม

³จุฑารัตน์ แสงทอง, “สังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์):ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ,” รุสมิแล , ปีที่ 38 ฉบับที่ 1 (มกราคม 2560) : 6-28

- 2) สร้างสังคมที่คนทุกวัยอยู่ร่วมกันได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข
- 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของจุดพลัง “ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรชุมชน และท้องถิ่น” ในการแก้ปัญหา
- 4) เน้น “การสร้าง นำซ่อม” และการประคับประคองให้ผู้สูงอายุอยู่ในสภาพที่สามารถดูแลตนเองให้ได้ยาวนานที่สุด
- 5) เตรียมความพร้อมของระบบเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สังคม และบริการสุขภาพภายใต้บริบทของสังคมสูงวัย

ในปัจจุบันวิถีชีวิตสมัยใหม่และการเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีลูกน้อยลง ทำให้ผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่ต้องอาศัยอยู่ตามลำพังคนเดียวหรืออยู่ตามลำพังกับคู่สมรส มีสัดส่วนสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด (ลูกหลานอาจอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง แต่ผู้สูงอายุจะอาศัยอยู่ตามลำพังในบ้าน) เนื่องจากผู้สูงอายุจำนวนมากติดบ้าน และไม่ยอมย้ายตามไปอยู่กับลูกหลานในบ้านใหม่ ปัญหาที่พบคือผู้สูงอายุถึง 1 ใน 4 คน เคยหกล้ม กว่าร้อยละ 35 หกล้ม เพราะสภาพแวดล้อมในบ้านและรอบ ๆ บ้านไม่ปลอดภัย ข้อมูลงานวิจัยบ่งชี้ว่าการปรับสภาพบ้านและสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสามารถช่วยลดปัญหาการล้มของผู้สูงอายุ และมีต้นทุนต่ำกว่าค่ารักษาพยาบาลจากการบาดเจ็บ บาดเจ็บ เรื้อรัง หรืออาจทำให้พิการต้องตกอยู่ในสภาพพึ่งพาถาวรได้⁴

สภาพการอยู่อาศัยในที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ จึงมีความสำคัญในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมาก ทั้งในส่วนของช่วยป้องกันลดการเกิดอุบัติเหตุและยังมีต้นทุนที่ต่ำกว่าค่ารักษาพยาบาล เนื่องจากผู้สูงอายุใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในที่พักอาศัย แต่ในชุมชนเมืองขนาดใหญ่ โดยเฉพาะในชุมชนแออัดในเมือง พบว่าสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย มีสภาพทรุดโทรมอย่างมาก และมักจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีความแตกต่างจากสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยในต่างจังหวัด คือ สภาพที่ดินของชุมชนแออัดในกรุงเทพฯ มีข้อจำกัดมากกว่าที่ดินในชุมชนต่างจังหวัด และมีสภาพแวดล้อมที่มีความทรุดโทรมมากกว่า รวมถึงยังมีความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่มาก

สถานการณ์ด้านที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุประเทศไทย

จากโครงการติดตามและประเมินผลแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 พบว่าเป้าหมายของแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 กำหนดให้ร้อยละ 10 ของผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในบ้านที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จากการประเมินพบว่า ผู้สูงอายุไทยเกือบทั้งหมดอาศัยอยู่ในบ้านที่มีสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม มีเพียงร้อยละ 3.4 เท่านั้นที่อาศัยอยู่ในบ้านที่มีสภาพแวดล้อมเหมาะสม ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2

⁴ สภาพปฏิรูปแห่งชาติ, วาระปฏิรูปที่ 30 : การปฏิรูประบบเพื่อรองรับสังคมสูงวัย, 2558.

(พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 เกือบสามเท่าตัว โดยกรุงเทพมหานครมี ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในบ้านที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุด เพียงร้อยละ 7.3⁵

การปรับสภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับสมรรถนะของร่างกายจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นเพื่อให้สามารถทำกิจกรรมประจำวันเบื้องต้นภายในบ้านได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ลดโอกาสและความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุภายในบ้าน สนับสนุนให้สามารถใช้ชีวิตด้วยตนเอง และลดภาระของผู้ดูแล

Universal Design หรือการออกแบบเพื่อทุกคน เป็นแนวความคิดสากลที่องค์การสหประชาชาติได้พยายามเผยแพร่และส่งเสริม จากแนวคิดให้คนพิการและผู้สูงอายุได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตในอาคารและสิ่งแวดลอม ทั้งนี้หลักการของ Universal Design คือการออกแบบผลิตภัณฑ์ และสภาพแวดล้อม ที่ปราศจากการออกแบบหรือดัดแปลงเป็นพิเศษ เป็นการออกแบบที่ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางเท่าที่เป็นไปได้มากที่สุด โดยไม่มีข้อจำกัดด้านอายุและสภาพร่างกาย⁶ อีกทั้งยังพบว่าบ้านของผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมาก ลักษณะความต้องการการปรับสภาพบ้านและชุมชนจึงมีความแตกต่างกันไปด้วย นอกจากนั้นความสำคัญของการปรับสภาพบ้านไม่ได้อยู่ที่องค์ความรู้ตามหลักการเท่านั้น

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ได้มีการวิจัยด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย สู่การมีสุขภาวะที่ดีของคนพิการและผู้สูงอายุ โดยค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อการมีสุขภาวะที่ดี ในเบื้องต้น ใช้เงินเฉลี่ย 20,000 บาท โดยจะปรับภายในบ้านเล็กน้อย เช่น ปรับสุขภัณฑ์ในห้องน้ำ ราวจับ ทำทางลาด ทางเดินใน-นอกบ้าน 40,000 บาท สามารถปรับภายในบ้านและโครงสร้างบางส่วน เช่น ย้ายห้องน้ำ ปรับสุขภัณฑ์ในห้องน้ำ ราวจับ ทางเดินใน-นอกบ้าน ทางลาด ขยายประตู และ 60,000 บาทในการสร้างบ้านใหม่ ลักษณะทั้งนี้ต้นทุนการปรับสภาพแวดล้อม เฉลี่ยหลังละไม่เกิน 40,000 บาท โดยใช้จ่ายอย่างประหยัด⁷

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุประเทศไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ผลจากการสำรวจประชากรไทย เรื่องความสามารถในการจ่ายของกลุ่มผู้สูงอายุนั้น พ.ศ. 2560 ผู้สูงอายุที่ทำงานมี 3.9 ล้านคน หรือร้อยละ 35.1 โดยผู้สูงอายุที่ยังทำงานอยู่ให้เหตุผลที่ยังคงต้องทำงานว่า สุขภาพแข็งแรง ยังมีแรงทำงาน ต้องหารายได้เลี้ยงครอบครัวหรือตนเอง และเป็นอาชีพประจำไม่มีผู้ดูแลแทน โดยแหล่งรายได้หลักของผู้สูงอายุส่วนใหญ่มาจากบุตร (ร้อยละ 34.7) มากที่สุดรองลงมาคือ จากการทำงานของผู้สูงอายุเอง (ร้อยละ 31)

⁵ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โครงการติดตามและประเมินผลแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2555 - 2559), 2560

⁶ สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ คู่มือปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมการออกแบบสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทุกคน (Universal design Code of Practice), 2551

⁷ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, การวิเคราะห์ต้นทุนและผลลัพธ์ของการบริการปรับสภาพบ้านสำหรับคนพิการด้านการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ, 2558

และได้รับจากเบี้ยยังชีพของทางราชการ ได้แก่ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยยังชีพผู้พิการ (ร้อยละ 20) ในส่วนความเพียงพอของรายได้ที่ได้รับโดยให้ผู้สูงอายุประเมินความรู้สึกของตนเองโดยไม่ใช้จำนวนเงินมาเป็นเกณฑ์วัด พบว่า เกินกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.3) ผู้สูงอายุตอบว่ามีรายได้เพียงพอ และมีร้อยละ 18.5 ที่ตอบว่ามีรายได้ไม่เพียงพอในการดำรงชีพ⁸

ข้อมูลสถิติจากกรมกิจการผู้สูงอายุ ได้มีการจัดทำสถิติจำนวนผู้สูงอายุที่เข้ารับสวัสดิการแห่งรัฐ สถิติด้านการเงินพบว่า มีจำนวน 3.8 ล้านคนซึ่งคิดเป็น 1 ใน 4 ของจำนวนประชากรผู้สูงอายุทั้งหมดของประเทศไทย พบว่าร้อยละ 84.2 หรือ 3.2 ล้านคนมีรายได้ต่อปีต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปี และร้อยละ 21.1 หรือ 0.8 ล้านคน ไม่มีรายได้ หรือผู้สูงอายุมีรายได้เฉลี่ยเพียง 15,102 บาทต่อปี แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุไทยมากกว่า 3.8 ล้าน ไม่มีความสามารถในการจ่ายเพื่อคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย⁹

ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

โครงสร้างทางอายุของประชากรไทยที่ในอดีตเป็นประชากรเยาว์วัยได้เปลี่ยนผ่านเป็นโครงสร้างทางประชากรสูงวัย ปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร จากรายงานของสำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล พ.ศ.2553 แสดงให้เห็นว่าประชากรสูงอายุในกรุงเทพมหานคร มีจำนวนถึง 726,214 คน จากประชากร 5,701,394 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.7 ของ ประชากรทั้งหมด และใน พ.ศ.2555 จากรายงานของสำนักงานปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร พบว่า มีประชากรสูงอายุขึ้นทะเบียนจำนวน 772,261 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14 ของประชากรทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียนในกรุงเทพมหานคร

ผลจากการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 1 พบว่าผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนผู้ที่อยู่ในภาวะทุพพลภาพหรือภาวะพึ่งพาสูงกว่าพื้นที่อื่น แต่กลับได้รับความช่วยเหลือในรูปของการเยี่ยมบ้าน เพียงแค่ร้อยละ 14.2 ซึ่งน้อยกว่าภูมิภาคอื่น (ภูมิภาคอื่น มีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 40) และต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานครมาก (ร้อยละ 80) ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ดีหรือกลุ่มผู้สูงอายุที่ยากจนในกรุงเทพมหานครที่มีภาวะทุพพลภาพเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงที่จะไม่ได้รับบริการการดูแลระยะยาวและการเยี่ยมบ้าน

ในการประเมินแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานครระยะที่ 1 พบประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเมืองจะประสบปัญหามากกว่าในเขตชนบทโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร เช่น มีอาการเจ็บป่วยและทุพพลภาพที่สูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ และชุมชนไม่สามารถ

⁸ ภูษพงศ์ โนนไธสง, แดงช่าว "สถิติบอกอะไร ผู้สูงวัยปัจจุบันและอนาคต". สำนักงานสถิติแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร. แหล่งที่มา : <http://www.nso.go.th> [16 มีนาคม 2562]

⁹ กรมกิจการผู้สูงอายุ, สรุปข้อมูลสำคัญผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐปี พ.ศ.2560, 2561

รองรับความต้องการหรือให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุได้ เพราะมีความเป็นเมืองสูงมากทำให้ความถี่ของกิจกรรมหรือความสัมพันธ์ในชุมชนอ่อนด้อยลงไป¹⁰

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการบูรณาการในการช่วยเหลือเรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัย จากสถานะการณ์ผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งมีรายได้น้อยหรือไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตนั้นไม่สามารถปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เกิดความปลอดภัยถึงแม้จะมีความคิดที่จะปรับปรุงแต่สภาพเศรษฐกิจก็ไม่เอื้ออำนวย ทำให้มองข้ามหรือละเลยการปรับปรุงที่อยู่อาศัยซึ่งถือว่ามีความจำเป็นเป็นอย่างมาก หรืออาจเพราะความเคยชินทำให้ผู้สูงอายุไม่ได้ตระหนักถึงอันตรายและอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาวจากการเกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดข้อเสียทั้งค่าใช้จ่ายและสภาพร่างกาย ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นของกระบวนการช่วยเหลือในด้านการเงินเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับบุคคลกลุ่มนี้

กรุงเทพมหานคร ได้มีการแบ่งเขตการปกครองทั้งหมดออกเป็น 50 เขต ประกอบด้วย ชุมชนจัดตั้งทั้งหมด 2,009 ชุมชน ได้มีการแบ่งลักษณะชุมชนออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ชุมชนแออัด ชุมชนเมือง ชุมชนกึ่งเมือง ชุมชนชานเมือง และเคหะชุมชน ซึ่งมีหน่วยงานถือกรรมสิทธิ์พื้นที่หลายหน่วยงาน อย่างเช่น กรมการศาสนา หนึ่งในนั้นคือ สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีทั้งหมด 21 เขต 118 ชุมชนชุมชนที่ได้รับการพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ ชุมชนในเขตห้วยขวางและเขตวังทองหลาง ประกอบด้วยชุมชนทั้งหมด 11 ชุมชน ในเขตห้วยขวาง มีจำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบึงพระราม 9 พัฒนา ชุมชนบึงพระราม 9 บ่อ 3 ในเขตวังทองหลาง มีจำนวน 9 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเก่าพัฒนา ชุมชนร่วมสามัคคี ชุมชนน้อมเกล้า ชุมชนทรัพย์สินเก่า ชุมชนทรัพย์สินใหม่ ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ชุมชนคลองพลับพลา ชุมชนหมู่บ้านพลับพลา และชุมชนเทพลีลา ซึ่งชุมชนที่กล่าวมานั้นมีลักษณะเป็นทั้งชุมชนเมืองและชุมชนแออัด ในอดีตวิถีชีวิตของคนสัมพันธ์กับบ้าน (ชุมชน) วัด และโรงเรียน ภายในชุมชนมีอาคารศูนย์ปฏิบัติการเรียนรู้ "บวร" เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมเพื่อเป็นพื้นที่สร้างโอกาสและความร่วมมือของชุมชน ทั้งยังมีหน่วยงานภาคี ในการหนุนเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสุข สำหรับการดูแลคุณภาพชีวิตคนทุกช่วงวัยในชุมชนเมือง และภายในชุมชนมีหัวหน้าชุมชนผู้สูงอายุที่แข็งแกร่งเป็นแกนนำที่¹¹

โดยพื้นที่บริเวณเขตวังทองหลาง ถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์พื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ที่เป็นกลุ่มชุมชนเมืองที่มีขนาดใหญ่ ที่สุดพื้นที่หนึ่งในกรุงเทพมหานคร และยังเป็นพื้นที่มีการประยุกต์แนวคิดบ้านมั่นคงของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) โดยสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ โครงการบ้านมั่นคงเป็นแนวคิดที่ประยุกต์กระบวนการระหว่างการพัฒนาด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และการพัฒนาด้านคุณภาพชีวิตควบคู่กันไป ซึ่งทั้ง 9 ชุมชนเขต

¹⁰ วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร ระยะที่ 1 (พ.ศ.2557-2560), 2557

¹¹ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, นโยบายการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตฝ่ายบริหารงานชุมชน, 2559.

วังทองกลางถือเป็นชุมชน พื้นที่นำร่องที่ใช้แนวคิดบ้านมั่นคงในการพัฒนา และมีการประยุกต์กระบวนการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่และผู้เข้าในความดูแล โดยกระบวนการดังกล่าวได้วางรากฐาน กระบวนการการเงินเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นการรวมตัวจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อใช้สำหรับการสร้างที่อยู่อาศัย และการมีส่วนร่วมด้านที่อยู่อาศัยคือกระบวนการที่สมาชิกในชุมชนเป็นผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นในกระบวนการการออกแบบผังชุมชน ที่อยู่อาศัยพื้นที่ และสาธารณะในชุมชนด้วยตัวเองร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งถือเป็นจุดสำคัญ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองถือเป็นระบบการเงินชุมชนเบื้องต้น ที่ทำหน้าที่ เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง โดยเขตวังทองกลางมีชุมชนที่มีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งหมด 13 ชุมชนจาก 19 ชุมชน ซึ่งทั้ง 13 ชุมชนเป็นชุมชนที่ได้รับการเพิ่มทุนกองทุนระยะที่ 3 โดยชุมชนที่จะได้รับการเพิ่มทุนกองทุนระยะที่ 3 นั้นจะต้องเป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่สามารถประกอบกิจการและได้รับผลกำไรจากการดำเนินงานติดต่อกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงระบบการเงินชุมชนที่เข้มแข็ง โดยชุมชนที่พื้นที่อยู่ในกรมสิทธิ์ของของสำนักงานทรัพย์สินฯ ทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ มีทั้งหมด 6 ใน 9 ชุมชน ที่ได้รับการเพิ่มทุนกองทุนระยะที่ 3 ได้แก่ ชุมชนทรัพย์สินเก่า ชุมชนทรัพย์สินใหม่ ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ชุมชนน้อมเกล้า ชุมชนเทพลีลา ชุมชนร่วมสามัคคี และมีเพียงชุมชนเดียวที่ได้รับรางวัลสถาบันการเงินดีเด่นจากธนาคารออมสินเป็นรางวัลด้านการบริหารจัดการกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

2620719849

ตารางที่ 1 รายชื่อชุมชนและเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ศึกษา

ชุมชน	การเพิ่มทุนกองทุนระยะที่ 3	ผ่านโครงการบ้านมั่นคง	พื้นที่ทรัพย์สินพระมหากษัตริย์	ได้รับรางวัลด้านระบบการเงิน
ชุมชนเทพลีลา	☑	กำลังดำเนินการ	☑	
ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	☑	☑	☑	☑
ชุมชนทรัพย์สินเก่า	☑	☑	☑	
ชุมชนทรัพย์สินใหม่	กำลังขอ	☑	☑	
ชุมชนน้อมเกล้า	☑	☑	☑	
ชุมชนรามคำแหง 53	☑			☑
ชุมชนบดินทรเดชา				
ชุมชนไครฟ่อน				
ชุมชนจันทราสุข	☑			
ชุมชนลาดพร้าว 91	☑			
ชุมชน 9 พัฒนา		☑	☑	
ชุมชนหมู่บ้านพลับพลา	กำลังขอ			
ชุมชนสันประเสริฐ	☑			☑
ชุมชนลาดพร้าว 80 แยก 11	☑			
ชุมชนสุเหร่าดอนสะแก	☑			☑
ชุมชนลาดพร้าว 64				
ชุมชนริมคลองลาดพร้าว				
ชุมชนร่วมสามัคคี	☑	☑	☑	
ชุมชนคลองพลับพลา	☑		☑	

จากประเด็นต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วแต่เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และสภาพเศรษฐกิจของผู้สูงอายุซึ่งส่งผลให้ผู้สูงอายุบางกลุ่มไม่สามารถปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในเรื่อง แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา สำหรับพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นพื้นที่ “ชุมชนผู้สูงอายุในเมือง” จึงได้เลือกเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันจำนวนประชากรผู้สูงอายุในชุมชนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี เริ่มเกิดเป็นสังคมสูงวัยในชุมชนเขตวังทองหลาง ส่วนรูปแบบที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุมี บ้านหลายแบบทั้งชั้นเดียวและสองชั้นรูปแบบบ้านแตกต่างกันไป มีปัญหาสภาพที่อยู่อาศัยที่ทรุดโทรม ไม่ปลอดภัย เนื่องจากผู้สูงอายุอยู่มานาน ไม่มีงบประมาณในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย และขาดการดูแลเพราะครอบครัวไม่มีเวลาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการช่วยเหลือนเรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยเนื่องจากอัตราส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งมีรายได้น้อยหรือไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตนั้นไม่สามารถปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เกิดความปลอดภัยถึงแม้จะมีความคิดที่จะปรับปรุงแต่สภาพเศรษฐกิจก็ไม่เอื้ออำนวย ทำให้มองข้ามหรือละเลยการปรับปรุงที่อยู่อาศัยซึ่งถือว่ามีความจำเป็นเป็นอย่างมาก หรือเพราะความเคยชินทำให้ผู้สูงอายุไม่ได้ตระหนักถึงอันตรายและอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาวจากการเกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดข้อเสียทั้งค่าใช้จ่ายและสภาพ

ร่างกาย งานวิจัยเล่มนี้จึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นของกระบวนการช่วยเหลือในด้านการเงินเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับบุคคลกลุ่มนี้ ผ่านกระบวนการระบบการเงินภายในชุมชนซึ่งจะสร้าง **ความยั่งยืนและการพึ่งตนเองของชุมชน**

โดยนำแนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ มาเป็นหลักในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยภายในชุมชนโดยผ่านกระบวนการของระบบการเงินชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนได้แก่ 1.การศึกษาที่เป็นในพื้นที่กรณีศึกษาเขตวังทองหลางแต่เป็นลักษณะการศึกษาในด้านอื่น และ 2.การศึกษาเกี่ยวกับกองทุนที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย

1.การศึกษาในพื้นที่กรณีศึกษาเขตวังทองหลางจะเป็นลักษณะการศึกษาในด้านอื่น ได้มีการศึกษาแนวคิดของพื้นที่จากการที่เป็นพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นพื้นที่นำร่องการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุขทั้งกายและจิตใจ โดยยึดแนวทางการพัฒนาอย่างสมดุลใน 4 มิติ คือ ทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาชุมชนตามแนวพระราชดำริ “บ ว ร” และอีกด้านหนึ่งจะเป็นการถอดบทเรียนจากการที่สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์นำแนวคิดบ้านมั่นคงของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มาปรับใช้ในพื้นที่เพื่อความยั่งยืนด้านที่อยู่อาศัย

2.การศึกษาเกี่ยวกับกองทุนที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย เป็นการศึกษาการจัดตั้ง การพัฒนา และการติดตามลักษณะการดำเนินงาน ของกองทุนในพื้นที่ต่างๆ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกัน เพื่อทราบถึงองค์ประกอบ และกระบวนการส่วนต่างๆของแต่ละพื้นที่

จากงานวิจัยทั้งสองส่วน พบว่ายังไม่มีการศึกษา แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุมาก่อนทั้งในพื้นที่กรณีศึกษา ที่ศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่เขตวังทองหลางรวมถึงชุมชนของทรัพย์สินพระมหากษัตริย์นั้นเป็นรูปแบบการศึกษาเชิงแนวคิดของพื้นที่ และการศึกษาด้านกายภาพโดยยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยรวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย และจากการศึกษางานวิจัยในส่วนของกองทุนที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ต่างๆพบว่ายังไม่มีการศึกษาช่องทางจากระบบการเงินชุมชนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาประเด็นดังกล่าวในพื้นที่นี้

1.2. คำถามงานวิจัย

- 1) กองทุนในปัจจุบันสามารถนำมาปรับเพื่อใช้ในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้หรือไม่
- 2) รูปแบบกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุมีลักษณะอย่างไร

1.3. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะเศรษฐกิจ สภาพที่อยู่อาศัย และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
- 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งข้อดีและข้อเสียภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

1.4. ขอบเขตของการศึกษา

1) ขอบเขตของเนื้อหา

1.1) ศึกษาลักษณะเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ สภาพที่อยู่อาศัย รวมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุและความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

1.2) ศึกษาข้อมูลกองทุน วัตถุประสงค์ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลทางด้านกฎหมาย และนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

1.3) นำแนวทางนโยบายและข้อกำหนด ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาเป็นแนวทางในการสร้างกระบวนการเพื่อการหาแหล่งเงินทุนสำหรับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา โดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในภาพรวมละในพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา รวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน

2) ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา

2.1) หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่

- 1) เขตในกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนเมือง
- 2) ชุมชนตั้งอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์
- 3) ชุมชนผ่านกระบวนการโครงการบ้านมั่นคง

4) คัดเลือกพื้นที่ที่มีกองทุนชุมชนที่เข้มแข็งและหลากหลาย

2.2) ขั้นตอนการคัดเลือก

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยเลือกศึกษาพื้นที่ในเมือง จำนวน 1 พื้นที่ ระดับเขตในกรุงเทพมหานคร ได้คัดเลือกพื้นที่ศึกษาที่จะนำเป็นต้นแบบโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนเมือง รวมทั้งกรุงเทพมหานครและสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์มีความสนใจที่เป็นส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นการรวมตัวของผู้สูงอายุหลาย ๆ ฐานะ มีกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในชุมชน ตั้งแต่การกำหนดพื้นที่ที่จะออกแบบและทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชน โดยพื้นที่ที่เลือกคือ ชุมชนในเขตวังทองหลาง ชุมชนบนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยชุมชนทั้งหมด 9 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเก่าพัฒนา ชุมชนร่วมสามัคคี ชุมชนน้อมเกล้า ชุมชนทรัพย์สินเก่า ชุมชนทรัพย์สินใหม่ ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ชุมชนคลองพลับพลา ชุมชนหมู่บ้านพลับพลา และชุมชนเทพลีลา ซึ่งมีลักษณะเป็นทั้งชุมชนเมือง และชุมชนแออัด

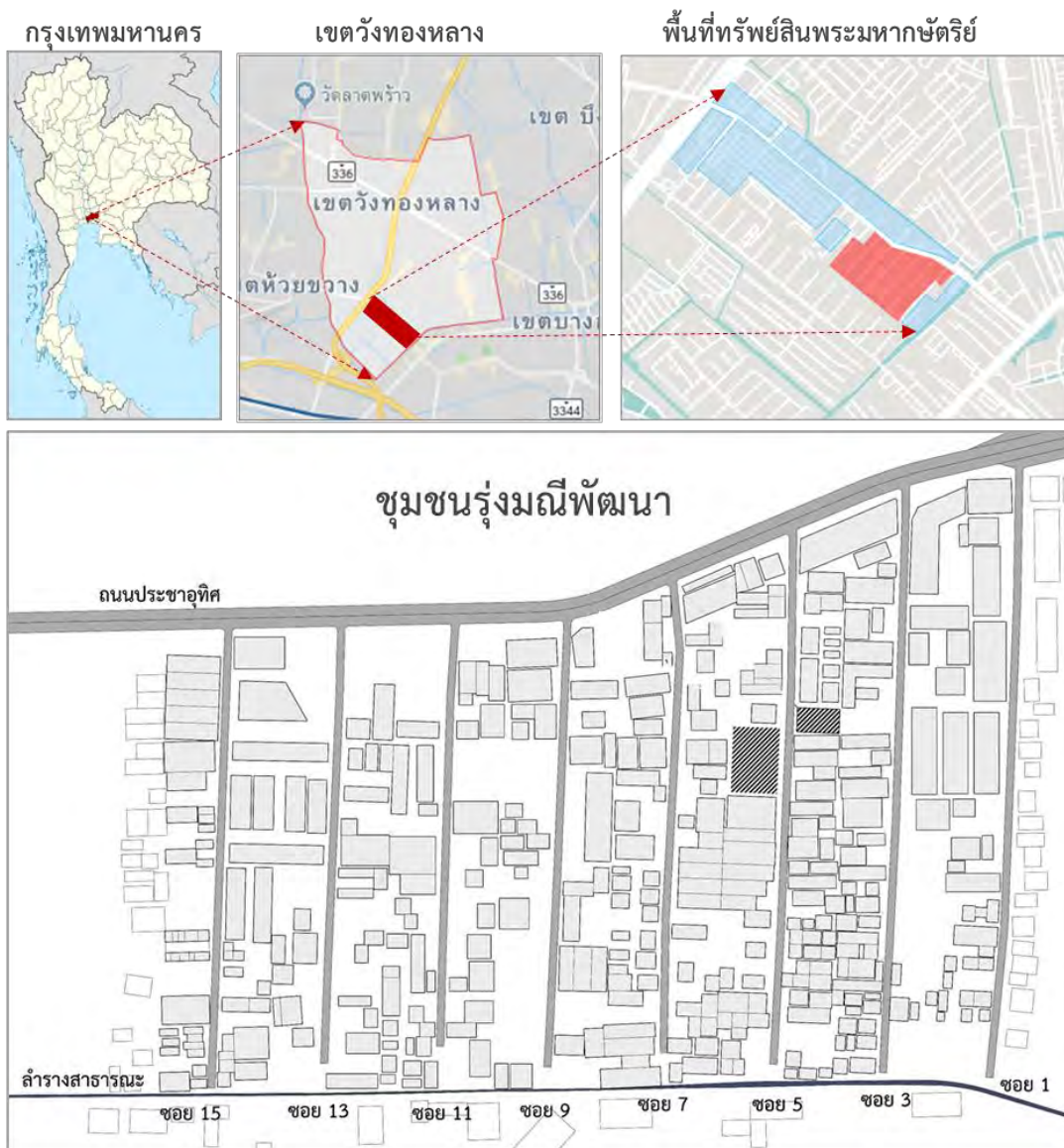
ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกชุมชนบนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ที่ผ่านกระบวนการของโครงการบ้านมั่นคง เนื่องจากการผ่านกระบวนการโครงการบ้านมั่นคง ชุมชนจะมีการมีส่วนร่วมในเรื่องที่อยู่อาศัย ทั้งการแสดงความคิดเห็น การจัดสรรพื้นที่ชุมชน และรูปแบบของที่อยู่อาศัย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของที่อยู่อาศัยของตนเอง จากจำนวน 9 ชุมชน เหลือ 6 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเก่าพัฒนา ชุมชนร่วมสามัคคี ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ชุมชนทรัพย์สินใหม่ ชุมชนน้อมเกล้า และชุมชนเทพลีลา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยคัดเลือกชุมชนที่มีระบบการเงินชุมชนที่เข้มแข็ง จากชุมชนที่มีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งเป็นกองทุนที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนขั้นพื้นฐานให้แก่ชุมชนซึ่งต้องได้รับการเพิ่มทุนกองทุนระยะที่ 3 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานที่มีผลประกอบการกำไรและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพติดต่อกันหลายปี และชุมชนที่คัดเลือกต้องมีการบริหารงานที่โดดเด่นจากการได้รับรางวัลองค์กรดีเด่นจากธนาคารออมสินซึ่งเป็นผู้ดูแลและให้คำปรึกษาด้านระบบการเงินชุมชนในพื้นที่เขตวังทองหลาง

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ภาพที่ 4 ขอบเขตการเลือกพื้นที่ศึกษา

3) ขอบเขตด้านประชากรประชากร

ประชากรในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา กลุ่มคณะกรรมการระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการเงินชุมชนจากภาครัฐรวมถึงหน่วยงานผู้ดูแลพื้นที่

- 1) ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

กลุ่มทำแบบสอบถามเพื่อทราบข้อมูลเศรษฐกิจและสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุสุ่มประชากรผู้สูงอายุจากทั้งหมด 92 คน โดยใช้ทฤษฎีของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 สรุปรยอดประชากรผู้สูงอายุที่ทำแบบสอบถาม จำนวน 75 คน

2) กลุ่มคณะกรรมการระบบการเงินชุมชน ภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาจากจำนวนกองทุนทั้งหมด 7 กองทุนพบว่า มีคณะกรรมการที่มีทำงานทับซ้อนกันในการดูแลจัดการจึงคัดเลือกจากกรรมการซึ่งเป็นผู้มีความเข้าใจถึงระบบการดำเนินการภาพรวมของ แต่ละกองทุนมา จำนวน 5 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการสอบถาม และกรรมการที่ดูแลกองทุนโดยภาพรวม โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก 1 คน

3) หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่เรื่องของระบบการเงินชุมชนของภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ได้แก่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ผู้ดูแลพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนาสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ และผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ผู้สูงอายุ รวม 5 หน่วยงาน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในการสอบถาม

1.5 ข้อจำกัดในการวิจัย

1) กลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ และติดปัญหาเรื่องของการมองเห็นที่ไม่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องอธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้สูงอายุและผู้วิจัยการเก็บแบบสอบถามจึงเป็นลักษณะการสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าใจ

2) จำนวนและสัดส่วนของประชากรในเขตวังทองหลาง ผู้วิจัยอ้างอิงตัวเลขข้อมูลประชากรจากศูนย์ประสานงานและดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส สตรี และเยาวชน ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลางปี 2562 ซึ่งเป็นช่วงที่มีโครงการบ้านมั่นคงบางส่วนกำลังดำเนินงาน ทำให้ผู้สูงอายุบางส่วนต้องย้ายออกนอกพื้นที่จึงทำให้สัดส่วนผู้สูงอายุในชุมชนลดลง

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1) การศึกษาครั้งนี้ได้มีการตั้งนิยามศัพท์ คำว่า กองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ คือแหล่งเงินหมุนเวียนที่ใช้สำหรับวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ให้เหมาะสมตามแนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ

2) ระบบการเงินชุมชน คือ การเงินชุมชนคือการทำให้คนในชุมชนเป็นผู้ก่อตั้ง ดำเนินการ และพัฒนาความมั่นคงทางการเงินร่วมกัน มีลักษณะเป็นองค์กรการเงินขนาดเล็ก (Microfinance Institutes-MFIs) ซึ่งหมายถึงองค์กรที่มีการบริหารจัดการระบบการเงินให้กับสมาชิกรายย่อย โดยทั่วไปอาจจะดำเนินการโดยธนาคารในระบบ โครงการโดยรัฐ หรือบริหารจัดการระบบในรูปแบบองค์กรการเงินชุมชน ในกรณีการเงินชุมชนนั้น จะเน้นรูปแบบหลังสุดเป็นหลัก¹²

¹² ริม ภาเมธาวี และคณะ, หน่วยจัดการความรู้องค์กรการเงินชุมชน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2546

3) การมีส่วนร่วม คือ เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีโอกาสเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ เหตุผลเบื้องต้นของการที่มีคนมารวมกันได้ควรจะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมด¹³

4) สถาบันการเงินชุมชน คือ รูปแบบกองทุนที่พัฒนามาจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจากกองทุนหมู่บ้านที่มีความพร้อมสู่ธนาคารหมู่บ้าน โดยมีหน้าที่ทำให้ประชาชนเข้าถึงเงินทุนอย่างยั่งยืน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ชุมชน ได้แนวทางด้านการเงินเพื่อช่วยในการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ
- 2) ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน สามารถนำไปเป็นแนวทางเสนอแนะเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเสนอแนะชุมชนในพื้นที่อื่น

¹³ คณาจตุรมุข วังศาหาร, ความสำเร็จในการนานโยบายการยกระดับกองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชนไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2, 2559

1.8 ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย

ตารางที่ 2 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

กิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย												
	ก.ค 61	ส.ค 61	ก.ย 61	ต.ค 61	พ.ย 61	ธ.ค 61	ม.ค 62	ก.พ 62	มี.ค 62	เม.ย 62	พ.ค 62	มิ.ย 62	ก.ค 62
1.ศึกษาทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง													
2.ลงพื้นที่เก็บข้อมูล Pre-Test													
3.นำเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์													
4.ลงพื้นที่สัมภาษณ์เก็บ รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ สรุปผล													
5.ตรวจสอบผลการศึกษาโดย ผู้เชี่ยวชาญ													
6.เขียนรายงานการวิจัยเพื่อ สรุปผลการวิจัยและ ข้อเสนอแนะ (Final Draft)													
7.เขียนรายงานฉบับสมบูรณ์ ตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ (บัณฑิตวิทยาลัย)													
8.จัดทำบทความทางวิชาการ													
9.นำเสนอบทความทางวิชาการ													
10. สอบวิทยานิพนธ์													
11. ส่งเล่มวิทยานิพนธ์ (บัณฑิต วิทยาลัย)													

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยในเรื่อง “แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการวิเคราะห์ผลการวิจัย โดยแบ่งตาม วัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์	แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง
1) เพื่อศึกษาลักษณะเศรษฐกิจ สภาพที่อยู่อาศัย และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	1. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเงินรายย่อย (Microfinance) 2. แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 3. แนวคิดกองทุนสวัสดิการชุมชน 4. แนวคิดโครงการบ้านมั่นคง 5. แนวคิดสหกรณ์
2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งข้อดีและข้อเสียภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	6. แนวคิดสหกรณ์เคหสถาน 7. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม 8. เมืองน่าอยู่ผู้สูงอายุ (Age-Friendly Cities)
3) เพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ	9. แนวความคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ 10. นโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

เนื่องจากแนวคิดและทฤษฎี จากทั้งสามวัตถุประสงค์นั้นมีความเชื่อมโยงกัน ผู้วิจัยจึงอธิบายโดยรวมของทุกแนวคิดทฤษฎีโดยไม่ได้มีการจัดกลุ่ม

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเงินรายย่อย (Microfinance)¹⁴

ธนาคารโลก (World Bank)¹⁵ เป็นหนึ่งในแหล่งเงินทุนที่ใหญ่ที่สุดของประเทศกำลังพัฒนา โดยมุ่งเน้นเพื่อช่วยเหลือประชาชนและประเทศที่ยากจนในการลดปัญหาความยากจน ส่งเสริมให้เกิดความเติบโตทางเศรษฐกิจ และยกมาตรฐานการครองชีพของประชากรให้สูงขึ้น ประกอบด้วย 5 สถาบัน ได้แก่ ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะฟื้นฟูและพัฒนา (IBRD) สมาพันธ์การพัฒนาระหว่างประเทศ (IDA) บรรษัทการเงินระหว่างประเทศ (IFC) สถาบันประกันการลงทุนแบบพหุภาคี (MIGA) และ Center for the Settlement of Investment Disputes (ICSID) โดยเฉพาะ IDA (The International Development Association) มีหน้าที่หลักในการช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อลดปัญหาความยากจน ผ่านการให้เงินกู้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ยหรือมีการคิดในอัตราที่ต่ำ และมีระยะเวลาในการชำระคืนยาวนานให้กับประเทศที่ยากจน

IDA¹⁶ ได้ให้ความหมายของการเงินรายย่อย ว่าเป็นการให้บริการของสถาบันการเงินรายย่อยในการรับฝากเงิน และให้สินเชื่อ รวมทั้งการให้บริการประกันภัยและบริการการชำระเงิน ซึ่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์กับผู้ที่มีรายได้น้อย และว่างงาน โดยสถาบันการเงินรายย่อยสามารถเป็นได้ทั้งธนาคารพาณิชย์ (Bank) หรือผู้ประกอบการที่มีใช้สถาบันการเงิน (Non-bank) และส่วนใหญ่นอกจากที่จะเป็นสื่อกลางในการบริการทางการเงินแล้ว ยังเป็นสื่อกลางทางสังคมด้วย เช่น การฝึกอบรมให้ความรู้ และการเอื้อให้เกิดการบริหารจัดการในหมู่สมาชิก

The Consultative Group to Assist the Poor (CGAP)¹⁷ เป็นหน่วยงานชั้นนำระดับโลกด้านระบบการเงินรายย่อย มีสำนักงานอยู่ที่ธนาคารโลก ทำหน้าที่ให้ข้อมูลและเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาคิดค้นขึ้นใหม่เพื่อช่วยขยายขอบเขตการเข้าถึงในด้านการเงินไปสู่คนจนทั่วโลกอย่างมีประสิทธิภาพ CGAP ได้ให้คำจำกัดความของการเงินรายย่อยว่า เป็นบริการทางการเงินสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อย โดยมีความต้องการที่จะเห็นคนจนทั่วโลกสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีคุณภาพ เพื่อเพิ่มรายได้ สร้างสินทรัพย์ สามารถดำรงชีวิตได้ และป้องกันความเสี่ยง โดยเริ่มแรกอาจจะมองแค่เพียงสินเชื่อรายย่อย (Microcredit) เงินกู้ขนาดเล็กสำหรับผู้กู้ที่ใช้หลักประกันจำนวนน้อยหรือไม่มีเลย และจากนั้นจึงพัฒนาไป

¹⁴ พิชชา วีรกุลเทวัญ, ระบบการเงินรายย่อยกับปัญหาความยากจน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาวิชาการบริหารการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.

¹⁵ The world bank. (n.d.). ธนาคารโลกในประเทศไทย. <https://www.worldbank.org/th/country/thailand/overview#1>

¹⁶ Asian Development Bank. (n.d.). overview about ADB. <https://www.adb.org/about/main>

¹⁷ The Consultive Group to Assist the Poor. (n.d.). What is microfinance?. <http://www.microfinancegateway.org/what-is-microfinance>

ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ทางการเงินชนิดอื่น เช่น การรับฝากเงิน การประกันภัย การรับชำระหนี้ และการรับโอนเงิน

ธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB)¹⁸ เป็นสถาบันการเงินระหว่างประเทศ ที่มีจุดมุ่งหมายในการสนับสนุนระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศแถบเอเชียและแปซิฟิก เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนและลดความยากจน โดยมีส่วนสำคัญในการให้ความช่วยเหลือด้านระบบการเงินรายย่อยผ่านการให้กู้แก่ประเทศยากจน ADB ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับระบบการเงินรายย่อยในหนังสือ Finance for the Poor: Microfinance Development Strategy ว่าเป็นการให้บริการทางการเงิน เช่น การรับฝากเงิน การให้กู้ยืมเงิน การบริการจ่ายเงิน การรับโอนเงิน และการให้หลักประกันแก่คนจน และครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ ผ่านลักษณะในการให้บริการ 3 รูปแบบ

- 1) สถาบันการเงินที่เป็นทางการ เช่น ธนาคารในชนบท และสหกรณ์
- 2) สถาบันการเงินกึ่งทางการ เช่น องค์กรไม่แสวงหากำไร (NGOs)
- 3) สถาบันการเงินที่ไม่เป็นทางการ เช่น เจ้าหนี้ในระบบ ร้านค้า

สำหรับการเงินรายย่อยในประเทศไทย¹⁹ ได้ให้ความหมายว่าเป็น กิจกรรมทางการเงินที่เน้นการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยหรือวิสาหกิจขนาดย่อม มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ ประเภทของธุรกรรม และลักษณะของการให้บริการ ประเภทธุรกรรมทางการเงินรายย่อย ได้แก่

- 1) การรับฝากเงิน เนื่องจากประชาชนทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้มีรายได้น้อยหรือมากก็ต้องการเก็บเงินไว้ในที่ปลอดภัย และได้รับดอกเบี้ยจากการรับฝากเงิน โดยประชาชนผู้มีรายได้น้อยจะต้องการฝากเงินครั้งละเท่าไรก็ได้โดยไม่มีกำหนดวงเงินขั้นต่ำ และสามารถถอนเงินได้ตลอดเวลา
- 2) การให้สินเชื่อกับประชาชนในชนบท ไม่ว่าจะเพื่อการศึกษา เพื่อการรักษาพยาบาล หรือเพื่อใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น อย่างไรก็ตามประชาชนเหล่านี้มักจะไม่สามารถขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบได้ เนื่องจากขาดหลักประกัน นอกจากนี้ยังมีความต้องการที่จะชำระคืนเงินกู้ต่อครั้งในปริมาณน้อย

¹⁸ Asian Development Bank. (2000). Finance for the Poor : Microfinance Development Strategy. <https://www.adb.org/documents/finance-poor-microfinance-development-strategy>

¹⁹ พยอมน ทอสุริยาพงศ์, มหัทธนะ อัมพรพิสิษฐ์ และกนกกรัตย์ หิรัญบุรณะ, การเงินระดับฐานรากในต่างประเทศและในประเทศไทย. การเงินการคลัง, 2547

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

3) การประกันภัย ประชาชนทุกคนต้องการหลักประกันในชีวิต แต่ประชาชนที่มีฐานะยากจนไม่สามารถเข้าถึงบริการเหล่านี้ในสถาบันการเงินที่อยู่ในระบบได้ เนื่องจากมีเบี้ยประกันแพง และอยู่ห่างไกลจากที่อยู่อาศัย

4) การโอนเงิน เป็นการโอนเงินให้กับญาติพี่น้องที่อยู่คนละภูมิภาคหรือจังหวัด เช่น ประชาชนในเขตเมืองต้องการโอนเงินให้กับบุพการีของตนในชนบท ความหมายของการเงินรายย่อย หรือ Microfinance ที่ทำให้ไว้โดยองค์กรระดับนานาชาติ หรือในประเทศไทยเองก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสามารถสรุปแนวคิดและความสำคัญได้ดังนี้

1) ครอบคลุมบริการทางการเงินพื้นฐาน ได้แก่ การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ การรับโอนเงิน และการประกันภัย

2) สามารถอยู่ในรูปแบบของผู้ให้บริการที่อยู่ในระบบ และนอกระบบ ไม่ว่าจะเป็น ธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์ องค์กรไม่แสวงหากำไร (NGOs) ตลอดจนเอกชนรายย่อยอื่น ๆ

3) สามารถมีวัตถุประสงค์หลากหลาย โดยขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้บริการ

4) ลักษณะของผู้ใช้บริการ ส่วนใหญ่เป็นคนจนที่มีรายได้น้อย และธุรกิจขนาดย่อมที่ขาดหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยชิ้นนี้จะศึกษาในส่วนของ การเข้าถึงเงินทุนรายย่อยอย่างสินเชื่อขนาดเล็ก (Microcredit) เท่านั้น ซึ่งมีลักษณะเป็นการให้สินเชื่อกับผู้ที่มีรายได้น้อย เพื่อก่อให้เกิดการเข้าถึงเงินทุน และนำไปเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง²⁰

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ได้ให้ความหมายของ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” ไว้ว่า หมายถึง กองทุนในระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้านอีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการ กำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

²⁰ สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. 2544

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องถิ่นพิเศษและชุมชนอื่นตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1) ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

การดำเนินงานที่เน้นให้ประชาชนเกิดส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศเพื่อขจัดความยากจนให้หมดสิ้นไปรัฐบาลได้มีนโยบายออกมา โดยได้ให้เงินลงทุนแก่หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1,000,000 บาท และให้แต่ละหมู่บ้านจัดตั้งเป็นกองทุนหมู่บ้านและได้ให้ลูกบ้านที่มีรายได้น้อยได้มากู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพหรือประกอบกิจการภายในหมู่บ้าน

2) การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

การดำเนินงานของกองทุนได้ทำมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 มาจนถึงปัจจุบัน มีขั้นตอนการดำเนินงาน โดยทางกองทุนเองจะต้องมีการศึกษารายละเอียดให้ชัดเจนเสียก่อน จากข้อกำหนดของรัฐบาล ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1) ศึกษาและทำความเข้าใจในโครงการกองทุนหมู่บ้าน

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีหลักสำคัญ เพื่อเป็นแหล่งเงินในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมรายได้ เป็นแหล่งเงินทุนของหมู่บ้านที่เป็นลักษณะเงินทุนหมุนเวียนเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เกิดการเรียนรู้ที่จะคิดเอง ทำเอง แก้ไขปัญหาเอง โดยที่ภาคราชการเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการเท่านั้น และ เป็นการพัฒนาสังคมที่จะนำไปสู่สังคมที่ยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะต่อไป

2.2) เตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

ประชาชนในหมู่บ้านจะต้องร่วมมือกันเพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านตามขั้นตอน คือ สร้างจิตสำนึก และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เลือกรสรวนดีเป็นกรรมการกองทุนประชาชนร่วมกันคัดเลือกคนดีและมีคุณสมบัติ

2.3) การจัดทำระเบียบข้อบังคับของกองทุน

เมื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนเสร็จเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการกองทุนและประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกองทุน

2.4) การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน มีหลักการพิจารณา

จากการเขียนโครงการเพื่อขอกู้ ความเป็นไปได้ของโครงการที่ขอกู้ ด้านตัวบุคคล หลักค้ำประกันเงินกู้ ขึ้นอยู่กับระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน กู้ตาม

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

หลักพิจารณา ถ้าเป็นบุคคลค้าประกันต้องดูว่าผู้ค้าประกันมีคุณสมบัติเหมือนกับผู้กู้ โดยบุคคลหนึ่งไม่ควรค้าประกันเกิน 2 คน

2.5) การติดตามหลังกู้ยืมเงินของสมาชิก

เมื่อสมาชิกได้รับเงินกู้และนำเงินไปดำเนินงานตามวัตถุประสงค์แล้ว คณะกรรมการกองทุนมีการติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำการดำเนินงานของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง ติดตาม ตรวจสอบการใช้เงินกู้ การแจ้ง และเร่งรัดหนี้เงินกู้ เป็นการเตือนให้สมาชิกได้ทราบว่าต้องเตรียมชำระเงินคืนเมื่อถึงระยะเวลาที่กำหนด การติดตามหนี้เงินกู้ เมื่อสมาชิกไม่ชำระหนี้ตามกำหนด ต้องมีการติดตามสมาชิกรายนั้น เพื่อให้ทราบสาเหตุที่ไม่ชำระว่าเกิดจากสาเหตุใด แล้วกำหนดมาตรการกับสมาชิกรายนั้นตามแต่เหตุผล

3) โครงสร้างองค์กร

วิธีการคัดสรรหาคณะกรรมการทางกองทุนได้จัดทำเวทีชาวบ้าน และทำการประชุมร่วมกันในหมู่บ้านและคัดเลือกบุคคลเข้ามาทำหน้าที่ต่าง ๆ ในกองทุนบริหารโดยประธานกองทุน (เป็นสมาชิกกองทุนที่ได้รับการแต่งตั้ง) มีรองประธานกองทุน มีคณะกรรมการกองทุน ซึ่งประธาน รองประธาน และคณะกรรมการจะเป็นผู้อนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิก มีเหรียญกษาปณ์เป็นผู้ทำบัญชี ส่วนสมาชิกนอกเหนือจากนี้เป็นสมาชิกสามัญที่ไม่มีหน้าที่พิเศษ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 แสดงภาพโครงสร้างองค์กร

4) หน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน้าที่

1) ประธานกองทุน

เป็นสมาชิกผู้ที่มีหน้าที่เสมือนคณะกรรมการกองทุนทำหน้าที่เซ็นในสัญญาเพื่ออนุมัติให้สมาชิกทำการกู้เงินได้ และตรวจบัญชีกองทุน ทั้งรายรับ รายจ่าย

2) รองประธานกองทุน

เป็นสมาชิกผู้ทำหน้าที่เสมือนคณะกรรมการและทำหน้าที่แทนประธานกองทุนเมื่อประธานกองทุนไม่สามารถมาปฏิบัติงานได้ ทำตามที่ประธานมอบหมายงานให้ เป็นผู้ที่มีหน้าที่เซ็นในสัญญาเพื่ออนุมัติให้สมาชิก ทำการกู้เงินได้ และตรวจบัญชีกองทุน ทั้งรายรับ รายจ่าย

3) คณะกรรมการกองทุน

เป็นสมาชิกผู้ทำหน้าที่วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการชำระหนี้เงินกู้เพื่อนำไปอนุมัติเงินกู้ และทำหน้าที่ให้ความเห็นและอนุมัติการกู้เงินของสมาชิก

4) เภรัญญิก

เป็นสมาชิกผู้ทำหน้าที่จ่ายเงินที่เป็นค่าใช้จ่ายของกองทุน จ่ายเงินกู้ที่สมาชิกได้ทำการกู้เงิน ทำหน้าที่ในการทำบัญชีต่าง ๆ ภายในกองทุน และมีหน้าที่ทำการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ

5) สมาชิก

เป็นสมาชิกธรรมดาไม่มีหน้าที่อื่น สามารถทำการฝากเงินสัจจะ ถอนเงินสัจจะ เพิ่มหุ้น ถอนหุ้นและทำการกู้เงินคืนเงินได้

6) ประเภทการกู้เงิน

การกู้เงินปัจจุบันทางกองทุนมีประเภทก้อยู่ 2 ประเภท

ประเภทที่หนึ่ง “กู้ออมทรัพย์” อัตราดอกเบี้ย แล้วแต่คณะกรรมการตกลงกัน ณ ปีนั้น การกู้ต่อปี (1 ปี = 365 วัน) จะทำการกู้เงินเป็นประจำทุกปีหรือเป็นรอบ ๆ ไป และการชำระเงินนั้นจะชำระในปีถัดไป 1 ปี หรือ 365 วัน นับตั้งแต่วันที่ทำสัญญา การกู้แต่ละครั้งนั้นหากว่าสมาชิกรนำเงินมาชำระช้ากว่าที่กำหนด ก็จะถูกปรับเพิ่มตามคณะกรรมการตกลงกันในปีนั้นๆ การทวงชำระหนี้ทางกองทุนจะทำการทวงเงินกู้ หลังจากที่พักจากกำหนดวันส่งเงินคืนไปอีก 30 วัน

ประเภทที่สอง “กู้อุฉุกเฉิน” กู้ได้ไม่เกินสามสิบวัน ยอดเงินไม่เกิน 5,000 บาท และดอกเบี้ยแล้วแต่คณะกรรมการตกลงกัน ไม่ต้องมีผู้ค้ำประกัน

2620719849

แนวคิดกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นแนวคิดที่ทำให้เข้าใจถึงลักษณะระบบการเงินชุมชนขั้นพื้นฐานที่ช่วยเหลือสมาชิกในชุมชนในเรื่องของความเป็นอยู่ การสร้างอาชีพ และเป็นแหล่งเงินทุนที่ใช้สำหรับเมื่อมีเหตุจำเป็นของสมาชิก

2.1.3 แนวคิดกองทุนสวัสดิการชุมชน²¹

สวัสดิการเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยก็มีเงินรักษาดูแล เมื่อแก่เฒ่ามีการเลี้ยงดู เมื่อตายก็มีคนเหลียวแล

สวัสดิการ เบื้องต้นคือ การให้สิ่งเอื้ออำนวยให้ผู้คนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และ สะดวกสบาย เช่นการพยาบาล ที่พักอาศัย การจราจรเดินทาง การศึกษาอบรม ส่งเสริมการมีอาชีพมีงานทำหมายความว่ามีการบริการทางสังคม การประกันสังคม และทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าถึง ได้รับบริการ อย่างทั่วถึง

คำว่าสวัสดิการ มีการให้ความหมายว่า การให้สิ่งเอื้ออำนวย ให้ผู้ทำงานมีชีวิต และ สภาพความเป็นอยู่ที่ดี และ สะดวกสบาย เช่น สถานพยาบาล ที่พักอาศัย จัดรถรับส่ง เมื่อเป็นเช่นนี้รัฐจึงเข้ามาจัดการเพื่อให้เกิดความมั่นคง ของคนในสังคม เช่นการจัดสวัสดิการโดยรัฐแนวคิดสวัสดิการของคนตะวันตก หรือที่เราเรียกว่าพวกฝรั่ง เป็นการจัดสวัสดิการโดยรัฐ มาจากคำว่า “ เวลแฟร์ (welfare) มีความหมายทั้งทางด้านเศรษฐกิจ(Economic Welfare) และสวัสดิการสังคม(Social Welfare) การพัฒนาทางสวัสดิการในยุโรป ตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 สาเหตุเกิดจากการผลิตสู่ระบบทุนนิยม ที่ทำให้สังคมดั้งเดิมล่มสลาย ที่ทำลาย การช่วยเหลือกันของสังคมดั้งเดิม ดังนั้นรัฐจึงได้เข้ามาจัดการเพื่อให้คนในสังคมมีความมั่นคง ในชีวิต เช่นในประเทศเยอรมัน ได้มีการตราเป็นกฎหมายว่าด้วยสวัสดิการทางสังคม (Social Welfare Policy) โดยจัดให้มีสวัสดิการ เช่น

- 1) ทางด้านการศึกษา และ ฝึกอบรม (จัดการศึกษาและอำนวยความสะดวกให้)
- 2) ส่งเสริมการมีงานทำ (รัฐจัดหางาน สร้างงาน ส่งเสริมธุรกิจ ที่เพิ่มการจ้างแรงงาน)
- 3) การคุ้มครองแรงงาน และ สุขภาพพลานามัย ความปลอดภัย ในสถานที่ทำงาน คุ้มครองการกดขี่เด็กและสตรี
- 4) การประกันสังคม ประกันสุขภาพ อุบัติเหตุ ชราภาพ คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร การเสียชีวิต ทูพลภาพ และการว่างงาน

²¹ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กองทุนสวัสดิการ, 2559

โดยแนวคิดกองทุนสวัสดิการชุมชนจะเป็นแนวคิดหลังของกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุซึ่ง เน้นในลักษณะของเงินทุนหมุนเวียนช่วยเหลือผู้สูงอายุในลักษณะของสวัสดิการของสมาชิกเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการชำระเงินกู้

2.1.4 แนวคิดโครงการบ้านมั่นคง²²

นโยบายของรัฐบาล กับการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยคนจนในเมืองอย่างบูรณาการ ภายใต้ “โครงการบ้านมั่นคง” ที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นให้เกิดการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในการอยู่อาศัยของชุมชนแออัดและชุมชนบุกรุก โดยเห็นชอบการดำเนินโครงการ “บ้านมั่นคง” ที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เสนอ ในปี พ.ศ. 2546 โดยให้ดำเนินงาน 10 โครงการนำร่อง และใน ปี พ.ศ. 2547 ได้ทำการขยายผลการดำเนินโครงการจากเดิมอีก 42 เมือง/เขตทั่วประเทศ ครอบคลุม 15,016 ครัวเรือน 174 ชุมชน ซึ่งถือเป็นโครงการสำคัญโครงการหนึ่งที่ตอบสนองนโยบายแก้ไขปัญหาคอนโดมิเนียมอย่างบูรณาการของรัฐ

เนื่องจากแนวทางในการดำเนินโครงการ “บ้านมั่นคง” เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่นอย่างแท้จริงในทุกกระบวนการ โดยชุมชนที่เป็นเจ้าของปัญหาเป็นผู้นำ และเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดยชุมชนและท้องถิ่นจะร่วมมือกัน พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับหน่วยงาน/ภาคีพัฒนาต่าง ๆ ให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมในแต่ละพื้นที่เมือง/เขต ถือเป็นการพัฒนาอย่างบูรณาการที่คำนึงถึงมิติการพัฒนาอย่างรอบด้านทั้งทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เป็นการจัดระบบสวัสดิการของชุมชนให้คนจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดระบบการดูแลคนทุกคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นคนจนที่จนที่สุด ผู้สูงอายุ เด็กที่ไม่มีผู้ดูแล คนเร่ร่อน ทั้งนี้ในการดำเนินโครงการมุ่งให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นกระบวนการในการสร้างองค์ความรู้เชื่อมโยงการเรียนรู้อย่างกว้างขวางทั่วประเทศ เพื่อสร้างกำลังความสามารถและความพร้อมในการแก้ปัญหาและการพัฒนาโดยชุมชนและท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่

วัตถุประสงค์ของโครงการบ้านมั่นคง

- 1) เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดอย่างเป็นระบบในแต่ละเมืองทั่วประเทศมีระบบข้อมูลและแผนรวมของการพัฒนาชุมชนแออัด

²² สำนักงานพัฒนาองค์กรชุมชน, “โครงการบ้านมั่นคง” การพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยองค์กรชุมชนและท้องถิ่น. (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานบ้านมั่นคง), 2560

2) คนจนในเมืองมีชุมชนที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตดีครอบคลุมมิติการพัฒนา ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมเกิดความมั่นคงในเรื่องที่อยู่อาศัยและสิทธิการครอบครองที่ดิน

3) เกิดรูปธรรมและรูปแบบการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัดอย่าง หลากหลาย เกิดการจัดการร่วมกันของชุมชนท้องถิ่น สถาบันวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรพัฒนาต่าง ๆ

4) สร้างความพร้อมความสามารถ องค์กรความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ ให้กับชุมชนท้องถิ่น

5) เกิดการปรับปรุง/ผ่อนปรนกฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนา

6) เกิดการปรับปรุงพัฒนาที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง สวยงามน่า อยู่ มีรูปแบบสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการจ่ายของคนในชุมชน

7) เกิดแผนและทิศทางการพัฒนาชุมชนอย่างบูรณาการ โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมสวัสดิการ สิ่งแวดล้อม มีการออมทรัพย์เพื่อการสร้างทุน ของชุมชน ฯลฯ

8) เกิดการรับรองสถานภาพของชุมชนและคนจนโดยได้รับการยอมรับจาก หน่วยงาน สังคมและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

9) เกิดระบบการจัดการของชุมชนที่มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ สามารถ เชื่อมโยงการพัฒนากับระบบภายในชุมชนและนอกชุมชน

10) ใช้กระบวนการดำเนินงานโดยการสร้างความพร้อม สร้างองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ให้กับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ

เป้าหมายของบ้านมั่นคง คือ การสร้างความมั่นคงในการครอบครองที่ดินสำหรับการ อยู่อาศัย และสร้างการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ที่อยู่อาศัย การพัฒนาองค์กรและชุมชน ด้านอื่นๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สวัสดิการให้เชื่อมโยงกันในชุมชนแออัด โดยมีรูปแบบการ พัฒนาที่หลากหลายตามลักษณะปัญหา ความต้องการ เงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความ ยินยอมพร้อมใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งชุมชน เจ้าของที่ดิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีหลัก สำคัญที่องค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก และเป็นผู้มีส่วนร่วมสำคัญ

โครงการบ้านมั่นคงจึงเป็นโครงการที่พัฒนามีคุณภาพชีวิตดีครอบคลุมมิติการพัฒนา ด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมเกิดความมั่นคงในเรื่องที่อยู่อาศัยและสิทธิการครอบครองที่ดิน ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของที่อยู่อาศัยและยังเป็น ส่วนที่ แสดงให้เห็นถึงความรู้และความเข้าใจด้านที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนที่ผ่านกระบวนการบ้าน มั่นคงซึ่งสามารถนำมาต่อยอดในเรื่องของการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์²³

1) ความหมายของสหกรณ์

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530²⁴ ให้ความหมายของคำว่า “สหกรณ์” หมายถึง งานร่วมมือกันเพื่อหากำไรหรือประโยชน์ วิธีการจัดการอย่างหนึ่งที่บุคคลพอใจร่วมมือกันเพื่อผลทางเศรษฐกิจโดยแบ่งกำไรเสมอกัน

The Oxford English Reference Dictionary²⁵ ให้ความหมายคำว่า “Cooperative” หมายถึง ฟาร์ม ร้านค้า หรือธุรกิจอื่นๆ ที่สังคมเป็นเจ้าของธุรกิจ และดำเนินการร่วมกันโดยสมาชิกของธุรกิจนั้นๆ เพื่อให้เกิดผลกำไรร่วมกันในหมู่พวกเขา

Merriam Webster’s Collegiate Dictionary²⁶ ให้ความหมาย คำว่า “Cooperative” หมายถึง องค์กรที่เป็นเจ้าของและดำเนินการเพื่อประโยชน์ของผู้ที่ใช้บริการ

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542²⁷ ได้ให้ความหมาย คำว่า “สหกรณ์” หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

สุวรรณา ธวัชโชติ²⁸ กล่าวว่า ถ้าพิจารณาตามที่มาของคำศัพท์ คำว่า “สหกรณ์” ก็หมายถึง “การทำงานร่วมกัน” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “co-operative” แต่ตามคำนิยามสากลที่กำหนดขึ้นโดย ICA5 ในปัจจุบันสรุปกำหนดไว้ว่า “สหกรณ์ คือ สมาคมอิสระของบุคคลหมู่หนึ่งซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อบรรลุความต้องการร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ด้วยการเป็นเจ้าของกิจการร่วมกันและควบคุมกิจการนั้นด้วยวิถีทางประชาธิปไตย”

อุดม เขยกิจวงศ์ และนคร จิโรจพันธ์²⁹ กล่าวว่า มีผู้ให้คำนิยาม “สหกรณ์” (Cooperative) ไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

²³ ฮาเร๊ะ เจ๊ะโต, แนวโน้มการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัด ในศวรรษหน้า (2557-2566), 2557

²⁴ ราชบัณฑิตยสถาน. 2531. พจนานุกรมเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530, 2534

²⁵ The Oxford English Reference Dictionary , 1996

²⁶ Merriam Webster’s Collegiate Dictionary , 1996

²⁷ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542, 2542

²⁸ สุวรรณา ธวัชโชติ, วิจัยทางสหกรณ์, 2541

²⁹ อุดม เขยกิจวงศ์ และนคร จิโรจพันธ์, หลักและวิธีการสหกรณ์, 2540

1) สหกรณ์ เป็นวิธีจัดงานรูปแบบหนึ่ง ซึ่งบุคคลหลายคนเข้าร่วมกัน โดยความสมัครใจของตนเองในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่ากัน และโดยมีสิทธิเสมอหน้ากันหมด เพื่อบำรุงตนเองให้เกิดความจำเป็นในทางทรัพย์สิน

2) การสหกรณ์ คือการช่วยตนเอง ซึ่งบังเกิดผลโดยการรวบรวมกันจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การ

3) สมาคมสหกรณ์ เป็นที่รวมคน ด้วยความมุ่งหมายในลักษณะหุ้นส่วนการค้า ซึ่งจัดกันในกลุ่มผู้ที่มีทรัพย์สินน้อย และวางวิธีการโน้มไปในทางมิให้เกิดความเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตัว โดยวางเงื่อนไขไว้ว่าสมาชิกจะได้รับประโยชน์แบ่งตามส่วนแห่งกิจการงานที่กระทำกับสมาคม

4) สมาคมสหกรณ์ คือ ชุมนุมซึ่งรวมงานกันโดยสมัครใจ และโดยยึดถือหลักประชาธิปไตยเป็นที่ตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิก และการรับใช้แก่สมาชิกหรือเพื่อให้สามารถประกอบการผลิตกรรมเพื่อจำหน่าย หรือจัดการขายผลิตผลของสมาชิก หรือจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืม หรือรวมวัตถุประสงค์เหล่านี้เข้าด้วยกัน และในขณะเดียวกัน เฉลี่ยผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการนี้ให้แก่สมาชิกตามสัดส่วน ซึ่งได้ตกลงเห็นพร้อมกันว่าเป็นเพียงธรรมสำหรับสมาชิกแต่ละคนและสำหรับหมู่คณะ

5) สหกรณ์ หมายถึง องค์การแบบหนึ่งที่มีกลุ่มบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป รวมกันจัดตั้งโดยวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพอย่างเดียวกันโดยวิธีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักและวิธีการสหกรณ์โดยมิได้มุ่งหวังผลกำไร

ปัญญา หิรัญรัศมี และคณะ³⁰ กล่าวว่า ผู้รู้ได้ให้คำจำกัดความของสหกรณ์ดังนี้

1) ฮิวเบิร์ต คัลเวอร์ต (Hubert Calvert) ได้ให้คำจำกัดความว่า สหกรณ์ เป็นวิธีการจัดองค์การรูปแบบหนึ่ง ซึ่งบุคคลหลายคนเข้าร่วมกันโดยความสมัครใจ ในฐานะของความเป็นมนุษย์ โดยการมีสิทธิเสมอหน้ากันหมด เพื่อการสร้าง ความจำเป็นทางทรัพย์สินของเขาเหล่านี้

2) ชาร์ล จีต (Charles Gide) นักสหกรณ์และนักเศรษฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศส ได้ให้คำจำกัดความว่า สหกรณ์คือ สมาคมที่มุ่งกำจัดเสียซึ่งกำไร

³⁰ ปัญญา หิรัญรัศมี และคณะ, เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. หน่วยที่ 10 - 15.

3) เอส. เอส. ตาลมาคี (S.S. Talmaki) นักสหกรณ์ชาวอินเดีย ได้ให้คำจำกัดความว่าสหกรณ์เป็นวิธีประกอบการชนิดหนึ่ง ซึ่งบุคคลหลายคนร่วมงานกัน ด้วยใจสมัครตามหลักแห่งความเสมอภาคเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ โดยวิธีสุจริต

4) ซี. อาร์. เฟย์ (C.R. Fay) ได้ให้คำจำกัดความว่า สมาคมสหกรณ์เป็นที่รวมคนด้วยความมุ่งหมายเพื่อการเข้าร่วมกัน ซึ่งจัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้ที่มีทรัพย์สินน้อย โดยดำเนินการไปในทางที่ไม่เห็นแก่ตัวบนเงื่อนไขที่วางไว้ว่า สมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ตามส่วนแบ่งแห่งกำไรในกิจการงานที่กระทำกับสหกรณ์

5) ฮานส์ เกบฮาร์ด (Harnes Gebhard) นักเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์ชาวฟินแลนด์ได้ให้คำจำกัดความว่า สมาคมสหกรณ์เป็นที่รวมคน ตั้งขึ้นตามหลักการเสมอภาค ไม่จำกัดจำนวนสมาชิกและเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินการตามหลักเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมฐานะทางการเงินและการดำเนินอาชีพของสมาชิก ด้วยวิธีช่วยตนเองตามลำพัง หรือช่วยตนเองด้วยความสนับสนุนของรัฐบาล โดยมีข้อแม้ว่า ผลกำไรจากประโยชน์ของการกระทำร่วมกันจะต้องแบ่งตามส่วนของงานที่สมาชิกคนหนึ่งๆ กระทำ มิใช่แบ่งตามส่วนแหล่งเงินทุนจากนิยามความหมายต่างๆ ของสหกรณ์ดังกล่าวข้างต้น

สรุปความหมายโดยรวมของสหกรณ์ได้ว่า สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจและสังคมที่เน้นการรวมกลุ่มบุคคล รวมทรัพย์ โดยสมัครใจตามหลักความเสมอภาค เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมโดยสุจริตวิธี และมีได้หวังผลกำไรสูงสุด โดยอาศัยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้เกิดการอยู่ดีกินดีในหมู่สมาชิก

2) ความสำคัญของสหกรณ์

เมื่อกกล่าวถึงบทบาทของสหกรณ์ต่อการพัฒนาการศึกษาแล้ว จะพบว่าปัจจุบันนี้เรามักจะเห็นสหกรณ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทการศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษาในสังคมมากขึ้น แม้ว่าการจัดการศึกษาที่ดำเนินโดยสหกรณ์ดังกล่าวจะถือเป็นธุรกิจทางการศึกษาก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากสหกรณ์มีความเกี่ยวข้องกับชุมชน เกี่ยวข้องกับสมาชิกที่อาศัยอยู่ในชุมชน และสมาชิกชุมชนก็ต้องเกี่ยวข้องอยู่กับการศึกษาอย่างไม่อาจเลี่ยงได้ ด้วยเหตุนี้สหกรณ์จึงต้องเกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยปริยาย เช่น การจัดการศึกษาให้แก่สมาชิกสหกรณ์ การให้ทุนการศึกษาให้แก่สมาชิก สวัสดิการการศึกษาบุตร การสร้างสถานที่พักสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาโดยการจำนองในระยะเวลา 20 – 30 ปี ตลอดจนบทบาทที่มีต่อสังคมทั่วไปทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ นอกจากนี้ได้กล่าวมานั้น สหกรณ์

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ยังมีความสำคัญต่อการศึกษา ค้นคว้าของนักเรียน โดยสหกรณ์ถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ หรือ ห้องทดลองสำหรับนักเรียน นักศึกษา เพื่อพวกเขาจะได้ศึกษารูปแบบการดำเนินงานของ สหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของสังคมในรูปแบบต่างๆ

ปัญญา หิรัญรัมย์ และคณะ³¹ ได้แบ่งความสำคัญของสหกรณ์โดยค่านึงจาก บทบาทที่สหกรณ์มีต่อสมาชิกและสังคม ดังนี้

- 1) บทบาทของสหกรณ์ในเชิงเศรษฐกิจ
- 2) บทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาสังคมชนบท
- 3) บทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาปกครองในชนบท
- 4) บทบาทของสหกรณ์ในการพัฒนาการศึกษาชนบท

โดยหลักการสหกรณ์แล้ว สหกรณ์จะเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนเข้ามามีส่วน ร่วมทางเศรษฐกิจ การเกิดขึ้นของสหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อสวัสดิภาพทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และความจำเป็นอื่นๆ ของสมาชิกเป็นสำคัญ เพื่อยกฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิกให้ ดีขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้นความหมายของสวัสดิภาพเชิงนี้นั้นสามารถที่จะถอดความเป็น รูปธรรมคือ การที่สมาชิกมีรายได้มากยิ่งขึ้นซึ่งหลักการสหกรณ์ข้อนี้มุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคน พึงตระหนักถึงบทบาทสำคัญของตนคือ การเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้าในคนเดียวกัน ด้วยเหตุ นี้ สมาชิกจึงต้องเป็นทั้งผู้สมทบทุน ผู้ควบคุม และผู้อุดหนุนหรือผู้ใช้บริการของสหกรณ์ ไม่ เพียงแต่เป็นสมาชิกเพื่อมุ่งที่จะรับประโยชน์จากสหกรณ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้นขณะเดียวกัน ในการจัดสรรกำไรสุทธิให้เกิดความเป็นธรรมแก่สมาชิกทุกคน โดยกำไรส่วนหนึ่งต้องสำรอง เพื่อการลงทุนต่อไป โดยส่วนนี้ไม่สามารถนำไปแบ่งกันได้ แต่เป็นทุนเพื่อพัฒนาสหกรณ์ของ พวกเขาเอง

สมเกียรติ ฉายไชน³² กล่าวว่า การสหกรณ์ในประเทศไทย มีมูลเหตุสืบ เนื่องมาจาก เมื่อประเทศไทยได้เริ่มมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ มากขึ้นใน สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ระบบเศรษฐกิจของชนบทก็ค่อยๆ เปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจ แบบเพื่อเลี้ยงตัวเองมาสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อการค้าความต้องการเงินทุนในการ ขยายการผลิตและการครองชีพจึงมีเพิ่มขึ้น ชาวนาที่ไม่มีทุนรอนของตนเองก็หันไป กู้ยืมเงินจากบุคคลอื่นทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงและยังถูกเอาเปรียบจาก พ่อค่านายทุนทุกวิถีทางอีกด้วย ชาวนาจึงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบอยู่ตลอดเวลา ทำนา

³¹ ปัญญา หิรัญรัมย์ และคณะ, เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. หน่วยที่ 10 - 15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2549.

³² สมเกียรติ ฉายไชน, การสหกรณ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วังอักษร, 2540, หน้า 26 - 28.

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ได้ข้าวเท่าใด ก็ต้องขายใช้หนี้เกือบหมด นอกจากนี้การทํานายยังคงมีผลผลิตที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับ สภาพดินฟ้าอากาศ ถ้าปีไหนผลผลิตเสียหายก็จะทำให้หนี้สินพอกพูนมากขึ้นเรื่อยๆ จนลูกหนี้บางรายต้องโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่เจ้าหนี้ และกลายเป็นผู้เช่านา หรือเร่ร่อนไม่มีที่ดินทำกินไปในที่สุด

ปัญญา หิรัญรัศมี และคณะ³³ กล่าวว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจส่วนรวม สหกรณ์เป็นระบบเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งเรียกสั้นๆ ว่า “ระบบสหกรณ์” (Co-operativism) เป็นระบบที่มุ่งส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของคนให้เจริญเติบโตขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นระบบที่ประกอบด้วยส่วนดีของระบบทุนนิยม (หรือเสรีนิยม) และส่วนดีของระบบสังคมนิยมแบบบังคับ (หรือระบบคอมมิวนิสต์) ไม่มีลักษณะที่ไม่พึงปรารถนา (หรือบกพร่อง) ของระบบทุนนิยมและระบบคอมมิวนิสต์ อยู่ในระบบสหกรณ์ระบบสหกรณ์มุ่งแต่ผลิตเศรษฐกิจที่มีคุณภาพดีตามที่อยู่ต้องการ ถือว่าเป็นการเพิ่มพูนความมั่งคั่งและมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ อันจะทำให้ประเทศโดยส่วนรวมมีสวัสดิการที่เพิ่มขึ้น

วิทยากร เชียงกุล³⁴ กล่าวว่า ประเทศกำลังพัฒนา สหกรณ์มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพของคนและเศรษฐกิจโดยรวม รวมทั้งการจัดการศึกษาขั้นประถมในพื้นที่ที่รัฐบาลกลางเข้าไปไม่ถึง หรือจัดการศึกษาได้อย่างไม่มีคุณภาพ เพราะสหกรณ์เป็นองค์กรที่คนในชุมชนเป็นเจ้าของ สหกรณ์จึงรู้ความต้องการของชุมชน และระดมคนในชุมชนมาช่วยพัฒนาการศึกษาสำหรับคนในชุมชนเพื่อชุมชน ตลอดจนมีสมาชิกที่เข้มแข็ง สหกรณ์จะช่วยกันตรวจสอบคุณภาพการทำงานของครู ได้ดีกว่าระบบบริหารของรัฐบาลกลางโดยสรุปแล้ว เราจะเห็นว่าประเทศโดยทั่วไปยอมรับว่าสหกรณ์มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยสหกรณ์เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในด้านต่างๆ เช่น บทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ บทบาทในการพัฒนาสังคม บทบาทในการพัฒนาการศึกษาของสมาชิกให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยในแต่ละบทบาทนี้จะมีกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกสามารถมีความก้าวหน้าในชีวิตได้เป็นอย่างดี

3) หลักการสหกรณ์

³³ ปัญญา หิรัญรัศมี และคณะ, เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. หน่วยที่ 10 – 15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2549.

³⁴ วิทยากร เชียงกุล. หยุดวิกฤติข้าชาก ด้วยระบบสหกรณ์, พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ: พระอาทิตย์, 2550.

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / revv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

หลักการสหกรณ์ คือ "แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม" ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง

1) พึงตระหนักว่าการเข้าและออกจากการเป็นสมาชิก จะต้องเป็นไปโดยความสมัครใจของบุคคล (คำว่า "บุคคล" หมายถึง ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ไม่ใช่ถูกชักจูง โน้มน้าว ล่อลวง บังคับข่มขู่จากผู้อื่น

2) การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกของสหกรณ์ต่างๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกแล้วสามารถร่วมกันดำเนินกิจกรรมในสหกรณ์ได้ และไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนสมาชิกและสหกรณ์ไม่ถือว่าขัดกับหลักการสหกรณ์ข้อนี้

3) สมาชิกสมทบนั้น ควรมีแต่เฉพาะกรณีของสหกรณ์บางประเภทที่มีลักษณะพิเศษและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรให้มีในสหกรณ์ทั่วไปหรือทุกประเภท เพราะตามปกติสมาชิกสมทบมาจากบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกธรรมดา หากสหกรณ์ได้รับสมาชิกสมทบจำนวนมาก ก็อาจกระทบต่อการส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกธรรมดาได้แม้ว่ากฎหมายจะได้ห้ามมิให้สมาชิกสมทบบีสิทธิบางประการก็ตาม

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตยพึงตระหนักว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงกายใจและสติปัญญาในการดำเนินการและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ของสหกรณ์ตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผ่านช่องทางหรือองค์กรต่างๆ เช่น คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการและที่ประชุมใหญ่

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

1) หลักการสหกรณ์ข้อนี้ มุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนพึงตระหนักว่าบทบาทที่สำคัญของตนคือ การที่ต้องเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้าในคนเดียวกัน (Co-owners and Customers) จึงต้องทำหน้าที่เป็นผู้สมทบทุน ผู้ควบคุม และผู้อุดหนุน หรือผู้ให้บริการของสหกรณ์ มิใช่มาเป็นสมาชิกเพียงเพื่อมุ่งหวังได้รับประโยชน์จากสหกรณ์เท่านั้น

2) ในการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อความเป็นธรรมแก่สมาชิก ส่วนหนึ่งต้องกันไว้เป็นทุนสำรองซึ่งจะนำไปแบ่งกันมิได้ แต่เป็นทุนเพื่อพัฒนาสหกรณ์ของพวกเขาเอง ถือเป็นทุนทางสังคมนอกจากนั้นอาจแบ่งเป็นเงินปันผลในอัตราจำกัด และเป็นเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนแห่งธุรกิจ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ

1) สมาชิก กรรมการและพนักงานสหกรณ์รวมทั้งหน่วยงานส่งเสริมสหกรณ์ ต้องสำนึกและตระหนักอยู่เสมอว่าสหกรณ์เป็นองค์การช่วยตนเองและปกครองตนเอง ด้วยเหตุนี้สหกรณ์ต้องเป็นอิสระในการตัดสินใจ หรือทำสัญญาใดๆตามเงื่อนไขที่สหกรณ์ยอมรับได้กับบุคคลภายนอกหรือรัฐบาล

2) การรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากรัฐ หรือบุคคลภายนอกไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระของสหกรณ์ หากผู้ให้ความช่วยเหลือมุ่งหมายให้สหกรณ์ช่วยเหลือตนเองได้ และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย รวมทั้งธำรงไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเองของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรมและสารสนเทศ

1) หลักการข้อนี้เป็นจุดอ่อนของสหกรณ์ในประเทศไทยทุกระดับ ทั้งสหกรณ์ชั้นปฐมและสหกรณ์ชั้นสูง เพราะขาดแผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาทางสหกรณ์ให้เป็นบทบาท และความรับผิดชอบของขบวนการสหกรณ์อย่างแท้จริง ทั้งๆที่ได้รับเริ่มให้จัดตั้งกองทุนสะสมจัดสภาพสหกรณ์จากกำไรของสหกรณ์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2492 และแม้จะมีการจัดตั้งสันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทยและมีชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติบ้างแล้วส่วนราชการที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ก็ยังคงดำเนินการให้การศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์แทบจะเรียกได้ว่าซ้ำซ้อนกับขบวนการสหกรณ์โดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนให้ขบวนการสหกรณ์สามารถรับผิดชอบต่อการศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์ได้ด้วยตนเองในที่สุดโดยมีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอตามความจำเป็นและเน้นการฝึกอบรมข้าราชการให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศมีความมุ่งหมายและเน้นกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.1) การศึกษามุ่งให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่จะเป็นสมาชิกในอนาคต มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์ รวมทั้งมีความสำนึก และตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกหรือให้เป็นผู้มีจิตวิญญานสหกรณ์

2.2) การฝึกอบรมมุ่งให้กรรมการ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ มีความรู้ความสามารถ และทักษะ รวมทั้งความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

2.3) ส่วนสารสนเทศนั้นมุ่งให้บุคคลทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับเยาวชนและผู้นำด้านความคิดเป็น เช่น ผู้นำชุมชน นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน ผู้นำองค์กร พัฒนาชุมชน ฯลฯ โดยเน้นการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง

3) หลักสูตรและเนื้อหาของการศึกษาอบรม ควรครอบคลุมทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคมการเมืองและวัฒนธรรม

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

1) แท้จริงการร่วมมือระหว่างสหกรณ์เป็นหลักการเดียวกันกับการร่วมมือระหว่างบุคคลธรรมดาในการจัดตั้งสหกรณ์นั่นเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดด้วยขนาด มีอำนาจการต่อรองสูงขึ้นและนำไปสู่การรับใช้สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) การร่วมมือระหว่างสหกรณ์อาจทำได้ทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง ในแนวนอนสหกรณ์ทุกสหกรณ์ไม่ว่าประเภทเดียวกันหรือไม่ สามารถร่วมมือกันได้ในทุกระดับเพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิกและขบวนการสหกรณ์ในแนวตั้งสหกรณ์ท้องถิ่นประเภทเดียวกันควรรวมตัวกันทางธุรกิจเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ และสหกรณ์ทุกประเภท ทุกระดับทุกสหกรณ์ควรรวมตัวกันเป็นองค์การสหกรณ์สูงสุด (Apex Organization) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมด้านอุดมการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม การส่งเสริมแนะนำ การกำกับดูแล การตรวจสอบ การวิจัยและการพัฒนา ฯลฯ

3) วัตถุประสงค์สำคัญของการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ คือ เพื่อให้สหกรณ์สามารถนำผลประโยชน์ ทางเศรษฐกิจ ฉะนั้นสหกรณ์ท้องถิ่นแต่ละสหกรณ์ และสหกรณ์ชั้นสูงต้องเป็นสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีชีวิตชีวา (Viable & Sustainable) และร่วมมือกันในลักษณะของ "ระบบรวม"หรือเป็นเอกภาพ

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน

1) สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจและสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ เพราะฉะนั้น การดำเนินงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนนั้นๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นการพัฒนา ที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ หรือเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการและความใฝ่ฝันของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำลายโอกาส ความสามารถ และอนาคตของคนรุ่นหลัง

2) เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ก็เป็นสมาชิกของชุมชนนั่นเอง สหกรณ์จึงควรมีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนแบบยั่งยืน

2620719849

CU Thesisis 6073347525 thesisis / revv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

เสกสรร ศุภแสง³⁵ กล่าวว่า หลักการของสหกรณ์ออมทรัพย์ประกอบด้วย 4 ประการ คือ

1) หลักความสมัครใจ บุคคลที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ทำงานอาชีพเดียวกัน หรืออาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา หรือความคิดเห็นทางการเมือง และไม่มีการบังคับจิตใจกันแต่ประการใด การใช้หลักข้อนี้มีข้อจำกัดบ้างตามคุณสมบัติของสมาชิกในแต่ละสหกรณ์โดยกำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์นั้น ๆ

2) หลักความเสมอภาค สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของสหกรณ์ มีความเท่าเทียมกันในการดำเนินงานและการควบคุมสหกรณ์ กล่าวคือ สมาชิกแต่ละคนออกเสียงในที่ประชุมใหญ่ได้คนละหนึ่งเสียงเท่ากันหมด ไม่ว่าจะมีส่วนมากหรือน้อย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสออกความคิดเห็นปรับปรุงกิจการของสหกรณ์ของตนเอง โดยไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดผูกขาด วินิจฉัยปัญหาทุกอย่างเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์ เช่น การจัดสรรกำไร การเลือกตั้งกรรมการดำเนินการ และเพื่อควบคุมป้องกันมิให้สมาชิกผู้ใดมีอำนาจควบคุมการดำเนินการสหกรณ์ อาจเป็นอันตรายต่อ สหกรณ์ได้ ถ้าปล่อยให้สมาชิกถือหุ้นได้มากอย่างไม่จำกัดเหมือนธุรกิจอื่น สหกรณ์จึงกำหนดให้สมาชิกถือหุ้นได้ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด

3) หลักการให้บริการและหลักความยุติธรรม ตามคำขวัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ “ไม่ใช่เพื่อกำไร ไม่ใช่เพื่อการกุศล แต่เพื่อบริการ” เพื่อให้บังเกิดความยุติธรรมและเป็นไปตาม คำขวัญนี้สหกรณ์ออมทรัพย์จึงคิดดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับสมาชิกในอัตราที่ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ และเมื่อสิ้นปีทางบัญชีและงบบัญชีแล้ว หากสหกรณ์มีกำไรเหลือก็นำมาเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนของดอกเบี้ยที่สมาชิกได้ชำระแก่สหกรณ์

4) หลักการช่วยตัวเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สหกรณ์เป็นสถาบันส่งเสริมให้สมาชิกช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะตระหนักดีว่าการที่ต่างคนต่างแก้ไขปัญหามีอยู่ร่วมกันนั้นย่อมไม่สามารถทำได้ดีเท่ากับการช่วยกันทำช่วยกันแก้ ผู้มีเงินมากก็นำมาฝากไว้กับสหกรณ์มาก ผู้มีเงินน้อยก็นำมาฝากน้อย เพื่อให้สมาชิกผู้มีความเดือดร้อนต้องการใช้เงินได้กู้เงินจากสหกรณ์และสหกรณ์จะคิดเงินปันผลตามหุ้นในอัตราจำกัด เพราะสหกรณ์ถือว่าเงินเป็นเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ และสหกรณ์จะเน้นการรวมคนมากกว่าการรวมทุนโดยอาศัย

³⁵ พิณิจ บุญมาก, ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กรมเสมียนตราที่มีต่อการให้บริการสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม จำกัด, บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2551.

อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเริ่มตั้งแต่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2459 ได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสหกรณ์ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ปัจจุบันใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายบังคับใช้เพื่อให้สหกรณ์เป็นไปอย่างถูกต้อง เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกสาขาอาชีพที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้กำหนดประเภท สหกรณ์ไว้ 7 ประเภท ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคมสหกรณ์ประมง สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ซึ่งผลการดำเนินงานของสหกรณ์ได้สร้างความเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิก จนทำให้จำนวนสหกรณ์และสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี³⁶

2.1.6 สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง³⁷

2.1.6.1 ความเป็นมาการจัดตั้งสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง

สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงเป็นประเภทสหกรณ์บริการ จัดตั้งตามนโยบายของรัฐบาล สมาชิกสหกรณ์มาจากคนในชุมชนที่ต้องการที่อยู่อาศัย โดยเป็นการร่วมมือกันทำงานของหลายหน่วยงานในเชิงบูรณาการ ได้แก่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรมธนารักษ์ สถาบันการศึกษาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนให้มีความมั่นคงอย่างยั่งยืนโดยใช้ระบบสหกรณ์บริหารจัดการชุมชน

2.1.6.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง

1. เพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดอย่างเป็นระบบโดยกลไกการมีส่วนร่วมในรูปแบบสหกรณ์
2. เพื่อสร้างองค์ความรู้และความพร้อมในการพัฒนาระบบการจัดการชุมชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนและท้องถิ่น
3. เพื่อพัฒนาสภาพของชุมชนและที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยให้มีความมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.1.6.3 การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง

³⁶ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, นโยบายส่งเสริมสหกรณ์, 2550

³⁷ กลุ่มพัฒนาสหกรณ์บริการ กองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า กรมส่งเสริมสหกรณ์, กรอบแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงให้มีประสิทธิภาพ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. (ม.ป.ท.), 2561.

วัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง คือ การบริหารจัดการเงินเพื่อจัดหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยให้ชุมชน แต่เมื่อสมาชิกได้ผ่อนชำระเงินกู้ค่าบ้านและที่ดินเสร็จสิ้นแล้ว สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงยังคงมีบทบาทต่อไปในการดำเนินธุรกิจตอบสนองความต้องการสมาชิก เพราะกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนยังคงมีอยู่สหกรณ์จึงควรเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการดำเนินกิจกรรมด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และด้านสาธารณสุข และเพื่อให้กิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน สหกรณ์จำเป็นต้องมีธุรกิจที่เลี้ยงตัวเองได้และหลากหลาย ทั้งด้านบริการทางการเงิน ส่งเสริมการออม การบริการซ่อมแซมที่พักอาศัยบริการกำจัดขยะ การจัดหาสินค้าที่จำเป็นมาจำหน่ายให้กับสมาชิกในราคายุติธรรม การสนับสนุนส่งเสริมอาชีพของสมาชิก การหาตลาดสำหรับสินค้าที่ผลิตโดยสมาชิก รวบรวมผลผลิตของสมาชิกไปจำหน่าย เป็นต้น รวมถึงการให้ความรู้ด้านการสหกรณ์ การให้การศึกษาอบรมเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกอยู่ดีกินดี มีความรู้ พึ่งตนเองได้ ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดี

2.1.7 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม³⁸

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนว่าสมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ โดยเป็นการสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนารวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่แบ่งผลประโยชน์ร่วมกัน และอาศัยร่วมกัน โดยมีความสัมพันธ์กันทั้งเชิงพื้นที่และเชิงสังคม ซึ่งต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความรักในที่อยู่อาศัยของตน เพื่อร่วมกันคิด วางแผน ตัดสินใจ ตลอดจนการลงมือปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคนในชุมชน

³⁸ ศิเรมอร สุดชูเกียรติ, การบริหารจัดการชุมชนของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ : กรณีศึกษา โครงการคลองไม่สิงโต เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร., วิทยาลัยปริญาโทมหาดไทย. ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.

2.1.8 เมืองน่าอยู่ผู้สูงอายุ (Age-Friendly Cities)³⁹

แนวคิดเมืองน่าอยู่ผู้สูงวัยมีองค์ประกอบ 8 ด้าน ดังนี้

- 1) สภาพพื้นที่ภายนอกและตัวอาคาร
- 2) ระบบขนส่งมวลชน
- 3) ที่อยู่อาศัย
- 4) การเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม
- 5) การยอมรับจากสังคม
- 6) การมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและการจ้างงาน
- 7) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร
- 8) การสนับสนุนของชุมชนและการบริการด้านสุขภาพ

จากองค์ประกอบทั้ง 8 ด้านนี้พบว่าเมืองประกอบที่เกี่ยวข้องคือ ที่อยู่อาศัย ที่อยู่อาศัยเป็นองค์ประกอบสำคัญของความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของคน ดังนั้นในการประชุมขององค์การอนามัยโลก ที่อยู่อาศัยจึงเป็นประเด็นที่มีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง ในด้านของโครงสร้าง การออกแบบ ทำเลที่ตั้งและทางเลือกต่างๆ ที่อยู่อาศัยมีส่วนสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับชุมชนและบริการทางสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ที่อยู่อาศัยและบริการสนับสนุนต่างๆ ที่ทำให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีและปลอดภัยภายในชุมชน เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมากเพื่อให้เกิดการพัฒนาเมืองต้นแบบที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ ดังนั้นการวิจัยต้องครอบคลุมลักษณะที่อยู่อาศัย 4 หัวข้อจาก 9 หัวข้อดังนี้

1. ความสามารถในการจ่าย

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปของเมืองต่างๆ ว่า ราคาของที่อยู่อาศัยเป็นประเด็นสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผู้สูงอายุในการเลือกทำเลที่ตั้งและการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในบางเมืองที่อยู่อาศัยมีราคาหรือค่าเช่าที่เหมาะสมที่ผู้สูงอายุสามารถจ่ายได้โดยไม่ต้องดิ้นรน แต่ในบางเมืองก็มีราคาแพงเกินความสามารถในการจ่าย ทำให้ผู้สูงอายุไม่มีทางเลือกที่จะได้มาซึ่งที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับตนเอง

ในเมืองเจนีวาผู้สูงอายุบางคนอาศัยอยู่ในบ้านเดิม ซึ่งใหญ่เกินไปสำหรับวัยนี้ แต่ก็ไม่สามารถจะหาที่อยู่ใหม่ที่เหมาะสมได้ เพราะมีเพียงเงินบำนาญเท่านั้นที่เป็นค่าใช้จ่ายแต่ละเดือน เมืองทุยมาซีก็ระบุว่า การย้ายบ้านมีค่าใช้จ่ายสูงเกินไป

³⁹ กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย, คู่มือการดำเนินงานเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ Global Age –Friendly Cities : A Guide. สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การ, สงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2557.

สำหรับผู้เกษียณ ดังนั้นการที่รัฐจะจัดหาที่อยู่อาศัยเชิงสงเคราะห์หรือมีราคาถูกให้แก่ผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญของการเป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ เช่นที่เกิดขึ้นในกรุงลอนดอนในหลายๆ เมือง เช่น อิสลามาบัต ก็ไม่มีที่อยู่อาศัยราคาถูกสำหรับผู้สูงอายุทำให้เป็นปัญหาต่อผู้สูงอายุที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและเหมาะสมกับวัย ในขณะที่ผู้แทนจากพอร์ตาจลาแพร์รีให้ความสำคัญต่อการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนของรัฐในเรื่องที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุ

มีข้อเสนอแนะจากเมืองต่างๆ ในประเทศกำลังพัฒนาว่า ทุกเมืองควรจะต้องมีที่อยู่อาศัยที่ผู้สูงอายุสามารถจ่ายได้ ซึ่งอาจทำได้โดยการลดภาษีที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ เช่นในเมืองอัมมัน หรือมีการสนับสนุนเงินทุนจากรัฐสำหรับที่อยู่อาศัยของรัฐและเอกชนที่ดำเนินการอยู่ในเมืองฮิเมจิ

2. การออกแบบ

ได้มีการอภิปรายถึงการออกแบบที่อยู่อาศัยในแง่มุมต่างๆ ที่มีผลต่อการอยู่อาศัยที่สุขสบายของผู้สูงอายุซึ่งที่อยู่อาศัยที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุอยู่ได้อย่างสุขสบายนั้น ควรประกอบด้วย การใช้วัสดุที่ดี โครงสร้างที่แข็งแรง ผิวพื้นที่ปลอดภัย มีลิฟต์ในกรณีที่เป็นอาคารสูง มีอุปกรณ์ห้องน้ำและครัวที่เหมาะสมและมีขนาดใหญ่พอสำหรับการเคลื่อนไหว มีพื้นที่เก็บของที่พอเพียง มีทางเดินและประตูที่กว้างพอสำหรับรถเข็นคนพิการและมีอุปกรณ์ที่จำเป็นและปลอดภัยอื่นๆ เพื่ออนาคต

ปัญหาเกี่ยวกับการก่อสร้างที่พบในบางเมือง ได้แก่ การขาดการแนะนำและควบคุมการก่อสร้างเพื่อความแข็งแรงมั่นคงของอาคาร ในเมืองเม็กซิโกซิตี มีการใช้วัสดุราคาถูกและการขาดการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยเนื่องมาจากความยากจน ในอิสตันบูล มีการขาดแคลนวัสดุก่อสร้างในเมืองไนโรบีและในเมืองอิสตันบูลที่อยู่อาศัยไม่ได้สร้างมาเพื่อการรองรับการเกิดแผ่นดินไหวปัญหาอื่นๆ ที่ถูกพูดถึงในเชิงลบเกี่ยวกับที่พักอาศัย ได้แก่ การวางแบบแปลนในบ้านที่ไม่เหมาะสมทำให้ไม่สะดวกต่อการเคลื่อนไหวภายในบ้านจากเมืองต้นดาร์ค เมืองลาพลาต้า พูดถึงบันไดและพื้นที่ซุระที่มักจะเป็นอุปสรรค มอสโคเน้นเรื่องการมีห้องน้ำและห้องสุขาที่เหมาะสมสำหรับการใช้งานของผู้สูงอายุ นิวเดลีต้องการให้มีการออกแบบครัวให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เม็กซิโกซิตีเน้นเรื่องการทำราวบันไดและมีลิฟต์สำหรับอาคารหลายชั้น และกรุงโตเกียวต้องการทางเดินและประตูที่สามารถให้รถเข็นคนพิการใช้ได้

ในด้านที่พักอาศัยกับภูมิอากาศมีผู้ให้ประเด็นว่า บางแห่งการออกแบบไม่สอดคล้องกับภูมิอากาศ เช่นในแคนคัน บ้านต้องติดเครื่องปรับอากาศ ส่วนในเมลวิลล์หลังคาของบ้านที่สร้างใหม่ ทำให้ภายในบ้านร้อนกว่าที่ควรจะเป็นหลายๆ

2620719849

CT :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

เมืองมีความพยายามในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อผู้สูงอายุ เช่น ในเม็กซิโกซีตี้ จำนวนบ้านที่สร้างขึ้นใหม่ทั้งหมด 1% ต้องเป็นบ้านสำหรับผู้สูงอายุ ในฮาลิแฟกซ์ อาคารชุดบางแห่งจัดให้มีทางลาด ลิฟต์ ที่จอดรถ สถานออกกำลังกายและประตูที่ กว้างพออย่างไรก็ดีประชาชนบางส่วนคิดว่ามีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีที่พัก อาศัยที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เมืองฮิเมจิเสนอว่าต้องมีปริมาณบ้านผู้สูงอายุมาก ขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ในขณะที่เมลเบิร์นเสนอให้สร้างแรงจูงใจให้สถาปนิกและ ผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ออกแบบและสร้างบ้านสำหรับผู้สูงอายุให้มากขึ้น ชาวนิวเดลีเสนอว่าควรมีกฎหมายเกี่ยวกับการก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้ต้องเป็นมิตรต่อ ผู้สูงอายุ เมืองซานโฮเซผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ ได้มีการปรับปรุงส่วนประกอบ ของบ้านให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุมากขึ้นและระบุไว้ในแผนการดำเนินงาน เช่น การ ติดตั้งสวิชไฟให้ต่ำกว่าปกติ การติดตั้งฝักบัวอาบน้ำแทนอ่างอาบน้ำ การทำบันได ให้กว้างพอสำหรับรถเข็นคนพิการ

3. การปรับปรุงที่พักอาศัย

การปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ ผู้สูงอายุได้อาศัยอยู่ในบ้านเดิมได้อย่างสุขสบาย เช่น ในดันดาร์ลคมีมีการติดตั้งลิฟต์นั่ง สำหรับช่วยเหลือผู้สูงอายุในการขึ้นสู่ชั้นบนของบ้าน เมืองมายาเกสได้มีการปรับปรุง อาคารชุดพักอาศัยเพื่อผู้สูงอายุ ในขณะที่เมืองอื่นๆ เช่น ฮิเมจิและดันดาร์ลคเสนอให้ มีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการปรับปรุงบ้านของประชาชน มีการกล่าวถึง ปัญหาเกี่ยวเนื่องกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัย เช่น จากฮาลิแฟกซ์ บ้านแบบเก่า ปรับปรุงยากและมีราคาแพง การปรับปรุงบ้านที่รัฐเป็นเจ้าของในฮิเมจิและนิวเดลี ทำไม่ได้ การปรับปรุงอาคารเช่าในพอร์ตแลนด์ถูกสั่งให้นำกลับไปสู่สภาพเดิม ในกรุง เมลเบิร์นพบปัญหาว่าไม่สามารถใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆ ในบ้านได้เพราะไม่ เหมาะกับพื้นที่ใช้สอยภายใน ผู้ดูแลหลายคนยังเพิ่มเติมว่าการปรับปรุงบ้านมีราคา แพงมากและเมืองเซอร์บรัฐมีความต้องการในการปรับปรุงบ้านเพื่อให้ตอบสนอง ความต้องการพิเศษได้

นอกจากนี้ได้มีการกล่าวถึงทางเลือกอื่นๆ ในการปรับปรุงที่พักอาศัยของ ผู้สูงอายุ อาทิเช่น การมีอุปกรณ์ช่วยเหลือภายในบ้าน เมืองทูมาซีผู้ดูแลมีความ ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับอุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆ และวิธีการดัดแปลง อุปกรณ์ที่มีอยู่ใน ให้อูโตเปอร์เป็นการยากที่จะทำทางลาด ราวบันไดและห้องน้ำห้องสุขาสำหรับ ผู้สูงอายุ

2.1.9 แนวความคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ⁴⁰

การออกแบบด้านสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยให้ผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ผู้ออกแบบควรคำนึงถึงแนวคิด 4 หัวข้อในด้านการใช้งานจริง คือ

1) มีความปลอดภัยทางกายภาพ (Physical Safety) ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดทางร่างกายมากกว่าวัยอื่น ๆ และมีความเปราะบางทางร่างกายมาก จึงต้องการ ลักษณะทางกายภาพที่มีความปลอดภัยสูง เช่น อาคารควรมีแสงสว่างเพียงพอ พื้นไม่เปลี่ยนระดับ พื้นไม่ลื่น มีราวจับในห้องน้ำ มีสัญญาณเรียกขอความช่วยเหลือฉุกเฉิน เป็นต้น

2) สามารถเข้าถึงได้ง่าย (Accessibility) ผู้สูงอายุอาจมีความแข็งแรงของร่างกายที่ไม่เอื้อต่อการเคลื่อนไหวบางอิริยาบถ จึงควรทำพื้นที่ที่ ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น มีทางลาดสำหรับผู้ใช้รถเข็น ตู้มีความสูงที่เหมาะสม หยิบของได้ สะดวกโดยไม่ต้องก้มหรือปีนป่าย

3) สามารถสร้างแรงกระตุ้น (Stimulation) ผู้สูงอายุอาจมีสภาพจิตใจที่ซึมเศร้าได้ง่าย ดังนั้น ที่อยู่อาศัยที่สามารถสร้างแรงกระตุ้นทางจิตใจได้ จะทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตชีวา กระชุ่มกระชวยไม่ซึมเศร้า เช่น การตกแต่งบ้านให้น่าสนใจ เข้าร่วมกิจกรรม เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุแสดงความสามารถได้เต็มที่

4) ดูแลรักษาง่าย (Low Maintenance) ผู้สูงอายุมีความแข็งแรงของร่างกายที่ลดถอยลงอาจไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรมบางประเภท ดังนั้น การทำที่อยู่อาศัยที่ดูแลรักษาได้ง่าย จะสามารถแบ่งเบาปัญหาของผู้สูงอายุได้ เช่น พื้นที่บ้านพักอาศัย ขนาดเหมาะสม ไม่เล็กจนคับแคบ และไม่ใหญ่โตจนดูแลไม่ทั่วถึง เป็นภาระเรื่องการดูแลทำความสะอาด พื้นทำความสะอาดได้ง่าย เบาทรง

2.1.10 นโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง⁴¹

นโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหนึ่งใน 9 นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะต้องดำเนินการโดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตนเอง

ปรัชญาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

⁴⁰ ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ. Universal design คู่มือออกแบบเพื่อทุกคน. พิมพ์ครั้งที่ (2). โรงพิมพ์เทพเทวธานี. 2558.

⁴¹ งามฤทธิ พิณเสนาะ. การประเมินผลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านเขาพลู หมู่ที่ 8 ตำบลท่ากุ่มอำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.

- 1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- 2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
- 3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
- 4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม

5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

2.1.10.1 วัตถุประสงค์

1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2) การส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนตนเอง

3) การเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5) เสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1.10.2 หลักการจัดสรรเงิน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีหลักการในการจัดสรรเงินทุน ดังนี้

1) ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2) ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนที่เน้นความพร้อมของบุคคลทั้งในด้านความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน สอดคล้องกับหลักการศาสนา

3) ความพร้อมของระบบการตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิกอย่างไร้ประนีประนอม

2620719849

4) ความพร้อมของการบริหารจัดการที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันระหว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับกองทุนอื่น ๆ ที่จัดตั้งขึ้นในชุมชน

2.1.10.3. ขั้นตอนการจัดตั้งกองทุน

การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามขั้นตอน ดังนี้

1) สร้างจิตสำนึก และกระบวนการรู้ร่วมกัน

1.1) สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการสอดคล้องกับหลักการศาสนาและภูมิปัญญาของตน

1.2) สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไกแนวทางการบริหารจัดการกองทุนของตน

1.3) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนโดยเริ่มจากการร่วมรับรู้ คิด ทำ ติดตาม ตรวจสอบ รับผลประโยชน์ตลอดจนร่วมกันสร้างกองทุนและขยายเครือข่ายไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

2) เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

จัดเวทีชาวบ้านเพื่อเลือกสรรคนเป็นคณะกรรมการกองทุน จำนวนไม่น้อยกว่า 9 คนแต่ไม่เกิน 15 คน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติต่องค์ประชุมของเวทีชาวบ้าน คือ จำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดร่วมกันกำหนดวิธีการเลือกสรรและดำเนินการเลือกคนในชุมชนกันเอง เลือกคณะกรรมการกองทุนในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนดเลือกคนดีปฏิบัติตนตามหลักศาสนามีความรู้ประสบการณ์อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่ มีลักษณะต้องห้าม ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ประชาชนร่วมกันคัดเลือกคนดีและมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการกองทุนเพื่อบริหารกองทุนของตนเอง

- 1) เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี
- 2) เป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์และปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนามีความรับผิดชอบเสียสละมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านชุมชน

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

เมือง ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดไม่มีประวัติต่างพร้อย
ด้านการเงิน และยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

- 3) เป็นผู้ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์
- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ
- 5) ไม่เคยรับโทษจคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
- 6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่
หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสีย
ทรัพย์สิน และความผิดฐานบุกรุก
- 7) ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
- 8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้ง
- 9) ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุนด้วยมติของ
คณะกรรมการหรือมติสมาชิก

3) จัดทำระเบียบข้อบังคับ

เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการ
กองทุนและประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์และ
วิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองของตนเอง โดยมี
แนวทางดังนี้

ประเด็นที่ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
และชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดคือ

3.1) วงเงินขอกู้จากกองทุนรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท หากเกิน
ต้องให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดแต่รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

3.2) ระยะเวลาชำระคืนที่ขอกู้จากกองทุนไม่เกินหนึ่งปีประเด็นอื่น
ๆ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยความเห็นชอบของ
สมาชิกเป็นผู้กำหนด

4) การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อจัดทำระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารจัดการ
กองทุนแล้วคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตาม
ระเบียบข้อบังคับที่ได้วางไว้ เช่น

- 4.1) การรับสมาชิก
- 4.2) การระดมทุน

2620719849

4.3) การลงทุนของกองทุนหรือร่วมลงทุนกับสมาชิกในรูปแบบต่าง

ๆ

4.4) การจัดทำระบบการเงินและบัญชี

4.5) การจัดระบบการตรวจสอบ

4.6) การมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

4.7) การแบ่งกำไร/ ขาดทุน ระหว่างกองทุนและสมาชิกหรือ

เครือข่าย

4.8) อื่น ๆ

5) การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้วสามารถขอรับการจัดสรรเงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

5.1) การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1) จัดทำแบบขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ. 2 จากคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

2) ยื่นแบบขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องคือ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

3) เปิดบัญชีกับธนาคาร

5.2) การประเมินความพร้อมกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้วคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1) การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน

2) คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุน

3) ความรู้ประสบการณ์และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน

4) ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน

5) การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการหรือบริหารกองทุน

2620719849

CD IThesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

6) การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน

7) การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

6) รับเงินจัดสรร

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติอนุมัติเงินจัดสรรตามผลการประเมินความพร้อมแล้ว จะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทราบ เมื่อกองทุนรับทราบแล้วให้ติดต่อกับธนาคารเพื่อทำหลักฐานการขอรับเงินจัดสรร โดยมีเอกสารดังต่อไปนี้

6.1) สมุดบัญชีเงินฝากของกองทุน

6.2) มติที่ประชุม ซึ่งเห็นชอบและมอบหมายให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้มีอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญากับธนาคารไปแสดงต่อธนาคาร และมติดังกล่าวต้องให้ประธานกรรมการกองทุนลงนามกำกับและรับรองสำเนาครบทุกหน้า

6.3) บัตรประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการกองทุน

7) กรณีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองใดที่ได้รับแจ้งว่าไม่ผ่านการประเมินความพร้อมให้ดำเนินการเตรียมความพร้อมเรื่องต่าง ๆ ตามที่ได้รับแจ้งผลการประเมินความพร้อมโดยมีแนวทางและวิธีการ ดังนี้

กรณีกองทุนไม่ผ่านการประเมินความพร้อม

7.1) แนวทางการเตรียมความพร้อม คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านร่วมกับสมาชิกเตรียมความพร้อมตามแนวทางดังต่อไปนี้

1) โดยความร่วมมือและช่วยเหลือกันเองในหมู่บ้าน

2) ขอความช่วยเหลือจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ผ่านการประเมินความพร้อมแล้ว

3) ขอความช่วยเหลือจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอหรือจังหวัด

4) การผสมผสานทั้งสามแนวทาง

7.2) วิธีเตรียมความพร้อมคณะกรรมการกองทุนดำเนินการเพื่อให้เกิดความพร้อมตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

1) สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในหมู่บ้านหรือชุมชนโดยการใช้เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอื่นที่ผ่านการประเมินความพร้อมแล้ว ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2620719849

2) การสนับสนุนความรู้ด้านวิชาการและการจัดการแก่ คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกจากคณะกรรมการสนับสนุน ระดับจังหวัดและอำเภอ

7.3) การดำเนินการหลังมีความพร้อม

1) เมื่อกองทุนมีความพร้อม คณะกรรมการกองทุนแจ้ง คณะอนุกรรมการ สนับสนุนระดับอำเภอ เพื่อมาติดตามตรวจสอบ และ รายงานคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

2) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จะโอนเงินเข้ากองทุน เมื่อได้รับรายงานจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

2.2 สรุปวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 3 สรุปงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

ชื่อผู้แต่ง/ปี	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	ผลการศึกษา
สุวัชร สายบุญ ⁴² (2547)	การจัดการกองทุน หมู่บ้าน : กรณีศึกษา บ้านตราชู หมู่ 6 ตำบล บ้านหม้อ อำเภอพรหม บุรี จังหวัดสิงห์บุรี	ศึกษาการจัดการ กองทุนหมู่บ้านที่ ประสบความสำเร็จ ผ่านเกณฑ์การ ประเมินผลตาม มาตรฐานที่ 1(AAA) มีการจัดการที่สนอง ต่อ หลัก การ หรือ ปรัชญาของกองทุน หมู่บ้าน	แบ่งเป็น 4 ด้าน 1.ด้านเงินทุน มี การส่งคืนเงินกู้ยืม ประสิทธิภาพ 2.ด้านผล ประกอบการ มีผลกำไรจากการ ประกอบการ 3.ด้านสังคม การมี ส่วนร่วมระหว่างสมาชิกและ คณะกรรมการยังน้อย 4.การใช้ เงินตามวัตถุประสงค์ ใช้งานตาม วัตถุประสงค์ความสอดคล้องกับ หลักการปรัชญาของกองทุนยังถือ ว่าต่ำ เนื่องจากการมีการติดต่อ ประสานงานภาครัฐระดับทั่วไป และกับสมาชิกในระดับต่ำ
ประภาพร บ้านคลอง	การ บริหาร จัด การ กองทุนหมู่บ้านระดับดี	เพื่อศึกษาความคิด เห็นของประชาชนที่มี	1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ เป็นสมาชิกมีการกู้เงินกองทุน

⁴² สุวัชร สายบุญ, การจัดการกองทุนหมู่บ้าน: กรณีศึกษา บ้านตราชู หมู่ 6 ตำบลบ้านหม้อ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

สี่ ⁴³ (2552)	(AAA)กรณีศึกษา อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง	ต่อการบริหารจัดการที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านระดับดี (AAA) ในอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง	หมู่บ้านเพื่อนำไปเพิ่มทุนอาชีพเดิมมากที่สุด 2. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมีการขอมติเห็นชอบจากสมาชิกเพื่อนำ ผลกำไรไปจัดทำสาธารณประโยชน์ทุกครั้ง 3.แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการส่งเสริมสนับสนุนความรู้ในการบริหารจัดการพัฒนาด้านโครงสร้าง ด้านการบริหารจัดการกองทุนและผลการดำเนินงาน
ชิสา อู่สุวรรณ ⁴⁴ (2552)	การพัฒนากองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชน กรณีศึกษา สนาคารบางสระเกล้า ตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี	เพื่อศึกษาพัฒนารูปแบบ วิธีการบริหารจัดการ และปัจจัยเงื่อนไข ที่ทำให้กองทุนหมู่บ้านพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนของสนาคาร	มีแกนนำที่มีจิตสาธารณะ เป็นผู้ดึงการมีส่วนร่วมของชุมชนสร้างกระบวนการเรียนรู้วิธีการบริหารจัดการของสนาคารจะเน้นในเรื่องของการมีส่วนร่วม คือ เน้นให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด กระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดความตื่นตัวเพื่อการสร้างจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาของชุมชนโดยคนในชุมชนเอง ผ่านผู้นำที่เป็นแกนนำในการปฏิบัติ
ชุติมณฑน์ วงษ์คำหาร ⁴⁵	ความสำเร็จในการนำนโยบายการยกระดับกองทุนหมู่บ้านเป็น	ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำนโยบายการยกระดับ	ปัจจัยที่แห่งความสำเร็จปัจจัยด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายมีความชัดเจน

⁴³ ประภาพร บ้านคลองสี่, การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านระดับดี (AAA) กรณีศึกษา อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

⁴⁴ ชิสา อู่สุวรรณ, การพัฒนากองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชน กรณีศึกษา สนาคารบางสระเกล้า ตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

(2559)	สถาบันการเงินชุมชนไปปฏิบัติ:กรณีศึกษาสถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2	กองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านให้เป็นสถาบันการเงินชุมชน	คณะกรรมการมีความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ปัจจัยด้านการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนมีการวางมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม จัดโครงสร้างการทำงานอย่างเป็นระบบ
ถิรวัฒน์ พิมพ์เวิน ⁴⁶ (2558)	การประยุกต์แนวคิดโครงการบ้านมั่นคง ในการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัย ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์: กรณีศึกษา ชุมชนในเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร	เพื่อศึกษานโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานในการประยุกต์แนวคิดบ้านมั่นคงติดตามผลการประยุกต์แนวคิดบ้านมั่นคงเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานประยุกต์แนวคิดบ้านมั่นคงของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	ขั้นตอนการของแนวคิดบ้านมั่นคงประกอบด้วย 11 ขั้นตอนและสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ทำการประยุกต์กระบวนการทั้งหมด 10 ขั้นตอนนโยบาย เป้าหมายและกระบวนการและผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงาน มีจุดเด่น จุดด้อยและอุปสรรคในทุกมิติ
ปจรรย์ ถ้ำอุทก ⁴⁷	การติดตามผลด้านการบริหารจัดการด้าน	เพื่อศึกษาวิธีการจัดการทางการเงิน	ความเข้าใจในการดำเนินการทางการเงินโครงการของ

⁴⁵ ชุดิมนฑน์ วงษ์คำหาร, ความสำเร็จในการนำนโยบายการยกระดับกองทุนหมู่บ้านเป็น สถาบันการเงินชุมชนไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต. สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559.

⁴⁶ ถิรวัฒน์ พิมพ์เวิน, การประยุกต์แนวคิดโครงการบ้านมั่นคง ในการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัยของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์: กรณีศึกษา ชุมชนในเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต. ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

⁴⁷ ปจรรย์ ถ้ำอุทก, การติดตามผลด้านการบริหารจัดการด้านการเงินของสหกรณ์และกลุ่มออมทรัพย์ที่อยู่อาศัยในบ้านมั่นคง: กรณีศึกษาโครงการนำร่องกรุงเทพมหานคร, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต. ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

(2550)	การเงินของสหกรณ์และกลุ่มออมทรัพย์ที่อยู่อาศัยในบ้านมั่นคง : กรณีศึกษาโครงการนำร่อง กรุงเทพมหานคร	เพื่อที่อยู่อาศัยเพื่อติดตามผลทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มออมทรัพย์ในโครงการนำร่อง บ้านมั่นคง กรุงเทพมหานคร	สหกรณ์ การบริหารจัดการของชุมชนและพฤติกรรมของสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ชุมชนสามารถประสบความสำเร็จทางการเงิน
เวณิกา รูปพลทัพบ ⁴⁸ (2560)	แนวทางการออกแบบปรับปรุงที่อยู่อาศัยอาคารและพื้นที่ภายนอกสำหรับผู้สูงอายุเขตชุมชนเมืองในพื้นที่สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์กรณีศึกษาชุมชนทรัพย์สินใหม่ชุมชนทรัพย์สินเก่า และชุมชนคลองปลับปลา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร	ศึกษาลักษณะทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการอยู่อาศัยวิเคราะห์รูปแบบทางกายภาพพฤติกรรม การใช้งาน และปัญหาการใช้พื้นที่ และเสนอแนะแนวทางออกแบบปรับปรุงทางกายภาพให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	ควรจัดพื้นที่อยู่อาศัยที่ส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุ เศรษฐกิจและการดำรงชีวิตเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อผู้สูงอายุในชุมชนเมือง ในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย ควรใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นนำมาออกแบบให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ และในชุมชนควรมีการส่งเสริมช่างชุมชน เพื่อเป็นตัวกลางในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย
อัญชลี เงินโพธิ์ ⁴⁹ (2555)	ความเชื่อมโยงระหว่างอาชีพกับแหล่งที่อยู่อาศัยในชุมชนบนพื้นที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ :	ศึกษาความเชื่อมโยงทางอาชีพภายในและภายนอกชุมชนและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทำเล	ทำเลที่ตั้งของแหล่งอาชีพและที่อยู่อาศัยมีความแตกต่างกันตามคุณลักษณะของแต่ละอาชีพ และทำเลที่ตั้งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคในการ

⁴⁸ เวณิกา รูปพลทัพบ, แนวทางการออกแบบปรับปรุงที่อยู่อาศัย อาคาร และพื้นที่ภายนอกสำหรับผู้สูงอายุ เขตชุมชนเมืองในพื้นที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรณีศึกษา ชุมชนทรัพย์สินใหม่ ชุมชนทรัพย์สินเก่า และชุมชนคลองปลับปลา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเคหกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560

⁴⁹ อัญชลี เงินโพธิ์, ความเชื่อมโยงระหว่างอาชีพกับแหล่งที่อยู่อาศัยในชุมชนบนพื้นที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์: กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาเคหกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

	กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณี พัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร	ที่ตั้งของที่อยู่อาศัย และชุมชนกับความ เชื่อมโยงทางอาชีพ เพื่อเสนอแนะแนว ทางในการพัฒนา ชุมชนที่อยู่อาศัย	ประกอบอาชีพ และความ เชื่อมโยงทางอาชีพด้วย ชุมชนที่ อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยจึง จำเป็นต้องตั้งใกล้พื้นที่ประกอบ อาชีพในเมือง และต้องมีระบบ คมนาคมที่เอื้ออำนวยต่อการ เชื่อมโยงแหล่งที่อยู่อาศัยและ แหล่งอาชีพ
--	--	---	--

ความแตกต่างของวิทยานิพนธ์ทั้ง 8 เรื่อง พบว่า 4 เรื่องแรกเป็นลักษณะการศึกษากองทุนที่ประสบความสำเร็จว่ามีปัจจัยและกระบวนการการดำเนินงานอย่างไร โดยในแต่ละงานวิจัยจะมีปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จแตกต่างซึ่งสามารถนำมาเทียบกับระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนาว่ามีส่วนใดที่เป็นปัจจัยที่เป็นข้อดีและข้อเสีย ที่เหมือนและต่างกันอย่างไรเพื่อนำมาอภิปราย และในส่วน 4 เรื่องถัดมาจะศึกษา ในพื้นที่กรณีศึกษาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน โดยจะมีการศึกษา ด้านกายภาพ การถอดบทเรียนจากโครงการบ้านมั่นคงในพื้นที่ และความเชื่อมโยงเรื่องอาชีพ ซึ่งสามารถนำมาศึกษาบริบทของชุมชนได้ ทั้งลักษณะข้อมูลทั่วไป มิติเรื่องโครงการบ้านมั่นคงซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานของผู้วิจัย เพื่อใช้เป็นพื้นฐานกระบวนการต่างๆในแต่ละช่วงของชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

เนื่องจากงานวิจัยที่กำลังศึกษามีการทำกรศึกษาน้อยมาก จึงทำให้มีขีดจำกัดในการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องงานวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาจึงเป็นเพียงการนำมาศึกษาแนวคิดและประวัติของพื้นที่ และอีกส่วนจึงเป็นการศึกษาระบบกองทุนที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาเปรียบเทียบและใช้เป็นข้อมูลเสริมในการค้นคว้า และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

ในบทนี้จะกล่าวถึง ระเบียบวิธีการศึกษา ในการศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการจัดตั้งกองทุน เพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 3.1 กรอบแนวคิดงานวิจัย
- 3.2 วิธีดำเนินการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
- 3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

3.1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยนำตัวแปรและประเด็นที่ต้องการทำงานวิจัย มา เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ ซึ่งได้แก่ แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัย กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ผ่านการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล เศรษฐกิจ สังคม แนวคิด โดยมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะเศรษฐกิจ สภาพที่อยู่อาศัย และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
- 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งข้อดีและข้อเสียภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการรูปแบบกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ตารางที่ 4 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วัตถุประสงค์	ตัวแปรหลัก	ตัวแปรรอง	ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ
1. เพื่อศึกษาลักษณะเศรษฐกิจ สภาพพื้นที่อยู่อาศัย และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกองงทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	1. สถาบันด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ 2. สภาพพื้นที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ	ความคิดเห็นเกี่ยวกับกองงทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุในชุมชน - แบบสอบถาม จำนวน 75 คน	แบบสอบถาม <ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลทั่วไป ด้านเศรษฐกิจ กองทุนที่เข้าร่วมของผู้สูงอายุ ความเห็นเกี่ยวกับกองงทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง <ul style="list-style-type: none"> ลักษณะโครงสร้างกองงทุน ความคิดเห็นด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง แบบสัมภาษณ์เชิงลึก <ul style="list-style-type: none"> วัตถุประสงค์กองงทุน ทั้งในเชิงนโยบาย ข้อกฎหมาย ระเบียบ และขั้นตอนในการแก้ไขข้อก้ำหนด ความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง
2. วิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งผลดีและผลเสียภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	1. วัตถุประสงค์กองงทุน 2. กฎเกณฑ์ต่างๆ 3. ลักษณะสมาชิก	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการและผู้สูงอายุในชุมชน	1. ผู้ดูแลระบบการเงินชุมชน - แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 5 คน - แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 1 หน่วยงงาน 2. ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง - แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 4 หน่วยงงาน	แบบสัมภาษณ์เชิงลึก <ul style="list-style-type: none"> วัตถุประสงค์กองงทุน ทั้งในเชิงนโยบาย ข้อกฎหมาย ระเบียบ และขั้นตอนในการแก้ไขข้อก้ำหนด ความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง
3. เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกองงทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ	ความคิดเห็นของหน่วยงานรัฐ เจ้าของที่ดิน ผู้ดูแลกองงทุนในชุมชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งกองงทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ	ข้อเสนอแนะจากทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้สูงอายุในชุมชน เกี่ยวกับความเป็นไปได้จากกองงทุนแต่ละรูปแบบการบริหารจัดการ	3. ผู้ดูแลพื้นที่กรณีศึกษา - แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 1 หน่วยงงาน	

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยจะทำการศึกษา จากข้อมูลดังนี้

3.2.1 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

1) เอกสารสิ่งตีพิมพ์ สถิติข้อมูลต่าง ๆ ในเรื่องของผู้สูงอายุในชุมชน ข้อมูลที่อยู่อาศัย และระบบการเงินชุมชน ทั้งจากหน่วยงานรัฐและจากสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2) ยื่นหนังสือขอสัมภาษณ์และขอความอนุเคราะห์ ให้สามารถเข้าไปสอบถามผู้สูงอายุในพื้นที่ศึกษา รวมถึงการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ประธานชุมชนถึงความเป็นอยู่ กิจกรรมของผู้สูงอายุในชุมชน และคณะกรรมการระบบการเงินชุมชน

3.2.2 ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

1) การสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล จัดทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา มีการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-Test) เป็นจำนวน 10 ชุด และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 1 ชุดสำหรับสัมภาษณ์คณะกรรมการ แล้วจึงนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขคำถาม และตัวเลือกเพิ่มเติมให้เหมาะสมตามบริบทของชุมชน แก้ไขภาษาเพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงก่อนออกมาเป็นแบบสอบถาม และแบบมีโครงสร้างฉบับสมบูรณ์ แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามผู้สูงอายุจำนวน 75 คน

ในส่วนของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดำเนินการสัมภาษณ์คณะกรรมการระบบการเงินชุมชนรุ่นมณีพัฒนา จำนวน 5 คน โดยคัดเลือกจากกรรมการเป็นประธานกองทุนและผู้มีความรู้ในภาพของรวมของกองทุนในชุมชนจากการสอบถามกลุ่มคณะกรรมการ

2) หลังจากสอบถามผู้สูงอายุและสัมภาษณ์คณะกรรมการระบบการเงินชุมชนรุ่นมณีพัฒนาเรียบร้อยแล้ว จึงยื่นหนังสือขอสัมภาษณ์เชิงลึกแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินชุมชนและพื้นที่ชุมชน

3) เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสอบถามผู้สูงอายุในชุมชน จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากคณะกรรมการระบบการเงินชุมชน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดตั้งกองทุนที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

4) นำข้อมูลดังกล่าวมาสอบถามกับผู้เกี่ยวข้องอีกครั้งเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการและรูปแบบการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเพื่อเป็นการตรวจสอบและสอบถามความเป็นไปได้ หลังจากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ผล

5) สรุปผลการศึกษา และนำเสนอ

แผนผังวิธีดำเนินการวิจัย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีลักษณะของตัวแปรที่แตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการ สอบถาม สัมภาษณ์ ทั้งรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) แบบสอบถาม

ในการสอบถามข้อมูลทั่วไปได้ใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ ของผู้สูงอายุในพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในพื้นที่ชุมชน เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้สูงอายุที่มีต่อระบบการเงินชุมชนรวมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยแบบสัมภาษณ์จะแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ และความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนในชุมชน ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย และความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุและกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีลักษณะแบบสอบถามมีโครงสร้างประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ
- ส่วนที่ 2 : ข้อมูลเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ
- ส่วนที่ 3 : ข้อมูลสมาชิกกองทุนและความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการเงินในชุมชน

ส่วนที่ 4 : ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุและความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ ได้แก่ บ้านที่อยู่อาศัย เพศ อายุ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ ได้แก่ อาชีพ แหล่งที่มาของรายได้ รายจ่าย ความเพียงพอของรายได้ ภาระหนี้สิน เงินออม การตัดสินใจทางการเงิน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลสมาชิกกองทุนและความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการเงินในชุมชน ได้แก่ กองทุนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนที่มีในชุมชน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุและความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัย ได้แก่ สภาพที่อยู่อาศัย ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และความสามารถในการจ่ายเพื่อออมเงินสำหรับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยตาม ภาคผนวกส่วนที่ 1

2) แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง

การสัมภาษณ์คณะกรรมการระบบการเงินชุมชน เพื่อสอบถามลักษณะระบบการเงินชุมชน และ องค์ประกอบของกองทุนในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ทั้งด้านความเป็นมา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เงินทุน สวัสดิการ รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบและหาแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุว่ากองทุนใดมีความเหมาะสมในเชิงโครงสร้าง โดยมีลักษณะแบบสัมภาษณ์คณะกรรมการระบบการเงินชุมชนประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกองทุนภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอรูปแบบกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกองทุนภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ได้แก่ วัตถุประสงค์ของกองทุน ลักษณะของกองทุนทั้งด้านระบบการเงิน โครงสร้างกองทุนและบุคลากร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอรูปแบบกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ในลักษณะของข้อดีและข้อเสียของกองทุนแต่ละกองทุนตาม ภาคผนวกส่วนที่ 2

3) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

การสัมภาษณ์ถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและแนวคิด ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในเชิงโครงสร้าง นโยบาย และความเป็นไปได้ของการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความเกี่ยวข้องข้องกับตัวชุมชนและระบบการเงินของชุมชนเพื่อวิเคราะห์

2620719849

หาแนวทางหรือความเป็นไปได้จากหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ มีลักษณะแบบสัมภาษณ์โดย สอบถามเป็นลักษณะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและระบบการเงินชุมชนที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยตาม ภาคผนวกส่วนที่ 3

3.4 ประชากรประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มคณะกรรมการระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบการเงินชุมชนจากภาครัฐรวมถึงเจ้าของพื้นที่

1) ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

กลุ่มทำแบบสอบถามเพื่อทราบข้อมูลด้านสังคมและเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ สุ่ม ประชากรผู้สูงอายุจากทั้งหมด 92 คน โดยใช้ทฤษฎีของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) กำหนด ขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 สรุปลยอดประชากรผู้สูงอายุที่ทำแบบสอบถาม จำนวน 75 คน สูตรการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

จากสูตรหาจำนวนประชากรตัวอย่างจากทฤษฎีของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) แทนค่า จำนวนประชากรทั้งหมด คือ 92 แทนค่า e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ คือ 0.05 ดังนั้น N จะมีค่าเท่ากับ 74.7

$$74.7 = \frac{92}{1 + 92(0.05)^2}$$

เมื่อ 74.7 = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

92 = จำนวนประชากรทั้งหมด

0.05 = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

ตารางที่ 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรในชุมชน

ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากรผู้สูงอายุ	กลุ่มตัวอย่าง
จำนวนเก็บแบบสอบถาม	525	92 คน	75 คน
รวม			75 คน

2) กลุ่มคณะกรรมการระบบการเงินชุมชน ภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

จากจำนวนกองทุนทั้งหมด 7 กองทุนพบว่า มีคณะกรรมการที่มีทำงานทับซ้อนกันในการดูแลจัดการ จึงคัดเลือกจากประธานซึ่งเป็นผู้มีความเข้าใจถึงระบบการดำเนินการภาพรวมของแต่ละกองทุนมาจำนวน 5 คน โดยการใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างในการสอบถาม

ตารางที่ 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรในชุมชน

ชนิดของเครื่องมือ	คณะกรรมการกองทุนชุมชน	กลุ่มตัวอย่าง
แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง	5 คน	5 คน
	ผู้ดูแลกองทุนในชุมชนรุ่งมณีฯ	
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	1 คน	1 คน
รวม		6 คน

3) กลุ่มหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องกับชุมชน

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ในเรื่องของระบบการเงินชุมชนของภาครัฐและเอกชน ได้แก่ ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ผู้สูงอายุที่เกี่ยวข้อง รวม 5 หน่วยงาน โดยใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกในการสอบถาม

ตารางที่ 7 จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรผู้เชี่ยวชาญ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สัมภาษณ์เชิงลึก
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	1
สถาบันพัฒนาองค์กร (องค์กรมหาชน)	1
กรมส่งเสริมสหกรณ์	1
สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	1

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สัมภาษณ์เชิงลึก
ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ผู้สูงอายุ	1
รวม	5 หน่วยงาน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์แบบสอบถาม ผู้วิจัยทำแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวิเคราะห์เนื้อหา และจัดเป็นกลุ่มเพื่อนำมาลงรหัส โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS มาช่วยในการวิเคราะห์ และรวบรวมส่วนการสัมภาษณ์เพิ่มเติมถึงสาเหตุและความคิดเห็นเพิ่มเติมประกอบการศึกษาและนำไปเป็นแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชน

2) การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของคำตอบ สำหรับส่วนคำถามปลายเปิด ทำการวิเคราะห์เนื้อหา และรวบรวมส่วนการสัมภาษณ์ถึงสาเหตุและความคิดเห็นเพื่อประกอบการศึกษาและทำการวิเคราะห์เนื้อหา และจัดเป็นกลุ่มเพื่อแยกเป็นประเด็นที่มีการพูดถึงบ่อย หรือคล้ายกันของกลุ่มที่สัมภาษณ์

3.6 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

- 1) สรุปผลการดำเนินงานของการลงพื้นที่ชุมชน ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชน
- 2) สรุปผลข้อค้นพบในงานวิจัยที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากทั้งในส่วนชุมชนและส่วนของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาสร้างแนวทาง
- 3) สร้างรูปแบบแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยจากการแก้ไขกองทุนที่มีอยู่และเสนอแนะเพื่อสร้างระบบการเงินเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยในชุมชน

2620719849

บทที่ 4

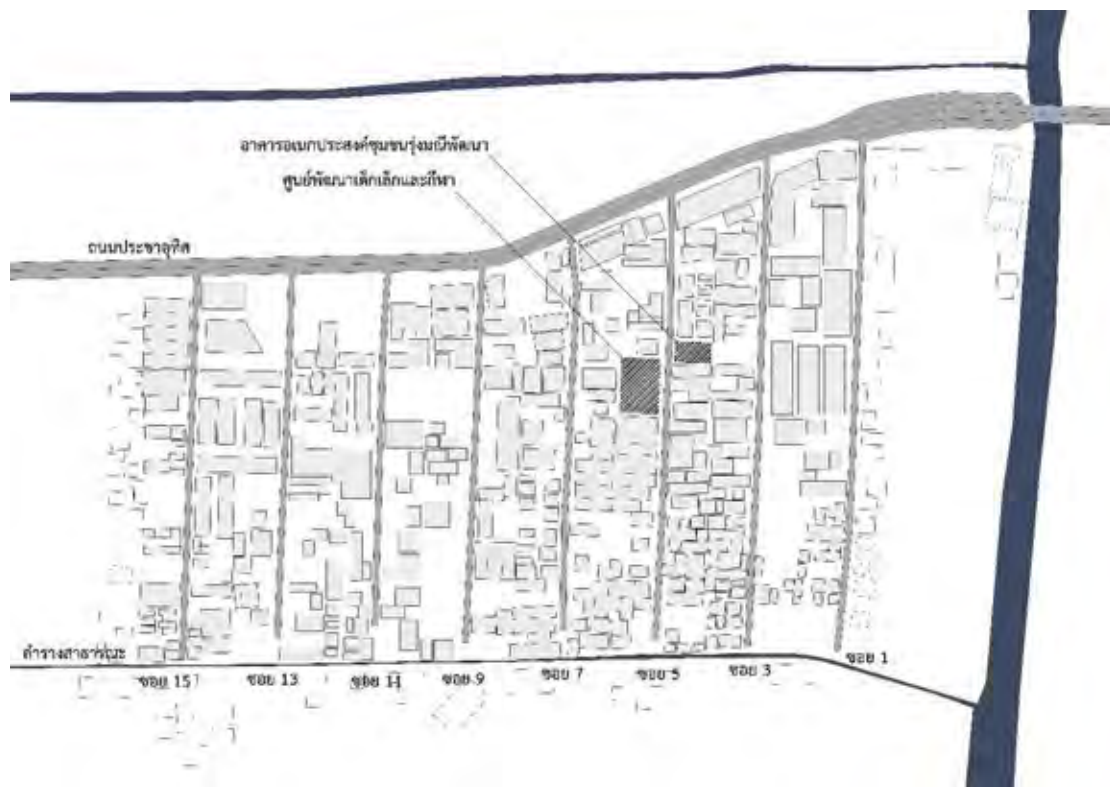
สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

หลังจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลเพื่อสำรวจและวิเคราะห์พื้นที่ศึกษา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร พื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เป็นพื้นที่ในการดูแลของสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ ในบทนี้ทางผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษาที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่ผ่านมา และข้อมูลที่ได้มาจากการลงสำรวจพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ร่วมกับการวิเคราะห์แบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยได้มีการศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษาได้ ดังนี้

- บริบทชุมชนของพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
- ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุในชุมชน

4.1. บริบทชุมชนของพื้นที่ศึกษา

4.1.1 ลักษณะและองค์ประกอบของ ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ภาพที่ 6 แสดงแผนผังที่อยู่อาศัยในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ข้อมูลประชากรและครัวเรือนของแต่ละชุมชน

ปัจจุบันชุมชนรุ่งมณีพัฒนา มีประชากรรวมทั้งสิ้น 1,500 คน โดยแยกเป็นเพศชาย 780 คน และเพศหญิง 720 คน ประชาชนในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาส่วนใหญ่ร้อยละ 99 นับถือศาสนาพุทธ โดยมี วัดเทพศิลาเป็นศูนย์รวมทางจิตใจ และมีกลุ่มบ้านที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยความสัมพันธ์ของชาวชุมชนที่มีความต่างทางศาสนามีความสัมพันธ์ค่อนข้างดี

จำนวนครัวเรือน 525 ครัวเรือน

ขนาดที่ตั้ง 31 ไร่ 2 งาน 18 ตารางวา

อาณาเขตพื้นที่

มีพื้นที่ตั้งแต่ซอยรามคำแหง 39 แยก 2 - 8 เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร

ทิศเหนือ	: ถนนประชาอุทิศ
ทิศใต้	: ลำรางสาธารณะกรุงเทพฯ
ทิศตะวันออก	: ชุมชนเทพศิลา
ทิศตะวันตก	: ชุมชนเก่าพัฒนา

4.1.2 วิวัฒนาการของชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เดิมมีสภาพเป็นทุ่งนา โลงกว้าง ไม่มีระบบสาธารณูปโภค ยังไม่มีการปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัย จนประมาณปีพ.ศ. 2527 เริ่มมีคนเข้ามาจับจองที่ดินโดยบางคนจับจองเพื่อการปลูกสร้าง บ้านเรือนเองและบางส่วนเช่าที่ดินจากสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ โดยอยู่อาศัยกันแบบหนาแน่นและแออัดประชากรส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัดที่มาทำงานในกรุงเทพมหานคร ต่อมาในปีพ.ศ. 2534 ชุมชนได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นครั้งแรก โดยมีคุณวินัย สิงห์ธรรม เป็นประธานคนแรก โดยการแต่งตั้งอย่างไม่เป็นทางการ และเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2535 ได้ประกาศเป็นชุมชนตามระเบียบกรุงเทพมหานครอย่างถูกต้องตามกฎหมายเอกลักษณ์ของชุมชนรุ่งมณีพัฒนาคือ การมีสาธารณูปการ สาธารณูปโภคที่ครบถ้วน รวมถึงการเป็นชุมชนที่มีความหลากหลายของระบบเศรษฐกิจในพื้นที่ค่อนข้างมาก เนื่องจากชาวชุมชนมีทั้งผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ รับจ้างทั่วไป พนักงานบริษัท พนักงานโรงงาน จนกระทั่งผู้ประกอบการโรงงานต่าง ๆ

ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาเป็นความสัมพันธ์กันแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบท คือ ยังคงมีคนกลุ่มหนึ่งที่ยังคอยให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันแบบผู้คนในสังคมชนบท ที่มีพื้นฐานเป็นคนต่างจังหวัดด้วยกันที่ต้องอพยพย้ายเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ แต่ก็ยังมีอีกกลุ่มหนึ่งที่เป็นแบบอยู่ตามลำพัง อยู่กับครอบครัว รู้จักกันแต่ภายในครอบครัว ออกไปทำงานตั้งแต่เช้าตรู่กลับเข้าบ้านมืดค่ำ ซึ่งเป็นลักษณะแบบสังคมเมือง แต่เวลาว่างงานกิจกรรมหรือจัดประเพณีต่างๆ คนในชุมชนก็เข้าร่วมกิจกรรมกันอยู่ไม่น้อย เช่น กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันเด็ก เป็นต้น

2620719849

ภาพที่ 7 ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านมั่นคงชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

4.1.3 สภาพทั่วไปของชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

เดิมชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เป็นชุมชนแออัดที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเมื่อเทียบกับขนาดชุมชนในเขตวังทองหลางทั้งหมด เนื่องจากมีขนาดพื้นที่ที่ค่อนข้างใหญ่กว่าทุกชุมชน อาคารที่อยู่อาศัยใช้วัสดุที่หาได้ง่ายและมีราคาถูก มีการต่อเติมอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานและขนาดครอบครัวที่มีขนาดเพิ่มขึ้น แต่อาคารที่อยู่อาศัยขาดความคงทนแข็งแรงทางด้านโครงสร้าง การอยู่อาศัยค่อนข้างมีความแออัด เพราะแต่ละครัวเรือนมีลักษณะเป็นครอบครัวขยายทำให้มีการเพิ่มจำนวนที่อยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง และส่งผลให้เกิดปัญหาขยะ และน้ำเน่าเสียตามมา

ปัจจุบัน ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา มีพื้นที่รวม 31ไร่ 2 งาน 18 ตารางวา(เฉพาะพื้นที่ไม่มีสัญญาเช่า) โดยมีการถือครองที่ดิน 2 ประเภท คือ 1) บางส่วนบุกรุก /ไม่มีสัญญาเช่า และ 2) บางส่วนมีสัญญาเช่า รูปแบบของอาคารมีหลากหลายประเภท คือ บ้านเดี่ยว บ้านแถว อาคารพาณิชย์ อาคารโรงงาน และสถานประกอบการต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีความหลากหลายของการใช้งานอาคาร คือ สำหรับอยู่อาศัย สำหรับปล่อยเช่า⁵⁰

สำนักงานทรัพย์สินฯ ได้มีนโยบายให้โอนสิทธิการเช่าที่ดิน ส่งผลให้มีกลุ่มผู้อาศัยเป็นบุคคลภายนอกมาเช่าที่ดินในชุมชนและอยู่อาศัยร่วมกันมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจส่งผลให้ผู้เช่าเดิมในชุมชน ประกอบอาชีพทำหอบ้างให้เช่าเกือบร้อยละ 50 ของพื้นที่ชุมชนทั้งหมด ดังนั้นในปัจจุบันสามารถแบ่ง ผู้อยู่อาศัยออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มผู้พักอาศัยย้ายจากพื้นที่เก่า กลุ่มบุคคลภายนอกมาเช่าที่ดินและอยู่อาศัย และกลุ่มผู้มาเช่าบ้านหรือหอบ้างอยู่

⁵⁰ถริวัฒน์ พิมพ์เวิน, การประยุกต์แนวคิดโครงการบ้านมั่นคง ในการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัยของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์: กรณีศึกษาชุมชนในเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาศัย ปัจจุบันสภาพแวดล้อมภายในชุมชนมีการพัฒนาให้ดีขึ้น คนในชุมชนมีการทำกิจกรรมร่วมกัน หลากหลายรูปแบบ

4.1.4 กระบวนการในการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัย ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีนโยบายในการจัดการทรัพย์สินและการกำหนดประเภทผู้เช่าและกำหนดอัตราค่าเช่าใหม่ให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นธรรมมากขึ้น จึงได้เข้ามารังวัดขนาดอาคาร บ้านเรือนภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เพื่อทำการประเมินอัตราค่าเช่าของอาคารแต่ละหลังให้มีความเหมาะสม และดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปีพ.ศ.2548 เป็นช่วงระยะเวลาเดียวกันกับที่ชุมชนร่วมสามัคคีกำลังทำการก่อสร้าง และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทำความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ในการใช้แนวคิดบ้านมั่นคงในการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัย ส่งผลให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนรุ่งมณีพัฒนาตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ ซึ่งจะสามารถเห็นการประยุกต์กระบวนการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในการใช้แนวคิดบ้านมั่นคงในการพัฒนาอีกด้วย

4.2 ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

4.2.1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ

กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนโดยส่วนใหญ่ไม่ประกอบอาชีพ ผู้สูงอายุจะดูแลความเรียบร้อยภายในบ้านเนื่องจากการอยู่อาศัยเป็นลักษณะครอบครัวที่บุตรออกไปทำงานในเวลากลางวันและให้กลุ่มผู้สูงอายุดูแลบ้าน โดยรายรับหลักจะมาจากบุตร ซึ่งเป็นผู้ดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายทั้งหมด มีบางส่วนที่ยังประกอบอาชีพเนื่องจากอาจมีภาระและมีรายรับที่ไม่เพียงพอ ซึ่งอาชีพส่วนใหญ่จะเป็นการค้าขายของเก่า และรับจ้างทำความสะอาด โดยรายได้จากสวัสดิการภาครัฐที่เป็นรายได้หลักในผู้สูงอายุบางกลุ่ม

4.2.2 ข้อมูลด้านสังคมของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุใช้เวลาส่วนใหญ่ภายในบ้านของตนเองแต่จะมีผู้สูงอายุบางกลุ่มที่รวมตัวกันทำกิจกรรมให้กับทางชุมชน เป็นกลุ่มผู้สูงอายุชุมชนรุ่งมณีพัฒนาโดยกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตสินค้าสำหรับเป็นรายได้เข้ากลุ่มโดยใช้พื้นที่ศูนย์ประสานงาน ผู้สูงอายุ เด็ก และผู้ด้อยโอกาสเป็นพื้นที่รวมกลุ่มการทำกิจกรรม

4.2.3 ข้อมูลสภาพการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

ที่อยู่อาศัยในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา กลุ่มผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในบ้านที่มีลักษณะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับพื้นที่ โดยพื้นที่กลางซอย 3 ซอย 5 ซอย 7 นั้นส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัยที่ผ่านโครงการบ้านมั่นคงซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน แต่จะมีรูปแบบที่อยู่อาศัยแบบเก่าที่ยังไม่ได้รับการปรับปรุงเนื่องจากอยู่ในกระบวนการของโครงการบ้านมั่นคง โดยบางส่วนอาศัยในหอพักหรือห้องเช่าซึ่งมีอยู่ในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาจำนวนมาก

ภาพที่ 8 บ้านไม้กิ่งปูน ใช้ประกอบอาชีพค้าขาย

ลักษณะที่อยู่อาศัยที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นบ้านกิ่งไม้กิ่งปูน แบบเก่าซึ่งจะอยู่บริเวณท้ายซอย และหน้าซอยเป็นส่วนใหญ่

2620719849

ภาพที่ 9 รูปแบบหอพัก บ้านเช่า และอพาร์ทเมนท์

หอพักและบ้านเช่า และอพาร์ทเมนท์เป็นอีกหนึ่งรูปแบบที่อยู่อาศัยที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่เนื่องจากภาระรายจ่ายที่มีมากและเป็นการย้ายมาจากต่างจังหวัด

ภาพที่ 10 รูปแบบที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง(1)

ลักษณะโครงการบ้านมั่นคง เป็นลักษณะที่อยู่อาศัยผ่านการปรับปรุงรื้อพื้นที่และสร้างใหม่ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระยะที่สาม โดยจะใช้วัสดุที่เป็นปูน และมีทั้งรูปแบบทาวน์เฮาส์และบ้านเดี่ยวขึ้นอยู่กับ

การตกลงร่วมกันในการจัดสรรพื้นที่ของแต่ละครัวเรือนจากการประชุมและการมีส่วนร่วมระหว่าง
วางแผนการดำเนินโครงการบ้านมั่นคงและทุนทรัพย์ของแต่ละครัวเรือน

ภาพที่ 11 รูปแบบที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง(2)

2620719849

CU_Thesis 6073347525 thesis / recv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร” นั้น ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลและสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
เพื่อศึกษาลักษณะเศรษฐกิจสภาพที่อยู่อาศัย และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก <ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลทั่วไป เศรษฐกิจ และสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุในชุมชน ● ความคิดเห็นด้านกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ
เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งข้อดีและข้อเสียภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสัมภาษณ์เชิงลึก <ul style="list-style-type: none"> ● องค์ประกอบกองทุนในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ● ข้อดี ที่เอื้อต่อการแก้ไขและนำมาปรับใช้ ● ข้อเสีย ที่ควรหลีกเลี่ยงหรือเป็นข้อจำกัดต่อการปรับปรุงแก้ไขและนำมาใช้
เพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ	เสนอแนะแนวทางจากข้อมูลแบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ <ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ● เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขจากกองทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ● เสนอแนะแนวทางจากชุมชนที่ไม่มีระบบการเงินชุมชน เพื่อหาแนวทางจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และข้อมูลด้านสภาพที่อยู่อาศัย จากกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ข้อมูลเพศ และช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาเพื่อดูสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่ทำการสอบถาม

ตารางที่ 8 เพศ ช่วงอายุของผู้สูงอายุ (n=75)

ช่วงอายุ	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
60-69 ปี	16	41.2	23	55.6	39	51.6
70-79 ปี	13	47.1	15	33.3	28	37.1
80 ปีขึ้นไป	2	11.8	6	11.1	8	11.3
รวม	31	24.4	44	72.6	75	100

จากตาราง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน เป็นชายร้อยละ 24.4 เป็นหญิงร้อยละ 72.6 โดยผู้สูงอายุในช่วงอายุ 60-69 ปี มีสัดส่วนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51.6 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุในช่วงอายุ 70-79 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.1 และผู้สูงอายุในช่วงอายุ 80 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.3

5.1.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจศึกษาถึงลักษณะทางเศรษฐกิจของกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ทั้งด้านรายได้ รายจ่าย การตัดสินใจทางการเงิน และกองทุนภายในชุมชนที่เป็นสมาชิก เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพเศรษฐกิจพื้นฐานของผู้สูงอายุในชุมชนและสถานะสมาชิกแต่ละกองทุนของผู้สูงอายุรวมถึงความคึกเห็นเกี่ยวกับกองทุนภายในชุมชน

ตารางที่ 9 อาชีพ ของผู้สูงอายุ (n=75)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ประกอบอาชีพ	36	48.4
ค้าขาย	21	27.4

2620719849

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับจ้าง	12	16.1
อื่นๆ	6	8.1
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้มีการประกอบอาชีพ เนื่องจากเกษียณหรือได้รับรายได้จากบุตร คิดเป็นร้อยละ 48.4 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 27.4 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 16.1 และอาชีพอื่นๆ อยู่ที่สัดส่วนร้อยละ 8.1 ได้แก่ อาชีพเก็บของเก่า ขับแท็กซี่

ตารางที่ 10 ที่มาของรายได้หลัก($n=75$)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
บุตร หรือ คนในครอบครัว	38	50.0
ค้าขาย	19	25.8
รับจ้าง	11	14.5
ภาครัฐ	5	6.5
อื่นๆ	2	3.2
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้หลัก จากบุตรหรือคนในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ มีรายได้จากการค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 25.8 มีรายได้จากการรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 14.5 รายได้จากภาครัฐ คิดเป็นร้อยละ 6.5 และรายได้หลักอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 3.2

ตารางที่ 11 รายจ่ายโดยเฉลี่ยเดือน ($n=75$)

รายจ่าย	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1,000 บาท	2	3.2
1,000-3,000 บาท	13	17.7
3,001-5,000 บาท	16	21.0
5,001-8,000 บาท	15	19.4
8,001-10,000 บาท	10	12.9

รายจ่าย	จำนวน	ร้อยละ
10,000 บาท ขึ้นไป	19	25.8
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน ด้านของรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีรายจ่ายต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25.8 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุที่มีรายจ่าย 3,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.0 ผู้สูงอายุที่มีรายจ่าย 5,001-8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.4 ผู้สูงอายุที่มีรายจ่าย 1,000-3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.7 และผู้สูงอายุที่มีรายจ่ายน้อยกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.2 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ความเพียงพอของรายได้ ($n=75$)

ความเพียงพอ	จำนวน	ร้อยละ
เพียงพอ	50	66.1
ไม่เพียงพอ	25	33.9
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน ด้านความเพียงพอของรายได้ พบว่า ผู้สูงอายุ มีรายได้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 83 และรายได้ไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 17 โดยถึงแม้ ผู้สูงอายุจะมีรายได้เพียงพอในสัดส่วนที่มาก แต่จากการทำแบบสอบถามพบว่าเป็นรายได้เพียงพอที่อยู่ในระดับพอดีหรือขาดบ้าง โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีขอลูกหลานเพิ่มเติม หากรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย

ตารางที่ 13 ภาระหนี้สิน($n=75$)

ภาระหนี้สิน	จำนวน	ร้อยละ
มีภาระหนี้สิน	35	46.8
ไม่มีภาระหนี้สิน	40	53.2
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน ในเรื่องภาระหนี้สิน พบว่า ผู้สูงอายุ มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 46.8 และไม่มีภาระหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 53.2 โดยสัดส่วนของผู้สูงอายุที่มีภาระหนี้สิน ส่วนใหญ่เป็นภาระหนี้สินจากกองทุนในชุมชน

ตารางที่ 14 จำนวนเงินออม($n=75$)

เงินออมต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1,000 บาท	30	40.3
มากกว่า 1,000 บาท	15	19.4
ไม่มีเงินออม	30	40.3
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน ในเรื่องจำนวนเงินออมต่อเดือน พบว่า ผู้สูงอายุ มีจำนวนเงินออมต่อเดือน น้อยกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.3 และออมเงินต่อเดือน มากกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.4 และร้อยละ 40.3 ไม่มีเงินออม

ตารางที่ 15 การตัดสินใจด้านการเงิน($n=75$)

ปรึกษาด้านการเงิน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ปรึกษาใคร (ตัดสินใจเอง)	56	74.2
ปรึกษาบุตรหลาน	14	19.4
ปรึกษาคู่สมรส	5	6.5
ปรึกษาญาติ	-	0.0
ปรึกษาเพื่อน	-	0.0
ปรึกษาคนในชุมชน	-	0.0
ปรึกษาเจ้าหน้าที่สถาบันการเงิน	-	0.0
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังมีการตัดสินใจด้านการเงิน โดยไม่ปรึกษาใคร (ตัดสินใจเอง) คิดเป็นร้อยละ 74.2 รองลงมาคือปรึกษาบุตรหลาน ร้อยละ 19.4 และปรึกษาคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 6.5

ตารางที่ 16 สถานะสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา(n=75)

กองทุน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นสมาชิก	41	54.8
ไม่เป็นสมาชิก	34	45.2
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน พบว่า ผู้สูงอายุ เป็นสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ร้อยละ 54.8 และไม่เป็นสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ร้อยละ 45.2

ตารางที่ 17 สถานะสมาชิกกลุ่มสัจจะสตรี (n= 54)

กองทุน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นสมาชิก	21	38.9
ไม่เป็นสมาชิก	33	61.1
รวม	54	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง จำนวน 54 คน พบว่า ผู้สูงอายุเพศหญิง เป็นสมาชิกกองทุนสัจจะสตรี ร้อยละ 38.9 และไม่เป็นสมาชิกกองทุนสัจจะสตรี ร้อยละ 61.1

ตารางที่ 18 สถานะสมาชิกสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง (n=75)

กองทุน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นสมาชิก	16	21.0
ไม่เป็นสมาชิก	21	27.4
คนในครอบครัวเป็นสมาชิก	38	51.6
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน พบว่า ผู้สูงอายุ เป็นสมาชิกสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ร้อยละ 21.0 ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ร้อยละ 27.4 และสัดส่วนที่มากที่สุด คนในครอบครัวเป็นสมาชิก ร้อยละ 51.6 เนื่องจาก เงื่อนไขการเป็นสมาชิกของสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง คือจะต้องมีอายุน้อยกว่าปีที่ชำระเงินกู้เพื่อมาสร้างบ้าน โดยต้องมีอายุ 65 ปี

2620719849

ตารางที่ 19 สถานะสมาชิกสหกรณ์ยูเนียนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา (n=75)

กองทุน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นสมาชิก	16	21.0
ไม่เป็นสมาชิก	59	79.0
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน พบว่า ผู้สูงอายุ เป็นสมาชิกสหกรณ์ยูเนียนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ร้อยละ 21.0 ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ยูเนียนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ร้อยละ 79.0 โดยกลุ่มผู้เป็นสมาชิกจะอยู่ในช่วงอายุ 70-79 ปี เนื่องจากเป็นช่วงที่สหกรณ์ยูเนียนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา มีการจัดตั้งและเป็นช่วงที่ชุมชนยังไม่ได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

สาเหตุการไม่ได้เข้าร่วม กองทุนในชุมชน

ตารางที่ 20 สาเหตุการไม่ได้เข้าร่วม กองทุนในชุมชน(n=23)

สาเหตุไม่ได้เข้าร่วม	จำนวน	ร้อยละ
การไม่เข้าใจเรื่องกองทุน	9	41.3
สถานะการอยู่อาศัย	8	34.6
อื่นๆ	3	14.8
ไม่ต้องการการเข้าร่วม	2	9.3
รวม	23	100

จากสัดส่วนผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน พบว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุน จำนวนร้อยละ 30 นั้น ได้ให้เหตุผล ร้อยละ 41.3 ให้เหตุผลว่าไม่เข้าใจในรายละเอียดของกองทุน หรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของกองทุนเลย ทำให้ตนเองหลีกเลี่ยงที่จะมีส่วนร่วมหรือเป็นสมาชิก ร้อยละ 34.6 มีความเข้าใจว่าตนไม่ได้มีชื่ออยู่ในชุมชน เนื่องจากเป็นเพราะพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนามีบ้านเช่าห้องเช่า หอพักจำนวนหนึ่ง ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้คิดว่าตนมิได้เป็นคนในชุมชน และไม่สามารถเป็นสมาชิกของกองทุนในชุมชนได้ และร้อยละ 9.3 คิดว่าไม่มีความจำเป็นในการกู้ยืมอะไร จึงไม่จำเป็นต้องเข้าร่วมกองทุน

ความคิดเห็นต่อกองทุนที่มีอยู่ในปัจจุบันภายในชุมชน

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นต่อกองทุนที่มีอยู่ในปัจจุบันภายในชุมชน($n=52$)

สาเหตุไม่ได้เข้าร่วม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความคิดเห็น	23	44.2
รู้สึกเฉย	18	34.6
ชื่นชม	11	21.2
รวม	52	100

ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน โดยส่วนใหญ่ แทบไม่มีความเห็นเกี่ยวกับกองทุนในชุมชนเนื่องจากไม่มีความเข้าใจในรายละเอียดของระบบกองทุนหรือมีความรู้สึกไม่ไว้วางใจคณะกรรมการในการบริหารจัดการ จึงไม่แสดงความคิดเห็น โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.6 ให้ความคิดเห็นในด้านดี ว่า คณะกรรมการจัดการดี และร้อยละ 21.2 ให้ความคิดเห็นในทางตรงข้ามว่าไม่ค่อยมีการประชาสัมพันธ์ หรือยากต่อการตรวจสอบในหลายๆกิจกรรม ทำให้รู้สึกเฉยๆ และร้อยละ 44.2 ไม่ต้องการแสดงความคิดเห็นเพราะตนเองไม่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ หรือทราบข้อมูลรายละเอียด

5.1.3 ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัย

ข้อมูลสภาพที่อยู่อาศัยและความคิดเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาผ่านการสำรวจและสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุพบว่า

ตารางที่ 20 ลักษณะสภาพที่อยู่อาศัย($n=75$)

สภาพที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
มีปัญหาเรื่องพื้นที่ใช้สอย (ห้องน้ำ ห้องนอน)	44	58.0
ไม่มีปัญหา	25	33.9
สภาพทรุดโทรม	6	8.1
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน พบว่า ที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีปัญหาเรื่องพื้นที่ใช้สอย (ห้องน้ำ ห้องนอน) ร้อยละ 58.0 ที่อยู่อาศัยไม่มีปัญหา ร้อยละ 33.9 และที่

อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีสภาพทรุดโทรม ร้อยละ 8.1 ที่อยู่อาศัยที่ไม่มีปัญหานั้นส่วนใหญ่จะเป็นที่อยู่อาศัยที่มีการสร้างจากโครงการบ้านมั่นคง และมีบางส่วนที่มีปัญหาเรื่องพื้นที่ใช้สอย อีกส่วนจะเป็นที่อยู่อาศัยที่มีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากรอคารอนุมัติจากโครงการบ้านมั่นคงทำให้ไม่ได้มีการปรับปรุงซ่อมแซมหรือมีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ใช้สอย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

ตารางที่ 21 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	63	83.9
ไม่เห็นด้วย	8	11.3
ไม่แสดงความคิดเห็น	4	4.8
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน ส่วนใหญ่เห็นด้วยเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัย ร้อยละ 83.9 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 11.3 และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 4.8 ในส่วนของการไม่แสดงความคิดเห็นนั้น เนื่องจากรู้สึกไม่จำเป็น หรือต้องปรึกษาคนในครอบครัวก่อน

จากการแสดงความคิดเห็นผู้สูงอายุในชุมชนมองว่าเรื่องของการปรับปรุงที่อยู่อาศัยมีความจำเป็นเนื่องจากในอนาคตตนเองไม่ทราบว่าร่างกายจะแข็งแรงหรือมีปัญหาสุขภาพด้านใดการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุจึงเป็นการป้องกันรวมถึงช่วยเหลือได้ ซึ่งในส่วนที่ไม่เห็นด้วยและไม่มีความคิดเห็นนั้นส่วนใหญ่เป็นการมองว่าการตัดสินใจเรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยไม่ใช่การตัดสินใจของตน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

(n=75)

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	54	72.6
ไม่เห็นด้วย	5	6.5

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความคิดเห็น	16	21.0
รวม	75	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน ส่วนใหญ่เห็นด้วยเกี่ยวกับกองทุนในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัย ร้อยละ 72.6 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 6.5 และ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 21.0 ในส่วนของการไม่แสดงความคิดเห็นนั้น เนื่องจากคิดว่าสามารถกู้จากกองทุนเก่าที่มีในชุมชน เพื่อลดช่องทางการกู้ และปรึกษาคนในครอบครัวก่อน

จากการสอบถามความคิดเห็นกลุ่มผู้สูงอายุเห็นด้วยกับการมีกองทุนในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อช่วยเหลือทั้งตนเองและผู้สูงอายุในชุมชนโดยเกือบทั้งหมดมองว่ามีความจำเป็นเนื่องจากผู้สูงอายุบางคนในชุมชนมีความเดือนร้อนด้านที่อยู่อาศัยและมองว่าการเกิดอุบัติเหตุอาจส่งผลร้ายกว่าจึงมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันที่ว่า ชุมชนควรมีกองทุนในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

ความสามารถในการออมเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ตารางที่ 23 ความสามารถในการออมเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ($n=54$)

จำนวนการออม	จำนวน	ร้อยละ
100-500 บาท	29	54.3
501-1,000 บาท	8	15.2
มากกว่า 1,000 บาท	5	8.7
อื่นๆ	12	21.7
รวม	54	100

จากตาราง ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย จำนวน 54 คน พบว่า ผู้สูงอายุมีความสามารถในการออมเพื่อที่อยู่อาศัย 100-500 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 54.3 รองลงมาได้แก่ ไม่สามารถตัดสินใจเองได้ ต้องให้คนในครอบครัวตัดสินใจโดยส่วนใหญ่เป็นบุตร และมีภาระหลายอย่างจึงคิดว่าไม่สามารถจ่ายได้ คิดเป็นร้อยละ 21.7 ถัดมาผู้สูงอายุมีความสามารถในการออมเพื่อที่อยู่อาศัยต่อเดือน 501-1,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 15.2 และผู้สูงอายุมีความสามารถในการออมเพื่อที่อยู่อาศัยมากกว่า 1,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 8.7

ผู้สูงอายุทั้งหมดที่เห็นด้วยกับการกองทุนในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัย สำหรับ ผู้สูงอายุทั้งหมดยินยอมเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยของตน โดยสามารถออมได้โดยไม่รู้สึกรเป็นภาระทางการเงิน เพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยของตนเอง แต่ร้อยละ 21 มองว่าจำเป็นต้องพูดคุยกับคนในครอบครัวเนื่องจากอาจไม่สามารถตัดสินใจเรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยได้

5.2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งข้อดีและข้อเสียภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

การวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุน โดยใช้ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการกองทุนภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา และสอบถามจากกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เพื่อนำมาศึกษาลักษณะองค์ประกอบของกองทุนแต่ละกองทุน และความเหมาะสมของกองทุนในชุมชน ว่าในแต่ละกองทุนมีความเหมาะสมเป็นแหล่งเงินทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งข้อดีและข้อเสียของแต่ละกองทุนซึ่งเป็นมุมมองจากทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนชุมชน คณะกรรมการของกองทุนชุมชนซึ่งเป็นผู้ดูแล และกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิก เพื่อนำมาวิเคราะห์หากองทุนที่เหมาะสมที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งข้อดีและข้อเสียภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา และองค์ประกอบของกองทุนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

5.2.1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งข้อดีและข้อเสียภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ในส่วนของการวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งข้อดีและข้อเสียภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนานั้นจะเป็นลักษณะการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการระบบการเงินชุมชน และกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนที่เป็นสมาชิก โดยวิเคราะห์ในแต่ละกองทุนมีองค์ประกอบที่เป็นข้อดี และข้อเสียที่มีผลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุแบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่

กองทุนที่สามารถปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับได้

วิเคราะห์องค์ประกอบจากทั้งในส่วนของการนำวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุและโครงสร้างเดิม

1) สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง⁵¹

ประวัติความเป็นมา

⁵¹ สัมภาษณ์ ผู้จัดการสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงชุมชนรุ่งมณีพัฒนา, 26 เมษายน 2562.

ในปี พ.ศ.2549 หลังจากที่มีการเปิดตัวโครงการบ้านมั่นคง ชุมชนร่วมสามัคคีแล้ว สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ ได้เห็นความสำคัญ และผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบ้านมั่นคง ทำให้นำแนวคิดบ้านมั่นคงในการพัฒนาชุมชนรุ่งมณีพัฒนาเช่นเดียวกัน เริ่มจากการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการพัฒนาที่อยู่อาศัย

หลักจากที่มีการประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ ได้เข้ามาเป็นแกนนำในการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ และจัดระบบการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ให้เป็นระบบระเบียบมากยิ่งขึ้น โดยมีการจัดประชุมเพื่อรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เป็นประจำ ในขณะที่เดียวกันชาวชุมชนได้ทำการคัดเลือกคณะกรรมการบ้านมั่นคง โดยการจัดการเลือกตั้ง ซึ่งคณะกรรมการบ้านมั่นคงอาจจะเป็นคนเดียวกันกับคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ก็ได้

ในปีพ.ศ.2550 ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ได้ทำการจัดระบบกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นใหม่ โดยทำการจัดประชุม และจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์โดยการจัดการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มออมทรัพย์เดิมที่จัดตั้งโดยชุมชนและในปี 2560 ได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ปีที่จัดตั้ง ปี 2560

สมาชิกสหกรณ์

กลุ่มผู้มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยโดยเข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงเพื่อการสร้างที่อยู่อาศัยใหม่หรือปรับปรุงที่อยู่อาศัยเดิม

สมาชิกกองทุน

ออมหุ้นขั้นต่ำเดือนละ 100 บาท

อัตราออมเพื่อกู้สำหรับที่อยู่อาศัย ขั้นต่ำ 100 บาท

อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 ต่อปี

วัตถุประสงค์

เพื่อต้องการสร้างความมั่นคงในการครอบครองที่ดินสำหรับการอยู่อาศัย และสร้างระบบสาธารณูปโภคและที่อยู่อาศัยภายในชุมชน การพัฒนาองค์กร และชุมชนด้านอื่น ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สวัสดิการ ให้เชื่อมโยงกันชุมชนแออัดเดิม โดยมีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลายตามลักษณะปัญหา ความต้องการ เงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความยินยอมพร้อมใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งชุมชนเจ้าของที่ดิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีหลักสำคัญที่องค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก และเป็นผู้มีส่วนร่วมสำคัญ

รูปแบบการพัฒนาความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยใน"โครงการบ้านมั่นคง"สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความต้องการและเงื่อนไขต่าง ๆ ของชุมชน เช่น

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

1) การปรับปรุงชุมชนให้มั่นคงในที่เดิม (Slum Upgrading) เป็นการปรับปรุงชุมชนเดิมให้มีสภาพดีขึ้น เพื่อคงรูปแบบชุมชนเดิมต่อไป โดยปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคทางเดินเท้าและสภาพแวดล้อมในชุมชน เป็นการสร้างคุณภาพชีวิตของชาวชุมชนให้ดีขึ้น

2) การปรับผังแปลงที่ดินใหม่โดยพยายามคงโครงสร้างเดิม (Reblocking) เป็นการปรับปรุงรูปแบบชุมชนเดิมให้มีผังและโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ดีขึ้น โดยอาจมีการปรับหรือรื้อย้ายบ้านบางส่วน และพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้ดีขึ้น การปรับผังที่ดินถือได้ว่าเป็นการต่อเนื่องจากการพัฒนาแบบเดิม แต่ต้องเสียค่าที่ดินในกรณีเช่าที่ระยะยาวหรือซื้อที่สลิ้มเดิม แต่ชุมชนได้ความมั่นคงในการอยู่อาศัย และสามารถพัฒนาที่อยู่อาศัยของตนเองอย่างค่อยเป็นค่อยไป

3) การแบ่งปันที่ดิน (Land Sharing) เป็นรูปแบบไทย ๆ คือ เมื่อเจ้าของที่ดินต้องการนำที่ดิน ไปใช้ ก็เกิดการประสานประโยชน์ระหว่างชุมชนและเจ้าของที่ดิน โดยเจ้าของที่ให้เช่าหรือขายที่บางส่วนให้ชุมชนในราคาถูก แลกกับการใช้ประโยชน์จากที่ดินส่วนที่เหลือ ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงในระยะยาวหรือมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เกิดการปรับผัง มีการก่อสร้างและพัฒนาที่อยู่อาศัยร่วมกันของชุมชนใหม่

4) การก่อสร้างรูปแบบใหม่ในที่เดิม (Reconstruction) เป็นการรื้อย้ายภายในบริเวณเดิมจากจุดหนึ่งไปอยู่อีกจุดหนึ่ง แล้วให้สัญญาเช่าระยะยาว เมื่อชุมชนมีโอกาส มีความมั่นคง ซึ่งการรื้อย้ายและสร้างชุมชนใหม่ที่อยู่ในบริเวณเดิมทำให้ชุมชนยังคงสามารถ อยู่ใกล้บริเวณชุมชนเดิมและแหล่งงานไม่ต้องปรับตัวมาก โดยชุมชนต้องก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ทั้งหมด และมีความมั่นคงโดยการเช่าที่ระยะยาว

5) การรื้อย้ายชุมชนออกไปอยู่ในที่ใหม่การรื้อย้ายชุมชนใหม่มีข้อดีที่ชุมชนได้ความมั่นคง แต่ทำให้ชุมชนต้องอยู่ไกลจากชุมชนเดิม ไกลจากแหล่งงาน สถานศึกษา เสียค่าเดินทางเพิ่มต้องสร้างชีวิตและสังคมใหม่ เกิดภาระค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงในการซื้อที่ดินและก่อสร้างบ้าน แต่ชาวบ้านมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและการอยู่อาศัย สามารถพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนใหม่ได้เต็มที่

คุณสมบัติผู้กู้

เป็นผู้มีรายชื่อเป็นเจ้าบ้านที่อยู่ในโครงการบ้านมั่นคงและมีการออมเงินร้อยละ 10 ของวงเงินกู้ตามเงื่อนไขโครงการบ้านมั่นคง จะสามารถกู้ยืมเงินได้เพื่อที่อยู่อาศัยเท่านั้น

การชำระคืนเงินกู้

ผ่อนชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นงวดรายเดือนระยะสูงสุด 15 ปี (180 งวด)

หลักประกันเงินกู้

ที่อยู่อาศัยที่ขอวงเงินกู้เพื่อสร้างใหม่

การจัดสวัสดิการ

เกิด

แม่ออมครบ 365 วัน ให้ลูกที่คลอด 500 บาท โดยเปิดบัญชีฝากที่ กองทุนฯ แม่นอน
โรงพยาบาลคืนละ 300 บาท 5 คืน/ปี

เจ็บ

ออมครบ 180 วันป่วยนอนโรงพยาบาลคืนละ 300 บาท ไม่เกิน 5 คืน / ปี

ตาย

ออมครบ 180 วัน จ่ายค่าทำศพ ศพละ 3,000 บาท

ออมครบ 365 วัน จ่ายค่าทำศพ ศพละ 5,000 บาท

ออมครบ 730 วัน จ่ายค่าทำศพ ศพละ 10,000 บาท

ประโยชน์ของการเป็นสมาชิก

โครงการบ้านมั่นคงเป็นโครงการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยแก่ชุมชนที่มีปัญหาเดือดร้อน
เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยโดยจะมีเงินช่วยเหลือทั้งในลักษณะเงินกู้และเงินให้เปล่า เพื่อการสร้างที่อยู่อาศัย
หรือการปรับปรุงที่อยู่อาศัย

การปล่อยสินเชื่อ

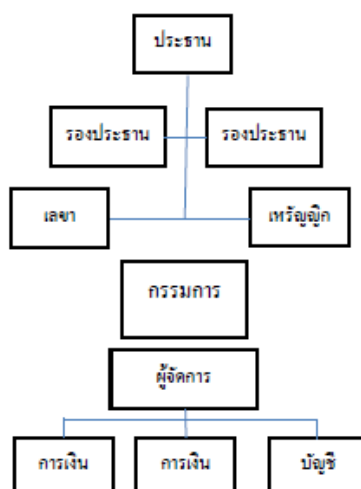
อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 7 ต่อปี ชำระภายในเวลา 10-15 ปี 180 (งวด)

เงื่อนไขการปล่อยสินเชื่อ

- 1) เป็นสมาชิกโครงการบ้านมั่นคง
- 2) ออมเงินได้จำนวนร้อยละ 10 ของจำนวนเงินกู้รวม
- 3) ผ่านขั้นตอนบ้านมั่นคงในทุกกระบวนการก่อนเริ่มก่อสร้างแล้ว

โครงสร้างบุคลากร

โครงสร้างสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง

ตารางที่ 24 สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง

ขนาดกองทุน	31,000,000	หน่วย
เงินทุน		
เงินฝากสมาชิก	11,00,000	บาท
หุ้นสมาชิก	2,140,000	บาท
เงินกู้		
พอช.	19,400,000	บาท
ปล่อยกู้	ร้อยละ 80 ของจำนวนทั้งหมด ร้อยละ 20 เก็บเป็นกระแสเงินสด	
หนี้เสีย	< ร้อยละ 1	
จำนวนสมาชิก		
ภายในชุมชน	341	คน
มีการกู้ยืม	126	คน
เงื่อนไขการเป็นสมาชิก	เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคง	
ขั้นต่ำในการออมหุ้น	100	บาท/เดือน
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	ร้อยละ 7	บาท/ปี
สวัสดิการ	เกิด เจ็บ ตาย	
หน่วยงานกำกับดูแล	- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) - กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	

ข้อดีของสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง

วัตถุประสงค์มีความใกล้เคียงกัน เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงเกี่ยวข้องกับความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของสมาชิกในสหกรณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงการวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ทำให้สมาชิกมีความตระหนักถึงความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัยรวมถึงวัตถุประสงค์เกี่ยวกับปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นวัตถุประสงค์ที่ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานของสหกรณ์จึงเป็นลักษณะของการเพิ่มมิติการดูแลคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของสมาชิกในชุมชนให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

สามารถใช้ประโยชน์จากระบบสหกรณ์ในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยทั่วไปสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงหลังจากชุมชนผ่านกระบวนการโครงการบ้านมั่นคงเสร็จสิ้นนั้น ตัวสหกรณ์จะไม่มีหน้าที่หลักที่ชัดเจนเป็นจะมีวัตถุประสงค์ที่เป็นไปในลักษณะการช่วยเหลือสมาชิกใน

เรื่องของความจำเป็นในชีวิตประจำวันมากกว่า ซึ่งจะไม่มุ่งเน้นไปในส่วนของที่อยู่อาศัยเหมือนก่อนหน้านี้ ทำให้การปรับปรุงแก้ไขระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ เป็นวัตถุประสงค์จะช่วยเหลือด้านคุณภาพที่อยู่อาศัยในชุมชนได้ในระยะยาวและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง

ข้อเสียของเคหสถานบ้านมั่นคง

การแก้ไขข้อบังคับที่มีความซับซ้อนมากกว่ากองทุนอื่น การแก้ไขข้อบังคับของกองทุน โดยทั่วไปจะมีกระบวนการการตัดสินใจของกลุ่มสมาชิกของกองทุนเป็นสภิติขาด โยคำนึงถึงความเห็นของสมาชิกเป็นหลักแต่การแก้ไขข้อบังคับของสหกรณ์นั้นถึงแม้ว่าจะผ่านการตัดสินใจของสมาชิกแล้วนั้นจำเป็นต้องผ่านการตรวจสอบของนายทะเบียนในพื้นที่เพื่อให้ข้อบังคับดังกล่าวไปขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบที่มีอยู่เดิมของกองทุนจึงจะสามารถประกาศใช้ได้ ซึ่งหากข้อบังคับดังกล่าวมีการขัดต่อกฎหมายหรือข้อบังคับอาจจะไม่ผ่านการตรวจจากนายทะเบียนส่งผลให้ไม่สามารถประกาศใช้ได้

2) สถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา⁵²

ประวัติและความเป็นมา

สถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา แต่เดิมใช้ชื่อ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรุ่งมณีพัฒนา ซึ่งเริ่มมีการจัดตั้ง โดยการทำประชาพิจารณ์ของชาวชุมชน เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2545 สมาชิกจะต้องมีสำเนา ทะเบียนบ้านอยู่ในชุมชนอย่างน้อย 1 ปี จึงจะมีสิทธิเข้าเป็นสมาชิกได้ สมาชิกแรกเข้ามีจำนวน 102 คน คณะกรรมการชุดแรกมี 15 คน ได้รับเงินโอนจากรัฐบาล เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2546 จำนวน 1,000,000 บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) ปัจจุบันมีคณะกรรมการจำนวน 12 คนมีสมาชิกจำนวน 720 ราย กองทุนฯ ได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เลขที่ 249/2550 เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2550 เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2553 กองทุนฯได้รับเงินอุดหนุนเพิ่ม ทุนระยะที่ 2 จำนวน 200,000 บาท (สองแสนบาทถ้วน) เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2556 กองทุนฯได้รับเงินอุดหนุนเพิ่ม ทุนระยะที่ 3 จำนวน 1,000,000 บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2558 กองทุนฯได้รับงบสนับสนุนจากธนาคารออมสิน สาขาโชคชัย4 เป็นจำนวนเงิน 5,000,000 บาท(ห้าล้านบาทถ้วน)

ปีที่จัดตั้ง ปี 2555

คณะกรรมการกองทุนฯ มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกทุก 2 ปีประกอบด้วย คณะกรรมการติดตามหนี้ และคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ

สมาชิกกองทุน

ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 50 บาท (ห้าสิบบาทถ้วน)

อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อเดือนหรือร้อยละ 12 ต่อปี

⁵² สัมภาษณ์ ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/สถาบันการเงินกองทุนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา, 6 เมษายน 2562.

สมาชิกสถาบันการเงินฯ

เปิดบัญชีประเภทฝากเผื่อเรียก อัตราดอกเบี้ย 0.7 ปี

เปิดบัญชีประเภทเงินฝากประจำ 6 เดือน อัตราดอกเบี้ย 1.50 / ปี

เปิดบัญชีประเภทเงินฝากประจำ 12 เดือน อัตราดอกเบี้ย 2.00/ ปี

เปิดบัญชีประเภทเงินฝากประจำ 24เดือน อัตราดอกเบี้ย 4.00/ ปี

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพหรือเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตหรือชำระหนี้อื่นๆ และใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเรื่องหนี้สินและจัดสวัสดิการให้แก่คนในชุมชน

คุณสมบัติของผู้กู้

- 1) เป็นผู้ที่อยู่ในชุมชน และมีทะเบียนบ้านอยู่ในชุมชนอย่างน้อย 1 ปีและสามารถติดต่อได้
- 2) เป็นผู้ประกอบการรายย่อยหรือมีรายได้ประจำ
- 3) อายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป เมื่อรวมอายุผู้กู้กับระยะเวลาที่ชำระเงินไม่เกิน 65 ปี
- 4) เปิดบัญชีเงินฝาก ณ สาขาที่กองทุนไปเปิดบัญชีที่ยื่นขอกู้ วงเงินให้กู้ได้ตามความจำเป็นและความสามารถในการชำระคืนไม่เกินรายละ 10,000-20,000 บาท

การชำระคืนเงินกู้

ผ่อนชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นงวดรายเดือนระยะเวลา 1-3 ปี (36 งวด)

หลักประกัน

- 1) บุคคลค้ำประกัน จำนวน 2 คน
- 2) เอกสารประกอบการขอกู้เงินและค้ำประกัน สำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาบัตรอื่นที่มีเลขประจำตัวประชาชนผู้กู้ และผู้ค้ำประกัน
- 3) สำเนาทะเบียนบ้านผู้กู้และผู้ค้ำประกัน
- 4) สมุดเงินฝากธนาคารสาขาที่ขอยื่นกู้

การจัดสวัสดิการ

เกิด

แม่จอมครบ 365 วัน ให้ลูกที่คลอด 500 บาท โดยเปิดบัญชีฝากที่ กองทุนฯ แม่นอนโรงพยาบาลคืนละ 300 บาท 5 คืน/ปี

เจ็บ

จอมครบ 180 วันป่วยนอนโรงพยาบาลคืนละ 300 บาท ไม่เกิน 5 คืน / ปี

ตาย

จอมครบ 180 วัน จ่ายค่าทำศพ ศพละ 3,000 บาท

ออมครบ 365 วัน จ่ายค่าทำศพ ศพละ 5,000 บาท

ออมครบ 730 วัน จ่ายค่าทำศพ ศพละ 10,000 บาท

ประโยชน์ของการเป็นสมาชิก

สร้างความเข้มแข็งให้กับกองทุนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรมให้ความรู้ เรื่องการบริหารจัดการบัญชี กลุ่มการพัฒนาอาชีพ เป็นต้น และสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงในอนาคต

การปล่อยสินเชื่อ

การปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินมี 3 ประเภท ได้แก่

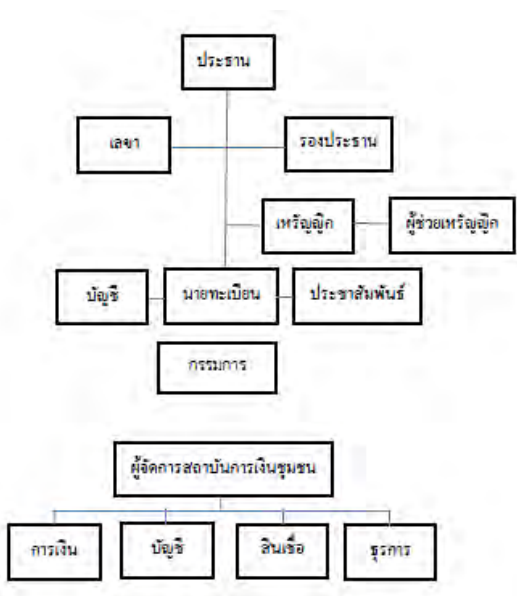
- 1) สินเชื่อถูกใจ ดอกเบี้ยร้อยละ 15 บาท/ ปี เสียค่าธรรมเนียม 100 บาท ต่อ 10,000 บาท
- 2) สินเชื่อสบายใจ ดอกเบี้ยร้อยละ 15 บาท/ ปี เสียค่าธรรมเนียม 100 บาท ต่อ 10,000 บาท
- 3) สินเชื่อนอกระบบ ดอกเบี้ยร้อยละ 15 บาท/ ปี เสียค่าธรรมเนียม 100 บาท ต่อ 10,000 บาท

เงื่อนไขการปล่อยสินเชื่อ

- 1) เป็นสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนกองทุนรุ่งมณีพัฒนา อายุตั้งแต่ 20 ปี บริบูรณ์
- 2) มีบัญชีเงินฝากประจำ 12 เดือน ระยะเวลา 3 เดือนขึ้นไป
- 3) มีอาชีพและรายได้แน่นอน
- 4) มีการออมสม่ำเสมอ
- 5) มีการฝากเงินแบบสงเคราะห์ชีวิตแบบทรัพย์มั่นคง

โครงสร้างบุคลากร

โครงสร้างสถาบันการเงินชุมชนกองทุนรุ่งมณีพัฒนา

2620719849
 CT :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ตารางที่ 25 สถาบันการเงินชุมชนกองทุนรุ่งมณีพัฒนา

ขนาดกองทุน		หน่วย
เงินทุน	รัฐ	2,200,000
	สมาชิก	2,400,000
เงินกู้	ธนาคารออมสิน	5,000,000
ปล่อยกู้	ร้อยละ 80 ของจำนวนทั้งหมด ร้อยละ 20 เก็บเป็นกระแสเงิน สด	
หนี้เสีย	< ร้อยละ 5	
จำนวนสมาชิก	ภายในชุมชน	450
	ภายนอกชุมชน	270
เงื่อนไขการเป็นสมาชิก	อายุ 18 ปี ขึ้นไป	
ขั้นต่ำในการออมหุ้น	100	บาท/เดือน
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	ร้อยละ 15	บาท/ปี
สวัสดิการ	เกิด เจ็บ ตาย	
หน่วยงานกำกับดูแล	- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ - ธนาคารออมสิน	

ข้อดีของสถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

อิสระในเรื่องของระเบียบข้อบังคับ พบว่าสถาบันการเงินชุมชนให้อิสระในการเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับ โดยในสมาชิกเป็นคนกำหนดสิทธิขาดทั้งหมดเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทชุมชน หากต้องการจะเพิ่มเติมระเบียบข้อบังคับก็สามารถทำได้โดยผ่านกระบวนการเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ และประกาศใช้ได้

ข้อเสียของสถาบันการเงินชุมชนรุ่งศรีพัฒนา

สมาชิกมีจำนวนมากทั้งบุคคลภายในชุมชนและบุคคลภายนอกชุมชน ส่งผลให้สมาชิกมีความคิดเห็นที่หลากหลาย ความเข้าใจในเรื่องของความสำคัญของที่อยู่อาศัยจึงมีความแตกต่างกัน ทำให้วัตถุประสงค์การปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นลักษณะที่สมาชิกบางกลุ่มอาจไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญ ซึ่งเป็นการยากในการทำความเข้าใจซึ่งต่างจากสมาชิกในชุมชนรุ่งศรีพัฒนาที่เข้าใจถึงความสำคัญเรื่องที่อยู่อาศัย

3) กลุ่มสัจจะสตรี⁵³

กลุ่มสัจจะสตรีเป็นกองทุนที่ช่วยเหลือกลุ่มผู้หญิงที่เป็นสมาชิกของชุมชนด้านการกู้เพื่อประกอบอาชีพหรือมีความจำเป็นต้องใช้เงิน ด้านการออม แล้วด้านการประกอบอาชีพโดนจะมีลักษณะเด่นคือเป็นกลุ่มสตรีเท่านั้น

ปีที่จัดตั้ง ปี 2555

สมาชิกกองทุน

ค่าธรรมเนียมแรกเข้า 50 บาท (ห้าสิบบาทถ้วน)

อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อเดือนหรือร้อยละ 12 ต่อปี

วัตถุประสงค์

- 1) ช่วยเหลือกลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกในกองทุน ด้านการเงิน
- 2) สร้างสัจจะให้กับสมาชิกในด้านต่างๆ เช่น ความซื่อสัตย์

คุณสมบัติผู้กู้

- 1) เป็นผู้ที่อยู่ในชุมชน และมีทะเบียนบ้านอยู่ในชุมชนอย่างน้อย 1 ปีและสามารถติดต่อได้
- 2) เป็นผู้ประกอบการรายย่อยหรือมีรายได้ประจำ
- 3) สมชิกเป็นเพศหญิง

การชำระคืน

ผ่อนชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นงวดรายเดือนระยะเวลา 1-3 ปี (36 งวด)

หลักประกัน

- 1) บุคคลค้ำประกัน จำนวน 2 คน
- 2) เอกสารประกอบการขอกู้เงินและค้ำประกัน สำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาบัตรอื่นที่มีเลขประจำตัวประชาชนผู้กู้ และผู้ค้ำประกัน
- 3) สำเนาทะเบียนบ้านผู้กู้และผู้ค้ำประกัน

⁵³ สัมภาษณ์ ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/สถาบันการเงินกองทุนชุมชนรุ่งศรีพัฒนา, 6 เมษายน 2562.

การจัดสวัสดิการ

เกิด

แม่ออมครบ 365 วัน ให้ลูกที่คลอด 500 บาท โดยเปิดบัญชีฝากที่ กองทุนฯ แม่
นอนโรงพยาบาลคืนละ 300 บาท 5 คืน/ปี

เจ็บ

ออมครบ 180 วันป่วยนอนโรงพยาบาลคืนละ 300 บาท ไม่เกิน 5 คืน / ปี

ตาย

ออมครบ 180 วัน จ่ายค่าทำศพ ศพละ 3,000 บาท

ออมครบ 365 วัน จ่ายค่าทำศพ ศพละ 5,000 บาท

ออมครบ 730 วัน จ่ายค่าทำศพ ศพละ 10,000 บาท

ประโยชน์ของการเป็นสมาชิก

ช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกเพศหญิงในชุมชนเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ รวมไปถึงยกระดับคุณภาพชีวิตกลุ่มสตรีในชุมชนมีกลุ่มในการสร้างรายได้จากกิจกรรม
ออกงาน ทั้งในส่วนของสินค้าหัตถกรรมและผลิตภัณฑ์ในชุมชน

การปล่อยสินเชื่อ

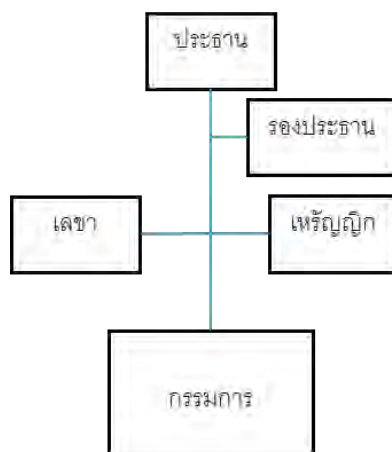
ดอกเบี้ยร้อยละ 12 บาท/ ปี เสียค่าธรรมเนียม 500 บาท ต่อการกู้ยืม 1 ครั้ง

เงื่อนไขการปล่อยสินเชื่อ

- 1) เป็นสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนกองทุนรุ่งมณีพัฒนา อายุตั้งแต่ 20 ปี บริบูรณ์
- 2) มีบัญชีเงินฝากประจำ 12 เดือน ระยะเวลา 3 เดือนขึ้นไป
- 3) มีอาชีพและรายได้แน่นอน
- 4) มีการออมสม่ำเสมอ

โครงสร้างบุคลากร

โครงสร้างกลุ่มสัจจะสตรี

ตารางที่ 26 กลุ่มสัจจะสตรี

ขนาดกองทุน	3,400,000	หน่วย
เงินทุน		
รัฐ	2,200,000	บาท
สมาชิก	1,200,000	บาท
เงินกู้		
ธนาคารออมสิน	1,000,000	บาท
ปล่อยกู้	ร้อยละ 90 ของจำนวนทั้งหมด ร้อยละ 10 เก็บเป็นกระแสเงิน สด	
หนี้เสีย	ร้อยละ 0	
จำนวนสมาชิก		
ภายในชุมชน	220	คน
เงื่อนไขการเป็นสมาชิก	เป็นเพศหญิง อาศัยภายในชุมชน	
ขั้นต่ำในการออมหุ้น	100	บาท/เดือน
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	ร้อยละ 15	บาท/ปี
สวัสดิการ	เกิด เจ็บ ตาย	
หน่วยงานกำกับดูแล	- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองแห่งชาติ - ธนาคารออมสิน	

ข้อดีของกลุ่มสัจจะสตรี

ช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกสตรีในชุมชนได้ครอบคลุมมากขึ้น จากวัตถุประสงค์ของกองทุนจะเน้นไปในส่วนของการช่วยเหลือด้านอาชีพแต่วัตถุประสงค์เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย จะเป็นการช่วยเหลือที่ครอบคลุมมาในเรื่องของคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยของสมาชิกด้วย

เป็นกองทุนที่มีวินัยที่สุดจากการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกที่หนี้เสียเป็นศูนย์ ทำให้การดำเนินงานในระยะยาวมีประสิทธิภาพมากที่สุด ส่งผลให้วัตถุประสงค์เรื่องของที่อยู่อาศัยเป็นการพัฒนาในส่วนนโยบายของกองทุน และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพทำให้การดำเนินงานของกองทุนในระยะยาวมีความยั่งยืนและเป็นการช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกให้ครอบคลุมจาก

ข้อเสียกลุ่มสัจจะสตรี

สมาชิกไม่ครอบคลุมทั้งชุมชน เนื่องจากสมาชิกมีเพียงเพศหญิงซึ่งจะทำให้วัตถุประสงค์ด้านการปรับปรุงที่อยู่อาศัยไม่ครอบคลุมสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ซึ่งมีคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน ส่งผลให้วัตถุประสงค์ดังกล่าวไม่มีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเรื่องที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุทั้งหมดในชุมชนที่เป็นวงกว้างทั้งกลุ่มเพศชายและผู้สนใจในชุมชน

4) กองทุนสวัสดิการชุมชน⁵⁴

ประวัติความเป็นมา

สังคมไทยมีพื้นฐานวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันแบบช่วยเหลือเกื้อกูลกันมายาวนาน มีสวัสดิการแบบธรรมชาติที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกันระหว่างคนกับคน และคนกับธรรมชาติ เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปบทบาทของชุมชนในการดูแลกันและกันก็ลดลง แต่หลังจากสังคมไทยประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจปี ๒๕๔๐ ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ส่วนหนึ่งได้ร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันฟื้นฟูระบบคุณค่าเดิม ทูลทางสังคมที่มีอยู่มาช่วยเหลือเกื้อกูลกันในลักษณะของการจัดสวัสดิการจากฐานทุนด้านต่างๆ ที่มีอยู่ของชุมชน เช่น สวัสดิการจากฐานกลุ่มออมทรัพย์ องค์กรการเงิน วิสาหกิจชุมชน ความเชื่อทางศาสนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ

ในปี 2548 ขบวนการองค์กรชุมชนที่ทำงานเกี่ยวกับองค์กรการเงินและสวัสดิการชุมชนได้ยกระดับกองทุนสวัสดิการโดยการริเริ่มจัดตั้งกองทุนสวัสดิการระดับตำบล โดยให้มีการสมทบงบประมาณจากสามฝ่าย(1 : 1 : 1) คือ ทุนจากการออมสมทบของสมาชิกในชุมชน ทั้งในรูปแบบออมทรัพย์เต็ม หรือสัจจะลดรายจ่ายวันละบาท การสมทบจากรัฐบาลกลางและการสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2553 ปัจจุบันมีกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมืองทั่วประเทศ 5,500 กองทุน สมาชิกรวม 3.41 ล้านคน

“สวัสดิการชุมชน” คือ การสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงของคนในชุมชน ซึ่งหมายรวมถึงทุกอย่างที่จะทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในรูปของสิ่งของ เงินทุน น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นระบบการช่วยเหลือเกื้อกูลของคนในท้องถิ่น ที่มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ก่อให้เกิดรายได้ลดรายจ่าย นำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน

ปีที่ก่อตั้ง ปี 2555

สมาชิกกองทุน

ออมวันละ 1 บาท 365 วัน 365 บาท ได้รับสวัสดิการตามที่กองทุนกำหนด

⁵⁴ สัมภาษณ์ ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนรุ่งมณีพัฒนา, 26 เมษายน 2562.

วัตถุประสงค์

การส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน (ส่งเสริมการออม)

1) เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงของชุมชนจากฐานราก พื้นฟูสังคม ความเข้มแข็ง ชุมชนในการจัดการและดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ทุกพื้นที่สามารถจัดตั้งและพัฒนาคุณภาพสวัสดิการชุมชนอย่างทั่วถึงตามนโยบายของรัฐ

2) สนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลภายในชุมชน และเป็นการสร้างฐานความมั่นคงของสมาชิกในชุมชนภายใต้หลักการที่ว่า "ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี"

3) เพื่อสนับสนุนพัฒนาความเข้มแข็งและสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งขึ้น อันจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการขยายฐานสมาชิกให้ครอบคลุมพื้นที่ตำบลมากขึ้นและพัฒนาสวัสดิการชุมชนให้มีความหลากหลาย

4) เพื่อให้เกิดการบูรณาการของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาครัฐในการจัดระบบสวัสดิการชุมชน

คุณสมบัติผู้กู้

สมาชิกอย่างน้อย 1 ปี

มีความเดือดร้อนและจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนดังกล่าว

การจ่ายชำระคืนเงินกู้

ผ่อนชำระคืนเงินเป็นงวดรายเดือนภายในระยะเวลา 1 เดือน (1 งวด)

กู้แบบไม่มีอัตราดอกเบี้ย แต่ต้องมีความเดือดร้อน

ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจคณะกรรมการมีการจัดประชุมใหญ่เพื่อขอมติ

หลักประกัน

1) บุคคลค้ำประกัน จำนวน 2 คน

2) เอกสารประกอบการขอกู้เงินและค้ำประกัน สำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาบัตรอื่นที่มีเลขประจำตัวประชาชนผู้กู้ และผู้ค้ำประกัน

3) สำเนาทะเบียนบ้านผู้กู้และผู้ค้ำประกัน

4) สมุดเงินฝากธนาคารสาขาที่ขอยื่นกู้

การจัดสวัสดิการ

1) เกิด ให้อู่ 500 บาท แม่นอนโรงพยาบาล คี้นละ 300 บาท ไม่เกิน 5 คี้น ปีละไม่เกิน 2,000 บาท

2) เจ็บ นอนโรงพยาบาล คี้นละ 300 บาท ปีละไม่เกิน 5 คี้น

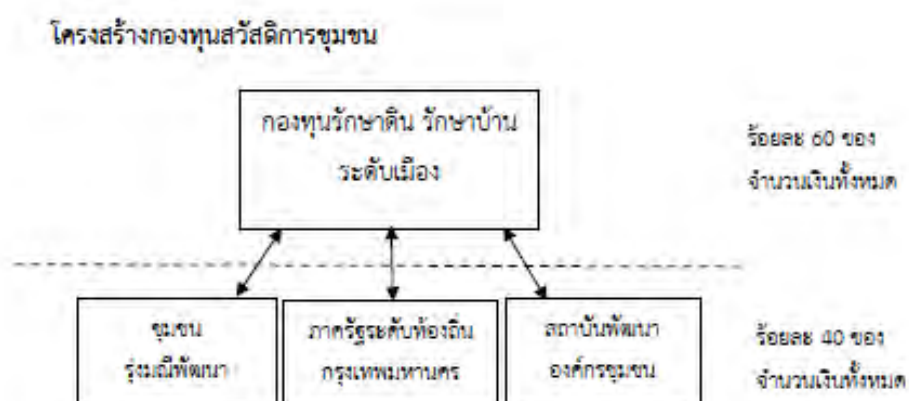
- 3) แก่ อายุ 60 ปีสมทบเงินครบ 10 ปี ได้รับบำนาญ 700 บาท และเพิ่ม 100 บาท ทุก 5 ปี
- 4) ตาย อายุ 180 วันได้ค่าทำศพ... 1,000 บาท

อายุ 1-3 ปี	ตาย ได้ค่าทำศพ 3,000 บาท
อายุ 3-5 ปี	ตาย ได้ค่าทำศพ 5,000 บาท
อายุ 5-10 ปี	ตาย ได้ค่าทำศพ 7,000 บาท
อายุ 10-15 ปี	ตาย ได้ค่าทำศพ 10,000 บาท
อายุ 15 ปีขึ้นไป	ตาย ได้ค่าทำศพ 15,000 บาท
- 5) ทุนการศึกษา ทุนละ 500 บาท ไม่เกิน 2,000 บาท เงื่อนไขต้องเป็นผู้เรียนดี
- 6) เด็ก/เยาวชน สนับสนุนกิจกรรม กิจกรรมละไม่เกิน 2,000 บาท
- 7) พิการ/ด้อยโอกาส กองทุนส่งเงินออมให้ เงื่อนไขต้องเป็นผู้ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่
- 8) พัฒนาอาชีพ เงื่อนไขต้องเป็นผู้ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- 9) ให้อภัย ชำระคืนภายใน 1เดือน ไม่คิดดอกเบี้ย
- 10) วัฒนธรรมประเพณี ไม่เกินครั้งละ 1,000 บาท

ประโยชน์ของการเป็นสมาชิก

ได้รับสวัสดิการขั้นพื้นฐานเบื้องต้น 6 อย่างได้แก่ เกิด เจ็บ แก่ ตาย สนับสนุนกิจกรรมในชุมชนแก่เด็กและเยาวชน และให้อภัย และนอกเหนือจากนั้นตามบริบทของแต่ละชุมชนโดยชุมชนร่วมมณีพัฒนามี สวัสดิการทุนการศึกษา ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส พัฒนาอาชีพ และเงินสนับสนุนกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งแต่ละชุมชนจะมีสวัสดิการที่แตกต่างกัน

โครงสร้างกองทุนสวัสดิการชุมชน

ตารางที่ 27 กองทุนสวัสดิการชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ขนาดกองทุน	266,000	หน่วย
เงินทุน		
เงินฝากสมาชิก	180,000	บาท
หน่วยงานช่วยเหลือ	88,000	บาท
เงินกู้	-	บาท
ปล่อยกู้	เป็นรายบุคคลผ่านการประชุม คณะกรรมการที่ประชุมใหญ่	
หนี้เสีย	ไม่มีหนี้เสีย	
จำนวนสมาชิก		
ภายในชุมชน	204	คน
มีการกู้ยืม	4	คน
เงื่อนไขการเป็นสมาชิก	เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคง	
ขั้นต่ำในการออมหุ้น	1	บาท/วัน
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	ร้อยละ 0	บาท/เดือน
สวัสดิการ	6 ข้อพื้นฐาน 4 ข้อตามบริบท ชุมชน	
หน่วยงานกำกับดูแล	- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) - กรุงเทพมหานคร	

ข้อดีของกองทุนสวัสดิการชุมชน

การให้กู้ยืมโดยไม่มีดอกเบี้ยในลักษณะไม่มีการจำกัดวัตถุประสงค์ การกู้เงินจากกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นการกู้ยืมเพื่อวัตถุประสงค์ที่ผู้กู้มีความเดือนร้อนโดยจะมีการประชุมสมาชิกกองทุนเพื่ออนุมัติเงินกู้ดังกล่าวโดยให้สมาชิกเป็นผู้ตัดสินถึงความเหมาะสมในการนำเงินกู้ดังกล่าวไปใช้ในวัตถุประสงค์ใด ซึ่งเงินกู้ไม่มีดอกเบี้ยแต่จะต้องชำระคืนในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน

ขยายระบบสวัสดิการของชุมชนในเรื่องผู้สูงอายุให้กว้างขึ้น สวัสดิการที่กำหนดไว้สำหรับผู้สูงอายุนั้นจะมีเพียงเงินบำนาญเมื่อสมทบเกิน 10 ปี แต่การกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยนั้นจะมาช่วยเหลือในเรื่องของคุณภาพชีวิตในที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ ทำให้ระบบสวัสดิการครอบคลุมมากขึ้นสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกในกองทุน

ข้อเสียกองทุนสวัสดิการชุมชน

โครงสร้างบุคลากรน้อย ส่งผลต่อการดำเนินงาน เนื่องจากกองทุนสวัสดิการชุมชนนั้นมีการร่วมมือกันในระดับเมืองและระดับภาค ทั้งยังมีบุคลากรที่รับผิดชอบภายในชุมชนเพียงคนเดียวทำให้ภาระงานสูงและการบริหารจัดการไม่ทั่วถึงในระดับชุมชน ซึ่งอาจเป็นข้อเสียหากมีการเพิกเฉยวัตถุประสงค์ของกองทุน ทำให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพลดน้อยลง

มีการกำกับจากระดับภาคและเมืองในการขออนุมัติวงเงินสวัสดิการ ซึ่งทำให้ล่าช้าและมีขั้นตอนมากขึ้นและอาจไม่เหมาะสมกับกลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องดำเนินการหลายขั้นตอนลดประสิทธิภาพการทำงาน

กองทุนที่ไม่สามารถแก้ไขระเบียบข้อบังคับ

เนื่องจากสามารถนำเรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุบรรจุเป็นระเบียบข้อบังคับเพิ่มเติมได้จึงเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนในเรื่องของข้อดีและข้อเสียที่อาจนำมาปรับใช้ได้

5) กองทุนรักษาดิน รักษาบ้าน⁵⁵

หัวใจหลักอีกอย่างของการดำเนิน “โครงการบ้านมั่นคง” นอกจากความมั่นคงในเรื่องของการจัดการที่ดิน คือ เรื่องการออมทรัพย์ของชุมชน ที่มองมิติในประเด็นการเกิดกองทุนในระดับฐานล่าง โดยการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ตามโครงการบ้านมั่นคง เป็นเครื่องมือ สำคัญที่นำไปสู่เรื่องกระบวนการออม การเชื่อมคน การสร้างทุน การสร้างวินัย ของกลุ่มผู้เดือดร้อนเอง และเกิดการเชื่อมโยงสู่ประเด็นอื่น ๆ เช่น การจัดสวัสดิการ อาชีพ การแก้ไขปัญหาหนี้สิน การต่อรอง ฯลฯ สุดท้ายคือเรื่อง ของการเกิดความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนนั่นเอง เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้เกิดกองทุนระดับชุมชน สู่กองทุนระดับเมืองและระดับชาติ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกโครงการบ้านมั่นคง และสมาชิกชุมชนใกล้เคียง ในการลดภาระการชำระหนี้ค่าบ้าน ค่าที่ดินกับสหกรณ์/ พอช. จากการเสียชีวิต หรือเจ็บป่วยไม่สามารถประกอบอาชีพได้ และช่วยเหลือซ่อมแซมบ้านเมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ (ไฟไหม้ พายุ น้ำท่วม ดินถล่ม ฯลฯ) ในรูปแบบหลักประกันที่ชุมชนดำเนินการและบริหารจัดการเอง

ปีจัดตั้ง ปี 2555

วัตถุประสงค์

ส่งเสริมให้ชุมชนและชาวบ้านเครือข่ายชุมชน จัดระบบการดูแลรักษาและป้องกันความเสี่ยง อันอาจเป็นเหตุให้เกิดการสูญเสีย ที่ดินและที่อยู่อาศัย ดูแล ครอบคลุมปัญหาหนี้สิน และการจัดที่อยู่อาศัยทดแทนที่อยู่อาศัยเดิมที่สูญเสียไป

⁵⁵ สัมภาษณ์ ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนรุ่งมณีพัฒนา, 26 เมษายน 2562.

เพื่อป้องกันความเสี่ยงของกลุ่มออมทรัพย์/ สหกรณ์ของชุมชนในการบริหารสินเชื่อภายในชุมชน

เพื่อเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการเพื่อที่อยู่อาศัยกับระบบประกันความเสี่ยงของพอช. สร้างระบบร่วมกันระหว่างชุมชน เครือข่าย และ พอช. โดยการจัดตั้งกองทุนที่อยู่อาศัยในระดับเมือง ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของแต่ละเมืองเอง

สวัสดิการ

1) เสียชีวิต/ ทูพผลกระทบ (ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ หรือมีรายได้อีกต่อไป)

- ไม่มีหนี้ เสียชีวิต ช่วยเหลือ 10,000 บาท
- มีหนี้สินเชื่อที่ดิน และบ้านกับสหกรณ์/ พอช. ช่วยชำระหนี้ส่งคืนครึ่งหนึ่งของเงินต้น

คงเหลือ

2) เจ็บป่วย/ ทูพผลกระทบชั่วคราว/ สูญเสียอาชีพ

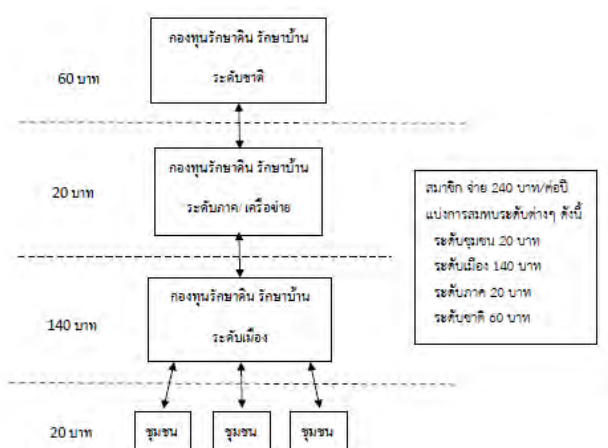
- หากมีสินเชื่อ กองทุนช่วยเหลือชำระค่างวดให้ ครั้งละไม่เกิน 3 เดือน ปีละไม่เกิน 2 ครั้ง (สูงสุดไม่เกิน 6 เดือน)

3) ประสพภัยพิบัติ (ไฟไหม้ พายุ น้ำท่วม ดินถล่ม ฯลฯ)

- เข้าร่วมกองทุน มีภาพถ่ายความเสียหาย และกองทุนเมือง รับรอง ช่วยเหลือไม่เกิน 10,000 บาท /หลังคาเรือน

โครงสร้างการสมทบกองทุน

โครงสร้างกองทุนรักษาดิน รักษาบ้าน

ตารางที่ 28 กองทุนรักษาดินรักษากำไร

ขนาดกองทุน	16,000	หน่วย
เงินทุน สมาชิก	16,000	บาท
เงินกู้ -	-	บาท
ปล่อยกู้	-	
หนี้เสีย	ร้อยละ 0	
จำนวนสมาชิก ภายในชุมชน	341	คน
เงื่อนไขการเป็นสมาชิก	เป็นสมาชิกโครงการบ้านมั่นคง	
ขั้นต่ำในการออมหุ้น	-	บาท/เดือน
สมาชิก	240	บาท/ปี
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้	-	บาท/ปี
สวัสดิการ	เกิด แก่ เจ็บ ตาย	
หน่วยงานกำกับดูแล	- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน - กรุงเทพมหานคร	

ข้อดีของกองทุนรักษาดิน รักษากำไร

กองทุนมีโครงสร้างที่ในระดับเมืองและระดับภาคในการดูแลช่วยเหลือและเป็นกองทุนที่ช่วยลดภาระสำหรับกลุ่มมีปัญหาอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับที่อยู่อาศัยหากเกิดภัยพิบัติหรือเกิดอุบัติเหตุกับเจ้าของที่อยู่อาศัย

ข้อเสียกองทุนรักษาดิน รักษากำไร

โครงสร้างเน้นไปในส่วนในเมืองและภาคเป็นหลักซึ่งส่งผลให้เงินทุนในชุมชนมีจำนวนน้อยและเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ไม่ได้จากระเบียบที่จะเน้นในเรื่องของหลักประกันในชุมชนเป็นหลัก

6) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพ⁵⁶

การรวมกลุ่มของชาวบ้านในชุมชนพร้อมกับการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ไม่จำเป็นต้องอาศัยวิธีการผลิตที่ซับซ้อน มุ่งหวังเพียงตลาดในชุมชนก่อนในเบื้องต้น ทั้งนี้วิสาหกิจชุมชนมีลักษณะใกล้เคียงกับธุรกิจชุมชนในประเด็นการซื้อขายสินค้าหรือบริการ และมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชน ในประเด็นอุปสงค์และอุปทานระหว่างผู้บริโภคและผู้ผลิตทั้งภายในและภายนอก

⁵⁶ สัมภาษณ์ ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/สถาบันการเงินกองทุนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา, 6 เมษายน 2562.

ชุมชนบนฐานคิดของเศรษฐกิจพอเพียง ในขณะที่พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ยังช่วยหนุนเสริมการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

จำนวนสมาชิก 50 คน

ข้อดีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพ

เป็นกองทุนที่สร้างอาชีพ โดยใช้กองทุนดังกล่าวเป็นลักษณะของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ส่วนรวมในการสร้างอาชีพหรือผลิตภัณฑ์ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนเพื่อนำมาสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและสมาชิกในชุมชน จากกิจกรรมทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน

ข้อเสียของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพ

เครื่องมือที่เป็นส่วนกลางค่อนข้างจำกัด เป็นเครื่องมือด้าน การประกอบอาหาร เครื่องจักรเย็บ หรือผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือด้านที่อยู่อาศัย

7) กองทุนแม่แห่งแผ่นดิน⁵⁷

ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2553 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นจำนวนเงิน 18,000 บาท เพื่อใช้ในกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด ชุมชนได้บริหารจัดการเพื่อให้สามารถมีงบประมาณในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยในปัจจุบันมี ยอดเงินเป็นจำนวนเงิน 30,000 บาท มีจำนวนสมาชิกซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชน

ข้อดีของกองทุนแม่แห่งแผ่นดิน

เป็นกองทุนที่เป็นลักษณะของเงินสนับสนุนกิจกรรมซึ่งเป็นวัตถุประสงค์เพื่อ จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดภายในชุมชน โดยเป็นลักษณะของเงินให้เปล่าซึ่งชุมชนได้นำเงินทุนดังกล่าวมาต่อยอดเพื่อการปล่อยกู้แต่ยังอยู่ในขั้นระหว่างดำเนินงานยังไม่มีแบบแผนที่แน่ชัด

ข้อเสียของกองทุนแม่แห่งแผ่นดิน

ไม่มีโครงสร้างกองทุน เป็นรูปแบบเงินทุนที่เก็บไว้สำหรับจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดภายในชุมชน ซึ่งจำกัดวัตถุประสงค์การใช้งาน องค์ประกอบในภาพรวมของระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ภาพรวมข้อดีและข้อเสียหากมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

หากมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุคณะกรรมการระบบการเงินภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนามองว่ามีข้อดีและข้อเสียดังนี้

⁵⁷ สัมภาษณ์ ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/สถาบันการเงินกองทุนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา, 6 เมษายน 2562.

ข้อดีในภาพรวมของชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ข้อมูลของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อให้มีการเตรียมพร้อม ทั้งในเรื่องของจำนวนประชากรผู้สูงอายุ และปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุโดยสามารถข้อมูลดังกล่าวไปต่อยอดให้กลับระบบการเงินชุมชนให้มีการช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนที่ครอบคลุมมากขึ้น

เพิ่มองค์ความรู้ให้ชุมชน ในเรื่องของการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมสูงวัย เพื่อให้ชุมชนรับมือกับปัญหาได้ดียิ่งขึ้น และพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ไปใช้ในส่วนอื่นของชุมชน

มีระบบการเงินชุมชนรองรับกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนเรื่องที่อยู่อาศัยที่ครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาสวัสดิการของสมาชิกในชุมชน และคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสียในภาพรวมของชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

บุคลากรไม่เพียงพอ ต่อการดูแลติดตาม จากปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เรื่องของบุคลากรที่ไม่เพียงพอหากมีการพัฒนาสวัสดิการเพิ่มเติม อาจส่งผลให้การดูแลและภาระหน้าที่ของบุคลากรเพิ่มขึ้นและเป็นปัญหาในเรื่องคุณภาพของการบริหารจัดการตามมา

ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น จากทั้งการเพิ่มสวัสดิการในเรื่องของการปรับปรุงที่อยู่อาศัย จำนวนบุคลากรที่ต้องใช้เพิ่มมากขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายในการดูแลบริหารจัดการเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันและอาจส่งผลกระทบต่อผลประกอบการของกองทุน ซึ่งมีค่าใช้จ่ายจากการเพิ่มสวัสดิการและบุคลากร

โดยสรุปข้อดีและข้อเสียของกองทุนภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาได้ตั้งตารางที่ 29 ซึ่งจะมีลักษณะโครงสร้าง วัตถุประสงค์ และกลุ่มสมาชิกที่แตกต่างกันในแต่ละกองทุนทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบในปัจจุบันเดียวกันได้ แต่จะแสดงจุดที่เป็นข้อดีและข้อเสียจากส่วนที่โดดเด่นของแต่ละกองทุนภายในชุมชน

2620719849

CT :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียในแต่ละกองทุนภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

รายชื่อกองทุน	ข้อดี	ข้อเสีย
สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง	วัตถุประสงค์มีความใกล้เคียงเรื่องที่อยู่อาศัย	การแก้ไขข้อบังคับมีความซับซ้อน
สถาบันการเงินกองทุนชุมชน	อิสระในการแก้ไขข้อบังคับ	สมาชิกมีทั้งภายในและภายนอกชุมชน ส่งผลให้มีสมาชิกบางกลุ่มไม่ได้รับประโยชน์
กลุ่มสัจจะสตรี	การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ	สมาชิกรับเฉพาะเพศหญิง
กองทุนสวัสดิการชุมชน	เงินกู้ไม่มีดอกเบี้ยในการกู้ยืมและสวัสดิการครอบคลุมหลายกลุ่ม	ระเบียบบางส่วนกำกับโดยระดับเมืองและภาค ทำให้สามารถแก้ไขระเบียบได้บ้าง
กองทุนรักษาดินรักษากัน	มีเงินประกันช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชน	ระเบียบถูกกำกับโครงสร้างในระดับเมืองและภาค ทำให้ไม่สามารถแก้ไขระเบียบได้
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	มีเครื่องมือส่วนกลางที่ใช้ร่วมกันในชุมชนเพื่อสร้างอาชีพและรายได้	เครื่องมือค่อนข้างจำกัด และใช้ได้เฉพาะบางกิจกรรมเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพ
กองทุนแม่แห่งแผ่นดิน	การจัดกิจกรรมโดยสนับสนุนเป็นเงินให้เปล่า	เงินทุนต่ำและจำกัดเฉพาะเรื่องการต่อต้านยาเสพติด

ในส่วนขององค์ประกอบและโครงสร้างของกองทุนทั้งหมดภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาสรุปได้ดังตารางที่ 30 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบองค์ประกอบและรายละเอียดต่างๆ ของแต่ละกองทุนในชุมชนว่ามีวัตถุประสงค์ในเรื่องใด จำนวนเงินทุน สวัสดิการและจำนวนสมาชิกที่แตกต่างกันออกไป

ตารางที่ 30 สรุปรวมระบบการเงินชุมชนภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ชื่อ	วัตถุประสงค์	แหล่งเงินทุนหลัก	สวัสดิการ	เงินหมุนเวียน	อัตราดอกเบี้ย	จำนวนสมาชิก
สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง	ปรับปรุงที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านมั่นคง	เงินกู้จาก พอช.	เกิด เจ็บ ตาย	21,000,000 บาท	ร้อยละ 7 ต่อปี	341 คน
สถาบันการเงินกองทุนชุมชน	เงินทุนหมุนเวียนในการดำรงชีพ	สมาชิก 100 บาท/เดือน	เกิด เจ็บ ตาย	11,000,000 บาท	ร้อยละ 15 ต่อปี	720 คน
กลุ่มสัจจะสตรี	แหล่งเงินทุนสำหรับที่ประกอบอาชีพเกษตร	สมาชิก 100 บาท/เดือน	เกิด เจ็บ ตาย	2,200,000 บาท	ร้อยละ 15 ต่อปี	220 คน
กองทุนสวัสดิการชุมชน	เป็นสวัสดิการชุมชน	สมาชิก 1 บาททุกวัน (365บาท/ปี)	13 ประเภท สวัสดิการพื้นฐาน	300,000 บาท	ร้อยละ 0 ต่อเดือน	204 คน
กองทุนรักษาดินรักษากัน	ช่วยเหลือผู้มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัย	สมาชิก 240 บาท/ปี	เจ็บ ตาย ภัยพิบัติ (ด้านที่อยู่อาศัย)	16,000 บาท	-	341 คน
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	สนับสนุนการสร้างผลิตภัณฑ์และอาชีพในชุมชน	ได้รับจากกลุ่มสัจจะสตรี	-	100,000 บาท	-	50 คน
กองทุนแม่แห่งแผ่นดิน	ต่อต้านยาเสพติด	ได้รับจากสำนักงานเขต	-	30,000 บาท	ร้อยละ 1 ต่อปี	20 คน

	กองทุนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
	กองทุนเกี่ยวกับการดำรงชีพ
	กองทุนเกี่ยวกับการรณรงค์

5.2.2 องค์ประกอบของระบบการเงินกองทุนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

องค์ประกอบของกองทุนจากสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนและผู้เชี่ยวชาญ แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบที่เอื้อต่อการพัฒนากองทุนภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาในวัตถุประสงค์การปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งกองทุนที่เหมาะสมจำเป็นต้องมีปัจจัยที่ช่วยในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 31 องค์ประกอบของระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ชื่อ	แหล่งเงินทุน	เงินทุนหมุนเวียน	กำกับโดยภาครัฐ	การเปลี่ยนข้อบังคับ	วัตถุประสงค์	โครงสร้างเอื้อ	ความเป็นไปได้
สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑
สถาบันการเงินกองทุนชุมชน	☑	☑	☑	☑		☑	☑
กลุ่มสัจจะสตรี	☑	☑		☑			☑
กองทุนสวัสดิการชุมชน		☑	☑	☑			☑
กองทุนรักษาดินรักษากำแพงบ้าน			☑				
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน			☑				
กองทุนแม่แห่งแผ่นดิน							

จากตารางองค์ประกอบของระบบการเงินกองทุนชุมชนรุ่งมณีพัฒนาจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการระบบการเงินชุมชนและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของกองทุนในแต่ละกองทุนว่ามีปัจจัยที่สนับสนุนกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุโดยมีปัจจัยดังนี้ แหล่งเงินทุน คือ เงินทุนหมุนเวียน ซึ่งแบ่งเป็นเงินทุนเริ่มต้น เงินกู้ และเงินจากสมาชิก ซึ่งสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง สถาบันการเงินชุมชน และกลุ่มสัจจะสตรี เป็นกองทุนที่มีเงินทุนหมุนเวียนสูงและเหมาะสมแก่การใช้เป็นกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ เงินทุนหมุนเวียน เป็นกองทุนที่มีเงินหมุนเวียนมากพอสำหรับสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง สถาบันการเงินชุมชน กลุ่มสัจจะสตรี และกองทุนสวัสดิการชุมชน กำกับโดยรัฐ คือกองทุนที่มีการดูแลตรวจสอบโดยหน่วยงานจากภาครัฐทั้งด้านการบริหารจัดการหรือการรองรับด้านกฎหมาย ได้แก่กองทุน สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง สถาบันการเงินชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน กองทุนรักษาดินรักษากำแพงบ้าน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับซึ่ง บางกองทุนไม่สามารถแก้ไขเพื่อวัตถุประสงค์อื่นได้ กองทุนที่สามารถแก้ไขได้ คือ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง สถาบันการเงินชุมชน กลุ่มสัจจะสตรี และกองทุนสวัสดิการชุมชน วัตถุประสงค์หลักของกองทุนที่มีความสอดคล้องกับกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ มีเพียงสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ที่มีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกัน ถัดมาคือโครงสร้างของ

กองทุนเอื้อต่อการนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์การปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ สหกรณ์
 เคหสถานบ้านมั่นคง สถาบันการเงินชุมชน ซึ่งเป็นกองทุนที่มีกำกับจากภาครัฐและให้อิสระสมาชิกใน
 ชุมชนในการตัดสินใจใช้ตามวัตถุประสงค์ของบริบทชุมชน ส่วนสุดท้ายจากการสัมภาษณ์
 คณะกรรมการระบบการเงินชุมชนพบว่า สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง สถาบันการเงินชุมชน กลุ่ม
 สัจจะสตรี กองทุนสวัสดิการชุมชน มีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกองทุนจากบริบทของชุมชนรุ่น
 พัฒนา

จากองค์ประกอบทั้งหมดพบว่า สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง กองทุนที่มีความเหมาะสมมาก
 ที่สุดที่จะนำมาเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากมีองค์ประกอบที่เป็น
 เงื่อนไขในการสนับสนุนวัตถุประสงค์ทุกประการ โดยลำดับถัดมาคือ สถาบันการเงินชุมชน ซึ่งมี
 เงื่อนไของค์ประกอบที่เหมาะสมยกเว้นในเรื่องของที่อยู่อาศัย

5.3 เสนอแนะแนวทางรูปแบบกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ตามที่ผู้วิจัยเสนอให้จัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย โดยที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับ
 การพัฒนาคุณภาพชีวิต ของกลุ่มผู้มีสภาพที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม สภาพความเสื่อมโทรม หรือไม่
 ปลอดภัยสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ เนื่องจาก กลุ่มผู้สูงอายุนั้น เป็นกลุ่มที่มีสมรรถภาพทางร่างกายที่ลดลง
 ส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆ ทำให้มีความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น อาจเป็นผลมาจากสภาพร่างกายที่ใช้งานได้น้อยลง
 กองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ จึงเป็นกองทุนที่จะช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุ
 ให้มีคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้น โดยกระบวนการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา จะเริ่มตั้งแต่จัดตั้งกองทุน
 โครงสร้างกองทุน รวมไปถึง วัตถุประสงค์ และลักษณะเงื่อนไขเริ่มต้นการจัดตั้งกลุ่มคนที่มีความรู้
 ความสามารถและได้รับความไว้วางใจจากคนในชุมชน โดยจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการ
 กองทุนชุมชนและผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินชุมชนสรุปได้ดังนี้

5.3.1 ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจาก
 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับกองทุนในชุมชนรุ่นพัฒนา ซึ่งได้แก่ สำนักงาน
 กองทุนหมู่บ้านละชุมชนเมือง กรมส่งเสริมสหกรณ์ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และคณะกรรมการที่
 ดูแลภาพรวมกองทุนในชุมชนรุ่นพัฒนา เกี่ยวกับกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ

2620719849

CT :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ⁵⁸

1. หน้าที่ของหน่วยงาน

ทำหน้าที่สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุน เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินกรณีจำเป็นเร่งด่วน รวมถึงส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม และพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองผ่านการเรียนรู้ และพัฒนาความคิดริเริ่ม ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองให้เข้มแข็งและยั่งยืนสู่การเป็นสถาบันการเงินชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมในระดับฐานรากของประเทศในเชิงรุก และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ให้ประชาชนเป็นผู้บริหารจัดการเอง มุ่งพัฒนาศักยภาพของคนในหมู่บ้านหรือชุมชนให้สามารถคิดวิเคราะห์และเกิดการทำงานเป็นหมู่คณะ ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถของคนในหมู่บ้านหรือชุมชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมโดยอาศัยการสร้างเครือข่ายของการทำงาน แบบพหุภาคี

2. ส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

สถาบันการเงินชุมชนได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐ ซึ่งก็คือสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติซึ่งเป็นตัวกลาง และเงินที่มาจากสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการหรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง และทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองและรับฝากเงินจากสมาชิก รวมถึงจัดหาทุนจากแหล่งเงินทุนอื่น เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ รวมถึงให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหมู่บ้านอื่น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง กระทำการใดๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของสมาชิกหรือประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบที่สมาชิกกองทุนตกลงร่วมกัน

3. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความเป็นไปได้

ความเป็นไปได้ในการจะเกิดกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุนั้นมีความเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับตัวชุมชนคณะกรรมการและสมาชิกว่ามีวัตถุประสงค์ต้องการช่วยเหลือเรื่องการ

⁵⁸ สัมภาษณ์ หัวหน้างานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 25 เมษายน 2562.

ปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุหรือไม่ เนื่องจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติให้อิสระในการทำความเข้าใจร่วมกันของคนในชุมชนในเรื่องของวัตถุประสงค์ของเงินว่าจะนำไปใช้เพื่ออะไร ซึ่งสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือและเป็นแหล่งเงินทุนโดยระเบียบและข้อบังคับคณะกรรมการและสมาชิก จะเป็นผู้กำหนดเองว่าควรมีเงื่อนไขเป็นอย่างไร โดยสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจะกำหนดกรอบระเบียบเป็นเพียงโครงให้กองทุนหมู่บ้านหรือสถาบันการเงินชุมชนปฏิบัติตาม เพื่อการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านโครงสร้าง

โครงสร้างกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุควรใช้ระบบที่มีอยู่แล้ว ซึ่งกองทุนหมู่บ้านหรือสถาบันการเงินชุมชนมีความเหมาะสม เนื่องจากมีทั้งกฎหมายที่รองรับ การสนับสนุนจากภาครัฐ ทั้งส่วนของเงินทุน การให้คำปรึกษาและมีการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการทำงาน ทั้งยังมีโครงการของกฎหมายและหน่วยงานช่วยเหลือและให้คำปรึกษาได้แก่ ธนาคารในพื้นที่ โดยชุมชนร่วมพัฒนาธนาคารออมสินเป็นผู้ดูแลตรวจสอบระบบการบริหารจัดการของกองทุนให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ระบบกองทุนที่มีอยู่แล้วนั้นจะช่วยลดการทับซ้อนของกองทุนในชุมชนซึ่งเป็นการต่อบุคลากรในชุมชน เนื่องจากปัญหาหลักของการจัดตั้งกองทุนคือ บุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในชุมชนมีค่อนข้างจำกัด ทั้งนี้การใช้โครงสร้างที่มีอยู่เดิมยังช่วยประหยัดในเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้วย

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านเงินทุน

เงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ในส่วนของกองทุนหมู่บ้านหรือสถาบันการเงินชุมชน แบ่งได้เป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือลักษณะเงินทุนที่มีการช่วยเหลือจากภาครัฐ โดยอ้างเป็นนโยบายที่ภาครัฐเป็นผู้กำหนด ส่วนที่สองคือลักษณะธนาคารของรัฐ ปล่อยเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำหรือไม่มีดอกเบี้ยให้ทางกองทุนหมู่บ้านหรือสถาบันการเงินชุมชนเป็นตัวกลางสำหรับให้สมาชิกกู้เพื่อวัตถุประสงค์การปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยรัฐรับภาระการจ่ายดอกเบี้ยให้ธนาคาร และให้กองทุนหมู่บ้านหรือสถาบันการเงินชุมชนรับภาระในส่วนของการปล่อยเงินกู้และติดตามทวงหนี้ และอีกส่วนคือการเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับภายในกองทุนหมู่บ้านหรือสถาบันการเงินชุมชน ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อตกลงร่วมกันของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน การที่กองทุนที่อยู่ในรูปนิติบุคคลกู้เงินจากธนาคารมาและทำหน้าที่ค้าเงินกู้ให้สมาชิกเพื่อนำเงินไปปรับปรุงที่อยู่อาศัย โดยรายละเอียดเป็นในลักษณะของเงื่อนไขเงินกู้หรือเป็นลักษณะของสวัสดิการชุมชน เงื่อนไขเงินกู้มีลักษณะที่แตกต่างกันแต่ละชุมชนตามบริบทต่างๆ ในบางชุมชนใช้ลักษณะของคนที่ประพฤติดีไม่ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เป็นเงื่อนไขในการขอเงินกู้ แต่ในการกู้เพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ สมาชิกที่มีอายุเกิน 60 ปี ที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย จะต้องมีการนำ

2620719849

CT :Thesis 607347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ใบเสร็จมารับรองว่านำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์การปรับปรุงที่อยู่อาศัยจริง และจะได้รับวงเงินกู้ดอกเบี่ยต่ำ อีกด้านหนึ่งอาจเป็นสมาชิกที่มีความเดือนร้อนด้านที่อยู่อาศัย หรือสภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงและคนในชุมชนพบว่ามีความต้องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับสมาชิกในครอบครัวของสมาชิกผู้นั้นหรือตนเองเป็นสมาชิก เพื่อความปลอดภัย ในส่วนนี้เป็นลักษณะของสวัสดิการจะมีข้อดีตรงที่อาจไม่มีอัตราดอกเบี้ยหรือค่าใช้จ่ายในการกู้ยืม แต่ข้อเสียคืออาจเป็นภาระให้กับทางกองทุน ซึ่งจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในภาพรวม

มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและเห็นด้วยถ้าจะเกิดขึ้น บทบาทหน้าที่ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/สถาบันการเงินชุมชนกองทุนในชุมชนนั้นค่อนข้างให้อิสระกับชุมชนในการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันของสมาชิก สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีหน้าที่ทำให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/สถาบันการเงินชุมชนกองทุนเป็นตัวกลางและเป็นเหมือนธนาคารชุมชนเพื่อช่วยเหลือหากมีปัญหาในมิติต่างๆ แก่สมาชิกโดยผ่านข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มสมาชิกเอง โดยเงื่อนไข ระเบียบข้อบังคับขึ้นอยู่กับสมาชิกว่าต้องการให้มีลักษณะเงื่อนไขไปในทิศทางใด ขึ้นอยู่กับบริบทของหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้นๆ

สรุปโดยภาพรวมจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหรือสถาบันการเงินชุมชนกองทุน เป็นหนึ่งในทางเลือกที่มีความเหมาะสม เนื่องจากมีกฎหมาย และหน่วยงานในกำกับของรัฐคอยดูแล และยังมีอิสระในการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับให้เป็นไปตามบริบทของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ซึ่งการทำความเข้าใจกับกลุ่มสมาชิกเรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นส่วนสำคัญ เพราะวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหรือสถาบันการเงินชุมชนกองทุน จะเป็นไปตามลักษณะความเดือดร้อนและรูปแบบสวัสดิการที่สมาชิกต้องการ

ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)⁵⁹

1. หน้าที่ของหน่วยงาน

สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการและหลักการพัฒนาที่สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและ

⁵⁹ สัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการชุมชนอาวุโส สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.), 26 เมษายน 2562.

เครือข่ายองค์กรชุมชนสนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ตลอดจนประสานงานการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ส่งเสริมและสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2. ส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนมีโครงการบ้านมั่นคงซึ่งสำนักงานทรัพย์สินฯ ได้นำแนวคิดไปใช้ใน พื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา โดยมีการจัดตั้งสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงซึ่งเป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์บริการ จัดตั้งตามนโยบายของรัฐบาล สมาชิกสหกรณ์มาจากคนในชุมชนที่ต้องการที่อยู่อาศัย โดยเป็นการร่วมมือกันทำงานของหลายหน่วยงานในเชิงบูรณาการ ได้แก่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรมธนารักษ์ สถาบันการศึกษา องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของชุมชนให้มีความมั่นคงอย่างยั่งยืนโดยใช้ระบบสหกรณ์บริหารจัดการชุมชน ซึ่งพัฒนามาจากกลุ่มออมทรัพย์ที่เป็นกลุ่มคนที่มีความต้องการที่อยู่อาศัย สหกรณ์เคหสถานเป็นเหมือนตัวกลางระหว่าง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในการจัดการเกี่ยวกับพื้นที่ที่อยู่อาศัยของชุมชน เป็นตัวกลางในการจัดหาเงินทุน และรวมกลุ่มของผู้มีความต้องการแบบเดียวกันเพื่อเป็นตัวแทนสำหรับกระบวนการจากนโยบายภาครัฐสู่ชุมชนการบริหารจัดการเงินเพื่อจัดหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยให้ชุมชน แต่เมื่อสมาชิกได้ผ่อนชำระเงินกู้ค่าบ้านและที่ดินเสร็จสิ้นแล้ว สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ยังคงมีบทบาทต่อไปในการดำเนินธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการสมาชิก เพราะกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนยังคงมีอยู่ สหกรณ์จึงควรเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการดำเนินกิจกรรมด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และด้านสาธารณสุข และเพื่อให้กิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน สหกรณ์จำเป็นต้องมีธุรกิจที่เลี้ยงตัวเองได้และหลากหลาย ทั้งด้านบริการทางการเงิน ส่งเสริมการออม การบริการซ่อมแซมที่พักอาศัย บริการการจัดขยะ การจัดหาสินค้าที่จำเป็นมาจำหน่ายให้กับสมาชิกในราคายุติธรรม การสนับสนุนส่งเสริมอาชีพของสมาชิก การหาตลาดสำหรับสินค้าที่ผลิตโดยสมาชิก รวบรวมผลผลิตของสมาชิกไปจำหน่าย เป็นต้น รวมถึงการให้ความรู้ด้านการสหกรณ์ การให้การศึกษาอบรมเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกอยู่ดีกินดี มีความรู้ พึ่งตนเองได้ ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดี

3. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความเป็นไปได้

วัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ มีความคล้ายคลึงกับวัตถุประสงค์ของโครงการบ้านมั่นคงซึ่งต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยให้กับกลุ่มคนที่มีความเดือดร้อนผ่านช่องทางการช่วยเหลือจากภาครัฐเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาชีวิตความ

2620719849

CD :Thesis 607347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

เป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยมองว่าสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยของชุมชนนั้น สามารถนำมาต่อยอดเพื่อพัฒนาต่อไป ส่วนวัตถุประสงค์หลังจากสมาชิกผ่อนชำระเงินกู้เสร็จสิ้นแล้วนั้น สหกรณ์ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่ชุมชนสามารถกำหนดขอบเขตหน้าที่ และใช้เป็นที่พัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างรอบด้าน ซึ่งการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ถือเป็นหนึ่งในเรื่องที่สำคัญและมีความจำเป็น และระบบสหกรณ์เอื้อให้มีการต่อยอดเพื่อวัตถุประสงค์ตามแต่สมาชิกต้องการ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านโครงสร้าง

สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงเป็นโครงสร้างการรวมตัวกันของสมาชิกในชุมชนในรูปแบบนิติบุคคลซึ่งง่ายต่อการจัดหาเงินทุน เพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับด้านที่อยู่อาศัย ทั้งยังเป็นโครงสร้างที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมกันของสมาชิกในชุมชน ในระดับองค์กรชุมชนการร่วมมือกันของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจและการตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการให้ได้มาซึ่งคุณภาพชีวิตด้านอาชีพ รายได้ ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม โดยโครงสร้างดังกล่าวสามารถนำมาต่อยอดเพื่อให้สำหรับรองรับความต้องการของสมาชิก ซึ่งเหมาะจะนำมาพัฒนาในเรื่องของการรองรับเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกัน และเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยในอีกมิติหนึ่ง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านเงินทุน

ส่วนหนึ่งทางสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนมีเงินทุนสำหรับช่วยเหลือกลุ่มผู้มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยหลายส่วน ซึ่งมีทั้งเงินบำรุงสาธารณูปโภคในชุมชน หรือเป็นเงินสนับสนุนในรายหลังคาเรือนทั้งรูปแบบการสร้างที่อยู่อาศัยใหม่และการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเดิม จึงสามารถนำเงินดังกล่าวมาใช้ในลักษณะของการพัฒนาพื้นที่ส่วนกลางเพื่อช่วยเหลือสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน แต่หากเป็นในส่วนของการที่อยู่อาศัยครัวเรือนอาจใช้ลักษณะของการกู้ยืมสหกรณ์เคหสถานในเรื่องของการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยได้ แต่จะเป็นลักษณะการกู้ยืมโดยทั่วไปไม่มีลักษณะของการสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุจึงอาจจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการเกี่ยวกับการสนับสนุนหรือเป็นส่วนหนึ่งของสวัสดิการเรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในภาพรวม

เรื่องที่อยู่อาศัยนั้นมีความจำเป็นและสอดคล้องกับเป้าหมายส่วนหนึ่งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเป้าหมายในการช่วยเหลือและสนับสนุนท้องถิ่นเพื่อการพึ่งพาตนเอง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุก็ถือเป็นอีกหนึ่งส่วนสำคัญ การร่วมมือกันของสมาชิกในชุมชนเป็นแนวทางที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งถือเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

2620719849

CT :Thesis 607347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

สรุปภาพรวมจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สหกรณ์เคหสถานทำหน้าทีเกี่ยวกับการเป็นตัวแทนเพื่อจัดหาแหล่งเงินทุน สำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ สหกรณ์เคหสถานจึงเป็นกองทุนที่สามารถนำมาสนับสนุนในเรื่องของการปรับปรุงที่อยู่อาศัยได้จากการที่มีหน้าที่ในเรื่องของการพัฒนาความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยอยู่ และเป็นช่องทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากกรมส่งเสริมสหกรณ์⁶⁰

1. หน้าที่ของหน่วยงาน

กำกับดูแลสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย เสริมสร้างการเรียนรู้และทักษะด้านการสหกรณ์ให้แก่บุคลากรสหกรณ์และประชาชนทั่วไป ดำเนินการตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายในการรับจดทะเบียน ส่งเสริม แนะนำ กำกับ และดูแลสหกรณ์ ที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสหกรณ์ การบริหารจัดการองค์กร และการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม สนับสนุนด้านเงินทุน สารสนเทศ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ให้แก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน

2. ส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

กรมส่งเสริมสหกรณ์มีหน้าที่สนับสนุนสหกรณ์เคหสถาน ซึ่งวัตถุประสงค์โดยทั่วไปสหกรณ์เคหสถาน คือการส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยมีลักษณะดำเนินการให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง หรือช่วยเหลือสมาชิกในการเป็นแหล่งสะสมเงินทุนเพื่อการจัดสร้างที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง พัฒนาที่ดิน ก่อสร้างอาคารบ้านเรือน รวมถึงจัดหาอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับที่อยู่อาศัย ดูแลรักษาจัดการที่ดิน ที่อยู่อาศัย ต่อเติม ซ่อมแซม ดูแลรักษาที่อยู่อาศัย ในส่วนของสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงนั้นจะเป็น ลักษณะสหกรณ์เชิงนโยบายเพื่อเป็นการสนับสนุนให้สหกรณ์ตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเขตชุมชนโครงการบ้านมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม และพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น ผ่านการร่วมมือกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนเพื่อการรวมกลุ่มกันเป็นนิติบุคคลของกลุ่มสมาชิกที่มีความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนมีหน้าที่เข้ามา

⁶⁰ สัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารัฐกิจสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์, 25 เมษายน 2562.

ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์เพื่อดูแลตั้งแต่ก่อนเริ่มจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ กระทั่งการบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในกรอบของกฎหมาย

3. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากกรมส่งเสริมสหกรณ์

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความเป็นไปได้

มีความเป็นไปได้หากใช้โครงสร้างที่มีอยู่เดิมในการใช้เป็นช่องทางเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะสหกรณ์เคหสถานซึ่งมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกด้านที่อยู่อาศัย แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุจะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาให้ชุมชนหรือกลุ่มสมาชิกมีระบบการรองรับด้านที่อยู่อาศัยที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น ซึ่งประเด็นการทำความเข้าใจกับสมาชิกของสหกรณ์เป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องด้วยสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงจัดตั้งขึ้นจากกลุ่มสมาชิกที่มีความเดือนร้อนด้านที่อยู่อาศัยเป็นเบื้องต้นอยู่แล้วนั้น จึงสามารถนำมาพัฒนาเพื่อให้สหกรณ์รองรับด้านที่อยู่อาศัยได้ดีขึ้น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านโครงสร้าง

สหกรณ์สามารถเป็นหนึ่งในช่องทางสำหรับเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้ เนื่องจากสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงของชุมชนรุ่งมณีพัฒนานั้นมีความเข้มแข็งจากผลกำไรที่อยู่ในระดับที่มีการบริหารจัดการดี มีระบบรองรับด้านกฎหมายของสหกรณ์ในการดำเนินงาน และมีหน่วยงานคอยตรวจสอบซึ่งเป็นหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รวมถึงมีการอบรมความรู้ให้กับคณะกรรมการและสมาชิกทั้งเรื่องการบริหารจัดการสหกรณ์ และแนวความคิดขอสหกรณ์ ซึ่งเป็นระบบที่เหมาะสมและสามารถนำมาใช้เพื่อเป็นช่องทางเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุให้กับสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านเงินทุน

การเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับเพื่อให้สามารถนำเงินทุนมาจากการจัดสรรกำไรของสหกรณ์เพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ด้านการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ หรือคิดเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายสหกรณ์เพื่อที่จะนำไปช่วยเหลือโดยมีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่าเงินกู้โดยทั่วไปของสหกรณ์ ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์สามารถเปลี่ยนแปลงได้เพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ด้านที่อยู่อาศัย โดยหากเป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการขอกู้เงินรูปแบบทั่วไปควรมีการระบุเงื่อนไขที่ช่วยเหลือด้านการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุให้ชัดเจนเพื่อให้ง่ายต่อการกู้ยืมที่มาจากจากการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ เงินทุนเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายด้านที่อยู่อาศัยจึงอาจจะมีการกู้ยืมจากแหล่งทุนต่างๆ เช่น ธนาคารผ่านระบบนิติบุคคลของสหกรณ์เพื่อนำมาใช้ในการปล่อยเงินกู้ หรือจากการบริจาคของสมาชิกหรือบุคคลภายนอกแต่ต้องมีการระบุวัตถุประสงค์การใช้จ่ายให้ชัดเจนและมีข้อบังคับที่รองรับให้ชัดเจน

2620719849

CT :Thesis 607347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในภาพรวม

สหกรณ์เคหสถานเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกได้ในเรื่องของการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยส่วนที่ควรคำนึงคือรายละเอียดของเงื่อนไขการกู้ยืม หรือสวัสดิการ ที่สามารถนำมาใช้จ่ายได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ขึ้นอยู่กับสมาชิกในการกำหนดระเบียบข้อบังคับให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจอยู่ในลักษณะของการจัดสรรกำไรเพื่อนำมาใช้ประโยชน์เพื่อสมาชิกที่มีความเดือดร้อนหรือมีสภาพที่มั่นคงต่อผู้สูงอายุได้

กรมส่งเสริมสหกรณ์มีหน้าที่สนับสนุนให้ความรู้แก่บุคลากรสหกรณ์และสมาชิกในเรื่องของขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน การเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ขึ้นอยู่กับสมาชิกสหกรณ์ในชุมชนในการตัดสินใจโดยคณะกรรมการสหกรณ์จะเป็นผู้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสมาชิกโดยมีนายทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบ โดยระบบสหกรณ์สามารถรองรับวัตถุประสงค์การเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้

ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากคณะกรรมการระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา⁶¹

1. หน้าที่ของหน่วยงาน

หน้าที่ของการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนาคือการทำให้คนในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาเป็นผู้ก่อตั้งดำเนินการ และพัฒนาความมั่นคงทางการเงินร่วมกัน มีลักษณะเป็นองค์กรการเงินขนาดเล็ก (Microfinance Institution) คือองค์กรที่มีการบริหารจัดการระบบการเงินให้กับสมาชิกรายย่อย ลักษณะการดำเนินการโดยธนาคารในระบบโครงการโดยรัฐ หรือบริหารจัดการระบบในรูปแบบองค์กรการเงินชุมชน การเงินชุมชนนั้น จะเน้นระบบองค์กรการเงินชุมชน

องค์กรการเงินชุมชน คือองค์กรการเงินภาคประชาชนที่จำกัดขอบเขตอยู่ภายในชุมชน มีระบบการออม การปล่อยเงินกู้ และการบริหารจัดการธุรกิจ โดยอาศัยความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมภายในชุมชนเป็นเครื่องมือหลักในการบริหารจัดการ และมีเป้าหมายคือเพื่อสร้างสวัสดิการและการพึ่งพาตนเองของสมาชิก

2. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากคณะกรรมการระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความเป็นไปได้

มองว่ามีความเป็นไปได้ กองทุนในชุมชนหลายกองทุนเงินเพื่อสนับสนุนสมาชิกในรูปแบบของเงินทุนสาธารณะซึ่งเป็นเงินทุนที่ใช้ในวัตถุประสงค์ที่ไม่ได้กำหนดชัดเจน โดยทั่วไปจะมีการกู้ยืมจากสมาชิกที่มีความเดือดร้อนจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อประกอบอาชีพหรือมีภาระหนี้สินจากแหล่งอื่น แต่สามารถนำเงินดังกล่าวมาปรับเปลี่ยนเพื่อใช้สำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย

⁶¹ สัมภาษณ์ คณะกรรมการระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา, 20 เมษายน 2562.

สำหรับผู้สูงอายุได้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือสมาชิกในระบบการเงินชุมชน ไม่มีการนำเสนอแต่เป็นลักษณะของการให้ผู้นำเป็นผู้เสนอ ทั้งที่วัตถุประสงค์ของระบบการเงินชุมชนสมาชิกควรเป็นผู้เริ่มต้นริเริ่มรูปแบบสวัสดิการหรือแนวทางการพัฒนาระบบการเงินชุมชนโดยคณะกรรมการเป็นเพียงผู้ดำเนินการวัตถุประสงค์นั้นให้เป็นไปตามความต้องการของสมาชิก ส่วนกองทุนที่คิดว่าจะมีความเหมาะสมสมควรว่ากองทุนสวัสดิการชุมชนมีความเหมาะสม เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เพื่อหลักเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิกในชุมชน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านโครงสร้าง

โครงสร้างกองทุน ในลักษณะโครงสร้างกองทุน ใช้โครงสร้างของกองทุนสวัสดิการซึ่งมีระบบสวัสดิการและข้อบังคับพื้นฐานอยู่แล้ว ในการเพิ่มข้อบังคับเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อขยายสวัสดิการให้ครอบคลุมด้านที่อยู่อาศัย หรือหากเป็นลักษณะของกองทุนใหม่มองว่าบุคลากรจะไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน และอาจส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เพิ่มมากขึ้นจากโครงสร้างในส่วนของบุคลากร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านเงินทุน

เงินทุนที่ใช้สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุนั้น ในส่วนของชุมชนมีเงินจากการจัดสรรสวัสดิการของกองทุนในหลายกองทุนเพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่ได้ระบุแน่ชัดที่สามารถนำเงินทุนดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้ แต่สมาชิกไม่ได้มีการกู้เพื่อนำเงินทุนดังกล่าวไปใช้ในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยแต่ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการค้าขายเงินทุนจากกองทุนสวัสดิการชุมชนนั้นเป็นลักษณะเงินทุนสาธารณะที่มีการให้กู้ยืมโดยไม่คิดอัตราดอกเบี้ย ซึ่งตอบโจทย์ในเรื่องของการลดภาระของผู้สูงอายุ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในภาพรวม

ปัญหาที่เกิดขึ้นของระบบการเงินในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาคือบุคลากรในชุมชนที่ไม่เพียงพอ และหากใช้บุคลากรภายนอกชุมชนจะส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในแต่ละกองทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันบุคลากรระบบการเงินชุมชนนั้น เป็นการทำงานกึ่งอาสาสมัครค่าใช้จ่ายจึงไม่สูงมากนัก จึงมองว่าการพัฒนาจากกองทุนเดิมจะมีข้อดีในของการขาดแคลนบุคลากรและเป็นการลดค่าใช้จ่ายในภาพรวม ที่อาจส่งผลให้จำเป็นตอบเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่สูงขึ้นเนื่องจากภาระดังกล่าวซึ่งเป็นการส่งข้อเสียต่อสมาชิกของระบบการเงินในชุมชน

คณะกรรมการมีความเห็นในเชิงของการพัฒนาจากกองทุนเดิมในชุมชนเนื่องจากมีบุคลากรและช่องว่างในการสนับสนุนเรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และยังช่วยเหลือในส่วนของ การขาดแคลนบุคลากรภายในชุมชน และยังลดค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ผลกระทบต่อการจัดสรรสวัสดิการเนื่องจากมีผลกระทบต่อเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เพิ่มมากขึ้น

สรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ

จากการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรมส่งเสริมสหกรณ์ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และคณะกรรมการระบบการเงินของชุมชนรุ่งมณีพัฒนา มีความเห็นทั้งในส่วนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและส่วนที่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความเป็นไปได้

ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมองว่ากองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุมีความเป็นไปได้ที่จะจัดตั้งขึ้น แต่จะแตกต่างกันในส่วนของการที่มาของโครงสร้างกองทุนหลัก ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าควรพัฒนาจากกองทุนที่มีอยู่เดิม เนื่องจากกองทุนที่มีอยู่เดิมนั้นมีความสามารถที่จะใช้พัฒนาเพื่อนำมาเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยได้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านโครงสร้าง

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่แตกต่างกันแต่หน่วยงานว่ากองทุนที่สามารถนำมาใช้ในด้านโครงสร้างได้ ได้แก่ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง สถาบันการเงินชุมชน และกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่แต่ละหน่วยงาน เห็นว่ามีความเหมาะสมซึ่งหลังจากนำโครงสร้างกองทุนแต่ละกองทุนมา วิเคราะห์โครงสร้าง พบว่าแต่ละกองทุนมีโครงสร้างที่มีความจำเป็น คือ มีผู้ดูแลที่มาจากหน่วยงานของรัฐ และกฎหมายรับรอง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านเงินทุน

กองทุนที่เหมาะสมควรเป็นกองทุนที่มีขนาดใหญ่และได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ เพื่อช่วยในการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยังช่วยให้กองทุนสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งกองทุนภายในชุมชนรุ่งมณีมีหลายกองทุนที่มีเงินทุนและสามารถดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุได้ โดยขึ้นอยู่กับสมาชิกและคณะกรรมการ คัดเลือกตามความเหมาะสม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในภาพรวม

ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นในภาพรวมจะเป็นรายละเอียดและเงื่อนไขของกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งในเรื่องเงื่อนไขการกู้ เงินทุนอยู่ในรูปแบบสวัสดิการ และส่วนที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุซึ่งแต่ละชุมชนที่มีบริบทของชุมชนที่แตกต่างกัน และมองว่ากองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นแนวทางการพัฒนาที่มีประโยชน์ต่อผู้สูงอายุและชุมชน

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

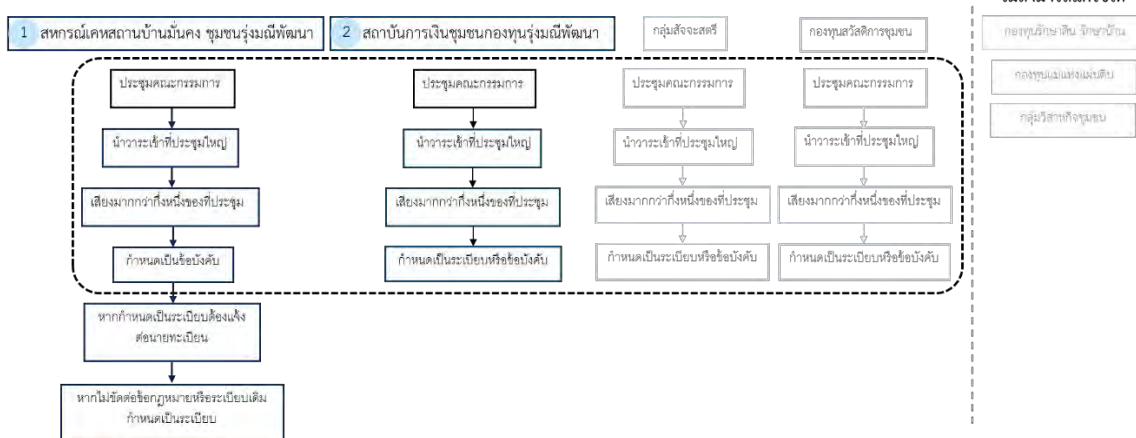
ตารางที่ 32 สรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ

หน่วยงาน	ความคิดเห็นที่เหมือนกัน	ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน
สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	ควรใช้โครงสร้างจากระบบของกองทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชน เนื่องจากกองทุนภายในชุมชนเป็นกองทุนที่มีหน่วยงานภาครัฐกำกับดูแล ทั้งการสนับสนุน	ควรเป็นระบบที่มาจากนโยบายของภาครัฐเพื่อช่วยเหลือชุมชน เนื่องจากจะได้รับเงินสนับสนุนหรือรูปแบบการช่วยเหลือที่ชัดเจน
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	เงินทุน และข้อกฎหมาย และเป็นการลดภาระเรื่องบุคลากรชุมชนซึ่งมีจำกัด โดยเป็นการพัฒนาระบบจากกองทุนเพื่อ	ลักษณะการช่วยเหลือเป็นไปในรูปแบบของการเป็นบ้านกลาง โดยเน้นไปที่กลุ่มผู้ยากไร้ภายในชุมชน
กรมส่งเสริมสหกรณ์	ช่วยเหลือสมาชิกได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เงินทุนเป็นส่วนที่มีความสำคัญควรคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เพื่อการปรับปรุงที่	ควรอยู่ในรูปแบบของสวัสดิการ ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกได้โดยไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์หลังของสหกรณ์
กรรมการกองทุนชุมชนรุ่นมณีฯ	อยู่อาศัยมีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงหากเทียบกับกิจกรรมอื่น	ควรอยู่ในกองทุนสวัสดิการ เนื่องจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุ

5.3.2 เสนอแนะแนวทางให้ปรับปรุงแก้ไขจากกองทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชนรุ่นมณีพัฒนา

ตามที่มีผู้วิจัยมีการนำเสนอให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ การปรับปรุงแก้ไขจากกองทุนเดิมพบว่ามีประโยชน์ในเรื่องของโครงสร้างเพื่อการจัดตั้ง เนื่องจากไม่จำเป็นต้องดำเนินการจัดตั้งใหม่ เป็นการเพิ่มเงื่อนไขลงในกองทุนที่มีอยู่เดิม โดยผู้วิจัยจะแสดงตัวอย่างเป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นกองทุนที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศรวมถึงเป็นกองทุนที่มีเงินสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งเป็นข้อดี ทั้งในด้านการบริหารจัดการ กระแสเงินสด รวมถึงวัตถุประสงค์ของกองทุนที่มีความใกล้เคียงกัน โดยเงื่อนไขที่ต้องการจะแก้ไชนั้นจะแจ้งในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีหรือที่ประชุมใหญ่วิสามัญ เพื่อให้ได้รับการยินยอมต้องมีเสียงของสมาชิกมากกว่ากึ่งหนึ่งเพื่อเป็นการยืนยันการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนด ให้สามารถกู้เงิน เพื่อนำไปปรับปรุงที่อยู่อาศัยได้

สามารถปรับปรุง เพื่อวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือปรับปรุงที่อยู่อาศัย

ภาพที่ 12 กองทุนที่สามารถแก้ไขเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย

จากภาพที่ 12 กองทุนที่สามารถแก้ไขระเบียบข้อบังคับเพื่อวัตถุประสงค์การปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา มีทั้งหมด 4 กองทุน ได้แก่

สถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

มีวัตถุประสงค์เพื่อการสนับสนุนการสร้างรายได้ เพิ่มรายได้และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือ ประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมถึงเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เนื่องจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้อิสระในการกำหนดหลักเกณฑ์ข้อบังคับไปตามแต่บริบทของชุมชนนั้นๆ ทำให้กระบวนการไม่มีความซับซ้อน โดยขั้นตอน มีดังนี้

ประชุมคณะกรรมการ เพื่อเสนอเรื่องระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการปล่อยสินเชื่อหรือการออมเพื่อใช้สำหรับปรับปรุงที่อยู่อาศัย โดยต้องมีมติในที่ประชุมคณะกรรมการประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญ หลังจากคณะกรรมการประชุมเพื่อเสนอเรื่องให้ที่ประชุมใหญ่ เพื่อให้รับทราบทั่วกันร่วมไปถึงข้อมติที่ประชุมใหญ่ให้การปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นหนึ่งในระเบียบข้อบังคับ โดยหากที่ประชุมกึ่งหนึ่งเห็นด้วยจะประกาศในระเบียบข้อบังคับต่อไป

กองทุนมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สำหรับการลงทุนเพื่อสร้างรายได้การดำรงชีวิตโดยกระบวนการจะเป็นการแก้ไขระเบียบหรือข้อบังคับสำหรับการช่วยเหลือปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุนั้น สามารถเริ่มจากได้ทั้งในส่วนของคณะกรรมการและในส่วนของสมาชิกโดยหากเริ่มจากในส่วนของคณะกรรมการนั้น จะมีขั้นตอน ดังนี้

1.ประชุมคณะกรรมการโดยมีมติเกี่ยวกับการเพิ่มระเบียบหรือข้อบังคับสำหรับเงื่อนไขการปล่อยเงินกู้หรือเงินเพื่อที่จะใช้ในวัตถุประสงค์การปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ โดยตามระเบียบ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ข้อ 25 การประชุมคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ต้องมี กรรมการมาประชุมเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุมถ้าประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ รองประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุน หมู่บ้านและรองประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ กรรมการกองทุนหมู่บ้านที่มาประชุมเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการกองทุนหมู่บ้านคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

2. นำวาระเข้าที่ประชุม โดยตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ข้อ 33 นอกจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอาจเรียกประชุมวิสามัญ เมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติ หรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกตามระเบียบนี้ หรือเมื่อ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะเห็นสมควรจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอเป็นหนังสือจาก สมาชิกซึ่งเข้าชื่อกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด และข้อ 34 ในการ ประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ ประชุมสมาชิกจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนตนก็ได้ แต่ผู้รับมอบอำนาจนั้นจะ รับมอบอำนาจจากสมาชิกเกินกว่าหนึ่งรายมิได้การประชุมคราวใดมีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ ประชุม ให้นัดประชุมอีกครั้งหนึ่งในสิบห้าวันนับแต่วันนัดประชุมครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลัง ถ้ามิใช่เป็นการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวน สมาชิกทั้งหมดให้ถือเป็นองค์ประชุม

3. หากที่ประชุมมีมติเห็นชอบโดยมีเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งให้คณะกรรมการนำเรื่องพิจารณา รายละเอียดและออกเป็นระเบียบหรือข้อบังคับตามแต่มติของที่ประชุม โดยรายละเอียดอาจจะ นำเสนอต่อที่ประชุมเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันหรือออกเป็นประกาศตามว่าหลังจากมีการประชุม ตกลงกันในที่ประชุมแล้ว

สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง

วัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือชุมชนหรือพื้นที่ที่มีความเดือนร้อนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย โดยกองทุน ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยแต่จะเป็นในลักษณะภาพรวมทั้งชุมชน โดยหากจะแก้ไขข้อบังคับหรือระเบียบนั้นจะมีความแตกต่างกันบางส่วนถ้าเทียบกับกองทุนทั่วไป มี

2620719849

CT :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

กลไกจากการเริ่มประชุมของคณะกรรมการและเข้าสู่มติที่ประชุมใหญ่ หากเป็นเพียงข้อบังคับไม่จำเป็นต้องแจ้งต่อนายทะเบียนสหกรณ์แต่หากเป็นการแก้ไขระเบียบจำเป็นต้องแจ้งต่อนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อตรวจสอบข้อกฎหมายว่ามีข้อขัดแย้งกับพระราชบัญญัติสหกรณ์หรือตัวระเบียบเดิมหรือไม่

การแก้ไขข้อบังคับของสหกรณ์นั้นจะมีลักษณะที่คล้ายกันแต่จะมีการเพิ่มเติมในส่วนของกระบวนการยื่นขอแก้ไขซึ่งต้องระบุว่าสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงมีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวกับความมั่นคงของที่อยู่อาศัยโดยมีองค์กรที่เกี่ยวข้องคือ กรมส่งเสริมสหกรณ์และสำนักงานพัฒนาองค์กรชุมชน โดยหากต้องการแก้ไขระเบียบข้อบังคับนั้นสามารถทำได้โดยมีกลไกใกล้เคียงกับการแก้ไขข้อสถาบันการเงินหรือกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แต่จะมีข้อแตกต่างในส่วนของการยื่นขอแก้ไขระเบียบซึ่งจำเป็นต้องแจ้งต่อนายทะเบียนพื้นที่เพื่อตรวจสอบว่าระเบียบมีการขัดต่อข้อกฎหมายหรือพระราชบัญญัติสหกรณ์ หรือไม่ โดยหากไม่ขัดต่อระเบียบของสหกรณ์และพระราชบัญญัติสหกรณ์ ก็สามารถเปลี่ยนแปลงข้อบังคับและข้อกำหนดได้โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. คณะกรรมการประชุมตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ มาตรา 44 การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับจะกระทำได้ก็แต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำข้อบังคับที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้จดทะเบียนแล้ว ให้มีผลใช้บังคับได้ โดยในการประชุมนั้นตาม พระราชบัญญัติสหกรณ์ ฉบับสมบูรณ์ มาตรา ๕๗ การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนในกรณีเป็นการประชุมใหญ่โดยผู้แทน สมาชิก ต้องมีผู้แทนสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมใหญ่ สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกจะมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมแทนตนไม่ได้ หากมติได้ผ่านที่ประชุมแล้วยื่นในทางนายทะเบียนสหกรณ์ได้จดทะเบียนแล้ว ให้มีผลใช้บังคับได้ โดยในการประชุมนั้นตาม ตามมาตรา ๔๔ รายละเอียดลงในหนังสือสหกรณ์ (แบบ ท.ข.1) แล้วรายงานการประชุม

กองทุนสวัสดิการชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสวัสดิการขั้นพื้นฐานของคนในชุมชน กองทุนสวัสดิการนั้นเป็นลักษณะการจ่ายที่ไม่สามารถเรียกคืนได้ แต่มีสวัสดิการตอบแทน ในรูปแบบต่างๆ โดยมีทั้งหมด 11 ข้อ ซึ่งครอบคลุมทุกมิติ ตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยภายในกองทุนชุมชนรุ่งมณี มีข้อหนึ่งกล่าวถึงการให้กู้ยืมแก่สมาชิกในชุมชน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ ผู้ดูแลกองทุน พบว่าสามารถเพิ่มข้อบังคับเพิ่มเติมตามแต่สมาชิกในชุมชนตกลงกัน จึงทำให้กระบวนการแก้ไขข้อบังคับสามารถทำได้โดยการขอมติของที่ประชุม แต่เนื่องด้วยกองทุนสวัสดิการนั้นมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับสองกองทุนก่อนหน้านี้ทำ

2620719849

CT :Thesis 607347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ให้จำเป็นที่จะต้องมีเงินทุนเสริมจากแหล่งเพื่อมาช่วยเหลือเกี่ยวกับกระบวนการกู้ยืมเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย

กลุ่มสี่จะสตรี

เป็นกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือกลุ่มสตรีในชุมชน เกี่ยวกับการดำรงชีวิต สร้างรายได้ โดยกลุ่มสี่จะสตรี สามารถเปลี่ยนแปลงข้อบังคับได้ ในรูปแบบเดียวกัน นั่นคือ คณะกรรมการยื่นเสนอต่อที่ประชุมใหญ่เกี่ยวกับการเพิ่มข้อบังคับเหลือการปล่อยเงินกู้เพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย ถึงแม้ว่าการบริหารจัดการจะไม่มีหนี้เสียเลย แต่จะมีข้อจำกัดที่เนื่องจากสมาชิกทุกคนต้องเป็นเพศหญิงทำให้ไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์การช่วยเหลือเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนทั้งหมด

จากกองทุนที่สามารถแก้ไขได้ทั้งหมดพบว่า **สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา** มีความเหมาะสมมากที่สุดที่ใช้เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และสถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา รองลงมา มีรายละเอียดและเงื่อนไขการแก้ไขข้อบังคับดังนี้

สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา จำกัด
สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง คือสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับนโยบายโครงการบ้านมั่นคง เพื่อเป็นองค์กรของชุมชน เพื่อรองรับการสนับสนุนช่วยเหลือจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มต้นจากการรวมตัวกันเป็นกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อเป็นการรวมกลุ่มกันของสมาชิกในชุมชน ที่มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและต้องการใช้สหกรณ์เป็นตัวกลางในการรับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยจาก พอช. มาปรับปรุงซ่อมแซม หรือการสร้างที่อยู่อาศัยของสมาชิกในชุมชน เป็นพื้นที่สำหรับสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยในอีกมิติหนึ่ง โดยสหกรณ์จะให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยสมาชิกแต่ละรายตามมูลค่าบ้านและที่ดิน และรับชำระหนี้จากสมาชิกเพื่อนำไปชำระคืนให้กับ พอช. หรือในกรณีที่สหกรณ์เป็นผู้เช่าที่ดินจากกรมธนารักษ์ หรือจากสำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ สหกรณ์จะทำหน้าที่เรียกเก็บค่าเช่าที่ดิน เพื่อส่งชำระให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ดังกล่าว

สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา จำกัด ถือเป็นช่องทางหนึ่ง ที่สามารถใช้เป็นแนวทางเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และจากการสัมภาษณ์และสอบถามผู้เชี่ยวชาญกรมส่งเสริมสหกรณ์ คณะกรรมการระบบการเงินชุมชน และผู้สูงอายุในชุมชนพบว่า สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา จำกัด เป็นช่องทางที่มีความเหมาะสมที่สุดที่จะเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยจากการสอบถามจากกลุ่มผู้สูงอายุพบว่า สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา จำกัดมีสมาชิกเป็นผู้สูงอายุ และคนในครอบครัวของผู้สูงอายุมากที่สุด โดยมีอัตราส่วนถึงร้อยละ 72.6 ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่มากที่สุดหากเทียบกับกองทุนอื่น ๆ รวมถึง วัตถุประสงค์ของสหกรณ์นั้นเพื่อความมั่นคงด้านที่อยู่

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

อาศัย ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการปรับปรุงบ้านสำหรับผู้สูงอายุซึ่งเป็นการสร้างความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ

ด้านวัตถุประสงค์ที่ถึงแม้จะมีความคล้ายคลึงกัน แต่ยังไม่ครอบคลุมถึงการช่วยเหลือสำหรับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง จะดูแลในส่วน of ชั้นพื้นฐานตามความจำเป็นเบื้องต้น ซึ่งการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุนั้นในปัจจุบันถือว่ามีความจำเป็นโดยหากยึดหลักแนวความคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยของผู้สูงอายุนั้น จำเป็นต้องมีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมในส่วนที่มากกว่าความจำเป็นพื้นฐาน ซึ่งวัตถุประสงค์และข้อกำหนดเดิมไม่ครอบคลุมในส่วนนี้ และจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการระบบการเงินชุมชน พบว่าสหกรณ์มีความพร้อมทั้งในด้านของเงินทุนและผลประกอบการที่สามารถนำมาต่อยอดเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการช่วยเหลือเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญของกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีคำตอบที่คล้ายคลึงกันในเรื่องของความเหมาะสม และเป็นช่องทางเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ แต่จะต้องให้ความสำคัญถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เช่น ความสามารถในการคืนเงินกองทุนของผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยในส่วนของคณะกรรมการและผู้เชี่ยวชาญนั้นจะเป็นการสัมภาษณ์เพื่อทราบถึงกระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ ระเบียบ และที่มาของแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยซึ่งจะได้อธิบายต่อไป ทั้งในสัดส่วนสมาชิกในชุมชน ผลประกอบการ และวัตถุประสงค์ของสหกรณ์นั้นว่ามีความสอดคล้องและเอื้อให้ เป็นช่องทางสำหรับการเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีขั้นตอนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ดังนี้

ขั้นตอนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือระเบียบของสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา จำกัด

การทำให้สหกรณ์เคหสถานเป็นช่องทางเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุนั้นจะมีประมาณ 6 ขั้นตอน ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงและแตกต่างออกไปขึ้นอยู่กับการทำความเข้าใจของกลุ่มสมาชิกของสหกรณ์นั้น ๆ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การประชุมคณะกรรมการ

- เรื่องการแก้ไขระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยนำเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมเพื่อสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการ
- ร่วมกันร่างรายละเอียดระเบียบและข้อบังคับที่คิดว่าเหมาะสมสำหรับชุมชนของตน โดยขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนว่าควรจะมีระเบียบข้อบังคับที่มีลักษณะเป็นอย่างไร
- คณะกรรมการมาประชุมจำเป็นต้องมาครบองค์ประชุมหากเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ และในส่วนของ การเปลี่ยนแปลงระเบียบต้องมาอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมด เพื่อ

2620719849

CD :Thesis 607347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

กำหนดทิศทางของระเบียบหรือข้อบังคับที่เหมาะสมและมีข้อมติที่ประชุมเพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกันในเรื่องของการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบหรือข้อบังคับสำหรับเป็นแหล่งเงินที่เพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

- ที่ประชุมคณะกรรมการต้องครบองค์ประชุมและต้องเห็นด้วยมากกว่าสองในสามของคณะกรรมการทั้งหมดในที่ประชุม มติเรื่องการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับถึงจะผ่านและสามารถนำเข้าที่ประชุมใหญ่ได้ และการเปลี่ยนแปลงระเบียบต้องเห็นด้วยอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของที่ประชุม

2. นำวาระเรื่องการเปลี่ยนแปลงระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเข้าที่ประชุมใหญ่กับสมาชิก

- ประชุมใหญ่สามัญ-วิสามัญ โดยนำเรื่องเข้าที่ประชุมไม่ว่าจะเป็นที่ประชุมสามัญประจำปีหรือเป็นการประชุมแบบวิสามัญเพื่อประกาศต่อสมาชิกในเรื่องการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับ

- หากเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับจำเป็นต้อง

- สมาชิกมารวมกันไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด ซึ่งการประชุมควรมีจำนวนสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดเพื่อรับทราบร่วมกันถึงข้อตกลงเรื่องการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับ

- ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ คณะกรรมการและสมาชิกควรตระหนักและเข้าใจในเรื่องของความจำเป็นเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้การปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นสิ่งจำเป็นและควรคำนึงถึงช่องทางที่สามารถช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมได้

3. เสียงในที่ประชุมใหญ่

- การขอมติในที่ประชุมใหญ่เพื่อเห็นชอบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนช่วยเหลือเรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ หากเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับต้องมากกว่าสองในสามของสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมสามัญหรือวิสามัญนั้น แต่หากเป็นการเปลี่ยนแปลงระเบียบให้เป็นเสียงข้างมากในที่ประชุม เพื่อเป็นการแสดงถึงการรับรู้ร่วมกันและเข้าใจถึงข้อตกลงที่กล่าวมาในเรื่องของการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

- มติในที่ประชุมใหญ่ถือเป็นสิทธิขาด เป็นข้อตกลงร่วมกันของสมาชิกของสหกรณ์และคณะกรรมการผู้ดำเนินงาน เพื่อนำไปบังคับใช้ในลำดับถัดไป

4. กำหนดเป็นข้อบังคับ

- ข้อบังคับเป็นการกำหนดเงื่อนไขภาพกว้างโดยใช้ระเบียบเป็นตัวกำหนดรายละเอียด ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงในหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็นเงื่อนไขการเป็นสมาชิกสหกรณ์ เงื่อนไขการกู้เงิน หรือเงื่อนไขการช่วยเหลือให้สอดคล้องและเกื้อหนุนกลุ่มผู้สูงอายุหรือผู้ที่ต้องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุให้มากที่สุด

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

- สหกรณ์เป็นแหล่งเงินทุนการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ
- โดยหากมีระเบียบข้อบังคับเพิ่มเติมให้ประชุมตกลงแก้ไขเพิ่มเติมกันในที่ประชุมครั้งนั้น

5. ยื่นเรื่องขอจดทะเบียนแก่นายทะเบียน

- ยื่นหนังสือการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์ตรวจสอบว่าขัดแย้งต่อวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ระเบียบข้อบังคับเดิม หรือขัดต่อพระราชบัญญัติ

- หากไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ระเบียบข้อบังคับเดิม หรือพระราชบัญญัติ ในกรณีของการรับจด จะมีสองรูปแบบคือตามที่สหกรณ์เสนอมาและสั่งให้แก้ไขเนื้อความบางส่วน และหากไม่รับจด สหกรณ์สามารถยื่นอุทธรณ์ในกรณีดังกล่าวได้ โดยหากรับจดนั้นนายทะเบียนอนุมัติคำร้องเพื่อนำข้อบังคับหรือที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาประกาศใช้

6. กำหนดเป็นระเบียบ

- กำหนดเป็นระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์เพื่อใช้กับสมาชิกเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

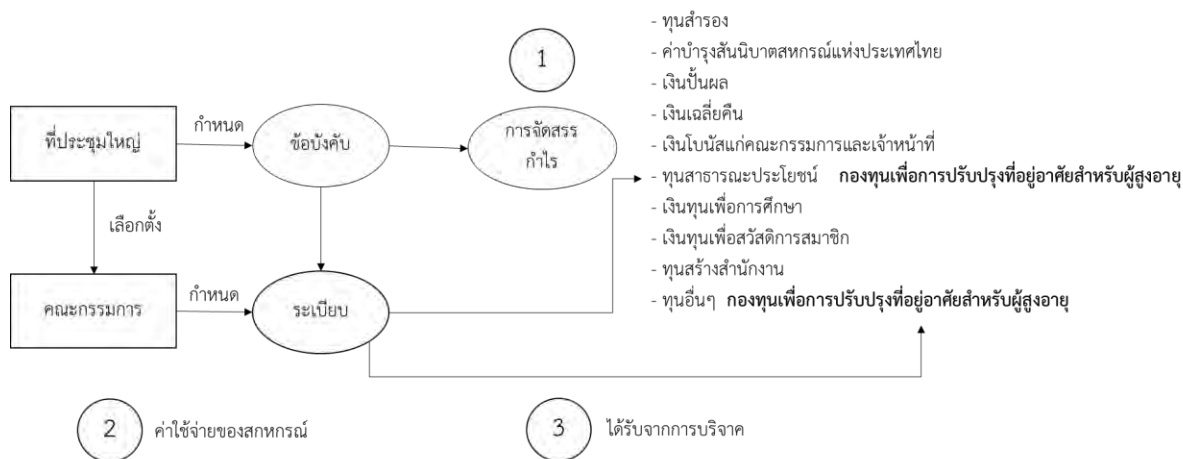
โดยจากขั้นตอนทั้งหมดขั้นตอนที่มีความสำคัญที่สุดคือการทำความเข้าใจกับสมาชิกเพื่อให้ทราบถึงความจำเป็นและความสำคัญของการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุตามหลักแนวความคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจตรงกันถึงความสำคัญและเพื่อเป็นช่องทางช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกในชุมชน ในขั้นตอนต่าง ๆ อาจมีรายละเอียดที่ขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนซึ่งขึ้นอยู่กับการตกลงกันของกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการสหกรณ์จึงเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญทั้งในการทำความเข้าใจกับสมาชิกและการร่างระเบียบข้อบังคับ และดำเนินการบังคับใช้ระเบียบข้อบังคับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2620719849

แหล่งที่มาของเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์

แหล่งที่มาของเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยนั้นมาจาก 3 ส่วน ได้แก่ การจัดสรรกำไร ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ และได้รับจากการบริจาค

ภาพที่ 13 แหล่งที่มาของเงินทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุของสหกรณ์

แนวทางเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุนั้น สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงสามารถเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อช่วยเหลือได้จากหลายช่องทาง เพื่อนำเงินดังกล่าวไปใช้สำหรับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยโดย รูปแบบหลักโดยทั่วไปคือการกู้เงินจากสหกรณ์เพื่อนำไปปรับปรุงที่อยู่อาศัยในลักษณะทั่วไปตามกิจกรรมหลักของสหกรณ์ แต่เนื่องจากการช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ที่อาจไม่เพียงพอ นั้น อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระเงินกู้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ให้ข้อเสนอไว้ 3 รูปแบบดังนี้

1. การจัดสรรกำไรสุทธิ

โดยทั่วไปกิจกรรมของสหกรณ์จะมีการดำเนินงานที่จะสร้างผลตอบแทนเพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการดำเนินงานนั้นเมื่อครบหนึ่งปีจะมีการจัดสรรกำไรเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ตามข้อบังคับของสหกรณ์ ซึ่งจะมีหลากหลายวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่แตกต่างกัน โดยในกรณีของสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา นั้นมีการจัดสรรกำไรโดยแบ่งออกเป็น 9 ข้อ ซึ่งสามารถแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเพื่อกำหนดให้จัดสรรกำไรสุทธิเป็นทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ หรือกำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการใช้ทุนสาธารณะประโยชน์ เพื่อข้อที่ 10 เรื่องของการเป็นกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ก็ย่อมได้ โดยระบุเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กำหนด แต่ที่โดยรับฟังความเห็นจากสมาชิกเพื่อพิจารณาด้วย

2. ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์

ในส่วนของค่าใช้จ่ายสหกรณ์นั้นเป็นลักษณะของจำนวนเงินที่เป็นส่วนหนึ่งในค่าใช้จ่าย โดยทั่วไปของสหกรณ์เพื่อนำไปเป็นกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งการใช้ลักษณะของค่าใช้จ่ายโดยปกติที่มีการจัดสรร ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับเงื่อนไขที่ตกลงกันในที่ประชุมถึง สัดส่วนและเงื่อนไขต่างๆ ในการนำไปใช้เพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

3. การบริจาค

เป็นลักษณะของเงินที่ได้รับจากภายนอกโดยไม่เกี่ยวกับหุ้นหรือผลกำไรหรือการจัดสรรกำไรของสหกรณ์โดยแยกเงินส่วนดังกล่าวออกเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งตามแต่ความประสงค์ของผู้บริจาคหรือความต้องการของสหกรณ์โดยมีระเบียบข้อบังคับเป็นตัวกำหนดเงื่อนไขการใช้จ่ายจำนวนเงินนั้น ๆ โดยในที่นี้หมายถึง เพื่อเป็นเงินสำหรับสนับสนุนกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงนั้น มีความเป็นไปได้มากที่สุดที่จะนำมาเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อเป็นกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุโดยมีขั้นตอนและแหล่งที่มาของเงินทุนดังกล่าวไปซึ่งสามารถนำมาเป็นกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้ โดยในส่วนของระเบียบข้อบังคับ การแก้ไขรายละเอียดเงื่อนไขต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนและการตกลงกันในที่ประชุมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและข้อตกลงร่วมกันที่ผ่านมติในท้ายที่สุด โดยจากความเหมาะสมทั้งในส่วนของ จำนวนเงินทุนหมุนเวียน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของที่อยู่อาศัยของสมาชิกสหกรณ์ และวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ รวมไปถึงความเป็นไปได้จากการสัมภาษณ์ทั้ง คณะกรรมการระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนาและผู้เชี่ยวชาญกรมส่งเสริมสหกรณ์ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง ถือเป็นกองทุนที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

5.3.3 เสนอแนะแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุใน

ชุมชนอื่น

แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนอื่น ที่ไม่มีกองทุนเดิมโดยเสนอแนะจากชุมชนที่มีลักษณะพื้นฐานด้านระบบการเงินที่แตกต่างกัน แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนดังนี้

1) เสนอแนะแนวทางจากชุมชนที่มีระบบการเงินชุมชนเพื่อหาแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ชุมชนที่มีระบบการเงินชุมชนอยู่แล้วนั้น ต้องศึกษาองค์ประกอบของระบบการเงินในปัจจุบันว่ามีวัตถุประสงค์หลักเป็นไปในทิศทางใด ซึ่งต้องคำนึงถึงโครงสร้างของระบบการเงินชุมชนเดิมว่า

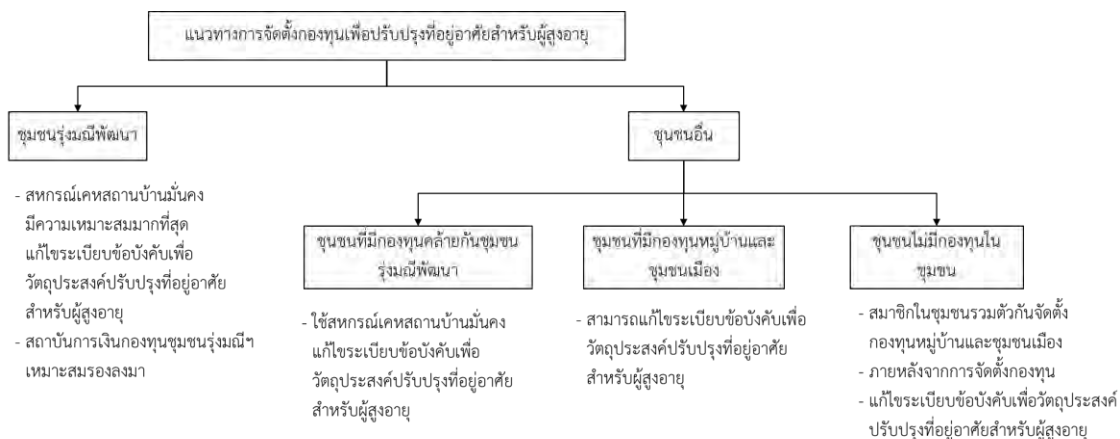
สามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งต้องดูบริบทของชุมชนว่า สมาชิกต้องการหรือไม่โดยมีขั้นตอน เริ่มจากการประชุมคณะกรรมการระบบการเงินชุมชนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุว่ามีมุมมองในทิศทางใด ประกอบกับการให้ความรู้ชุมชนในเรื่องของแนวความคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ เพื่อทราบถึงทิศทางของสมาชิกในชุมชนว่ามีความเห็นไปในแนวทางใด หากเห็นด้วยให้ดำเนินการตามรูปแบบการแก้ไขระเบียบข้อบังคับตามชุมชนรุ่มณีพัฒนา

2) เสนอแนะแนวทางจากชุมชนที่ไม่มีระบบการเงินชุมชนเพื่อหาแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากกรมส่งเสริมสหกรณ์และสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พบว่าในชุมชนที่ไม่มีระบบการเงินชุมชนนั้น ควรมีการจัดตั้งระบบการเงินชุมชนที่ช่วยเหลือในเรื่องพื้นฐานแก่สมาชิกชุมชนก่อนเป็นอันดับแรกซึ่ง กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกองทุนที่มีองค์ประกอบเหมาะสมที่จะเป็นกองทุนเริ่มต้นสำหรับชุมชนที่ไม่มีระบบการเงินชุมชน เนื่องจาก เป็นกองทุนที่มีเงินทุนสนับสนุนจากภาครัฐ มีกฎหมายรองรับและหน่วยงานภาครัฐคอยกำกับดูแล รวมถึงให้ความรู้ในการบริหารจัดการแก่ทั้งบุคลากรและสมาชิกภายในชุมชนเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานด้านการเงินชุมชน ซึ่งเป็นกระบวนการเริ่มต้นและสามารถนำมาต่อยอดได้โดยชุมชนต้องเป็นผู้กำหนดรูปแบบระบบการเงินชุมชนเบื้องต้น หลักจากการบริหารจัดการระบบการเงินชุมชนเบื้องต้นได้ประสบความสำเร็จ สมาชิกชุมชนจึงประชุมเพื่อเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ด้านที่อยู่อาศัยหรือนำโครงสร้างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่นำไปต่อยอดเพื่อสร้างระบบการเงินชุมชนที่ช่วยเหลือด้านการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในลำดับถัดไป

สรุปการเสนอแนะแนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1.ชุมชนรุ่มณีพัฒนาซึ่งจะเป็นการพัฒนาจากกองทุนที่มีอยู่เดิมในชุมชน ได้แก่ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง 2.ชุมชนอื่นซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะดังนี้ 1.ชุมชนที่มีโครงสร้างกองทุนคล้ายกับชุมชนรุ่มณีพัฒนาสามารถใช้แนวทางเดียวกับชุมชนรุ่มณีพัฒนาได้ 2.ชุมชนที่มีเพียงกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถพัฒนากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อช่วยเหลือในเรื่องของปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้ และ 3.ชุมชนที่ไม่มีระบบการเงินหรือกองทุนในชุมชน ควรมีการรวมตัวกันจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อเป็นพื้นฐานระบบการเงินของชุมชนและพัฒนาต่อยอดด้านการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

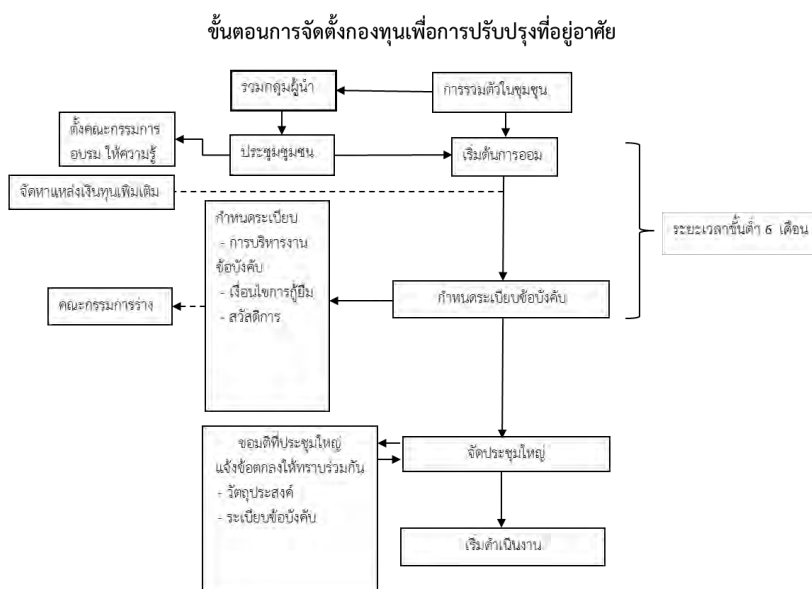

ภาพที่ 14 แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยในชุมชนที่มีกองทุนแตกต่างกัน

รูปแบบการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ในส่วนของกองทุนที่มีรูปแบบการจัดตั้งตั้งแต่เริ่มต้นเนื่องจากชุมชนมีความประสงค์ที่จะจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุใหม่ในชุมชนทั้งที่มีระบบการเงินชุมชนอยู่แล้ว และชุมชนที่ไม่มีระบบการเงินชุมชน

ขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

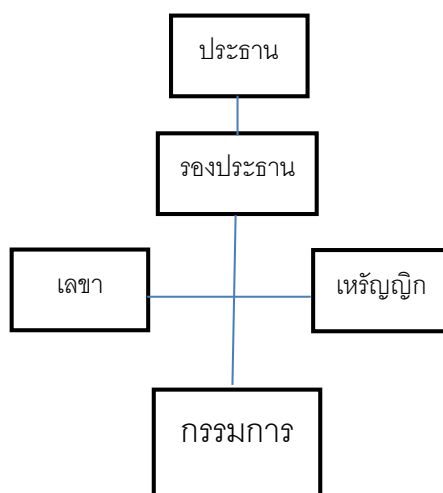
ภาพที่ 15 ขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัย

จากภาพขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยโดยจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ แบ่งขั้นตอนออกเป็น 3 ส่วนหลัก ช่วงเริ่มต้น ช่วงระหว่างก่อนการดำเนินงาน และช่วง

ดำเนินงาน ในช่วงแรก การรวมกลุ่มของคนในชุมชน เป็นช่วงที่ผู้นำชุมชนประชุมพูดคุยเกี่ยวกับ ปัญหา ความจำเป็น วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนโดย ส่วนนี้ ผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นทั้งผู้ริเริ่มต้นคิด และเป็นผู้สร้างความเข้าใจในชุมชน ในการประชุมเริ่มต้นนั้นจำเป็นต้อง มีการให้ความรู้เพื่อให้เกิดการรวมตัวและแสดงถึงความจำเป็นเกี่ยวกับสถานะการผู้สูงอายุ ความรู้ พื้นฐานเรื่องระบบการเงินชุมชน และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของระบบการเงินชุมชน โดนหลังจากการให้ความรู้ รวบรวมข้อมูลประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนเล็งเห็นถึงสถานการณ์และ ความจำเป็นเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุแล้วนั้น จึงมีการเลือกคณะกรรมการเพื่อดูแลรับผิดชอบ

ส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือการเริ่มต้นการออมเพื่อจุดประสงค์ร่วมกัน การเริ่มต้นการออมถือเป็นหนึ่งกระบวนการที่มีการเริ่มต้นร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อสะสมเงินทุนเบื้องต้น ซึ่งใน ขณะเดียวกัน คณะกรรมการการร่างข้อบังคับระเบียบและมีการประชุมเพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกันใน ส่วนต่างๆ ในส่วนนี้อาจจะมีการหาเงินทุนเพิ่มจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม ไม่ว่าจะจากหน่วยงานรัฐหรือ เอกชน เพื่อเพิ่มสภาพคล่องแก่กองทุนโดยอาจเป็นการกู้เงินจากภาครัฐหรือเอกชน และการขอ สนับสนุนงจากภาครัฐซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น โครงการเศรษฐกิจฐานราก ของธนาคารออมสิน เพื่อ ใช้เป็นเงินทุนตั้งต้น หลังจากการมีการกำหนดระเบียบข้อบังคับร่วมกันเสร็จสิ้น โดนมีระยะเวลา แตกต่างกันไปแต่ปัจจัยของกลุ่มชุมชนนั้นๆ หลังจากมีการออมทรัพย์และหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมจึง มีการประชุมใหญ่สามัญ เพื่อเป็นการประกาศความเข้าใจครั้งสุดท้าย เพื่อเริ่มดำเนินการเป็นกลุ่มที่มี วัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนช่วยเหลือสำหรับการปรับปรุงที่อยู่อาศัย โดยรูปแบบเงื่อนไขจะมี การต้องลงและแก้ไขในที่ประชุมเพื่อเป็นการรับทราบร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นผู้คณะกรรมการ บริหาร จัดการ ให้เป็นไปอย่างราบรื่นตามวัตถุประสงค์ของสมาชิก โดยลักษณะโครงสร้างกองทุนดังนี้

โครงสร้างกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

องค์ประกอบกองทุน

บุคลากร

โครงสร้างคณะกรรมการ 9 ถึง 15 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสมโดยเทียบจากการข้อกำหนดของกรมส่งเสริมสหกรณ์และสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยมีการผสมผสานกันระหว่างกลุ่มผู้ปฏิบัติงานและกลุ่มผู้สูงอายุ ในสัดส่วนที่เท่าๆ กัน

ลักษณะกองทุน

เป็นกองทุนที่ออมเงินเพื่อใช้สำหรับปรับปรุงที่อยู่อาศัยแก่สมาชิกโดยสนับสนุนการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุให้แก่สมาชิกกองทุน

วัตถุประสงค์

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน สำหรับการลงทุนและปรับปรุงคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย
 - ปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะของกลุ่มผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
 - บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน เกี่ยวกับด้านที่อยู่อาศัย
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ
 - จัดระบบเงินกองทุน
 - บริหารจัดการเงินกองทุน
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - การเรียนรู้
 - เสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก
 - เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต
- 5) เกิดศักยภาพ / ความเข้มแข็งของประชาชนในชุมชน
 - เศรษฐกิจ
 - สังคมเงื่อนไขการกู้ยืม

เงื่อนไขการกู้ยืม

เพื่อปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัย โดยจะมาจากเงินกู้หรือเงินออมของสมาชิกก็ได้ หากกู้ยืมให้ใช้เงินออมเป็นเงินค้ำประกันเงินกู้ การกู้ต้องมีหลักฐานค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยหรือหลักฐานการเปลี่ยนแปลงของสภาพที่อยู่อาศัย เพื่อจะเข้าเงื่อนไขในการลดหย่อนอัตราดอกเบี้ย สมาชิกที่มีอายุมากกว่า 60 ปีสามารถ กู้ยืมได้ โดยใช้เงินออมหรือคนในชุมชนรับรอง โดยต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกองทุน

2620719849

CU Thesisis 6073347525 thesisis / recv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

เงื่อนไขสมาชิก

- 1) อายุ 20 ปีขึ้นไป
- 2) อาศัยอยู่ในชุมชนไม่น้อยกว่า 2 ปี

สวัสดิการพื้นฐาน

เกิด ช่วยเหลือสวัสดิการเกี่ยวกับแม่ เรื่องค่ารักษาพยาบาลหรือค่านอนโรงพยาบาล
แก่ เมื่อสมทบถึงระยะเวลาที่กำหนดมีการจ่ายเงินช่วยเหลือ สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิก

เจ็บ ช่วยเหลือเรื่องค่ารักษาพยาบาล ในอัตราที่กำหนด

ตาย ได้รับค่าทำศพหรือมีรูปแบบสวัสดิการแบบกองทุนฌาปนกิจ

โดยหลังจากจัดตั้งกองทุนได้มีคณะกรรมการและรูปแบบการดำเนินงานแล้วนั้น สามารถกู้เงินตั้งต้นจากโครงการของรัฐที่ใช้สนับสนุน โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจรากหญ้า ของธนาคารออมสิน เพื่อช่วยทั้งระบบ การจัดการ การให้ความรู้ หรือเงินทุนเริ่มต้นสำหรับการจัดตั้งกองทุน ซึ่งเป็นโครงการช่วยเหลือชุมชน จากธนาคารในกำกับของรัฐซึ่ง แบ่งพื้นที่การให้บริการ ระหว่างธนาคารออมสิน และธนาคารอาคารสงเคราะห์ หรือหากเป็นกองทุนที่จัดตั้งในชุมชนที่มีระบบการเงินชุมชนอยู่แล้วนั้นอาจใช้โครงสร้างเดิมมาพัฒนาเป็นกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ข้อมูลวิพากษ์กับผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องการปรับปรุงจากกองทุนเดิมและจัดตั้งใหม่เรื่องกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นทั้งในส่วนของการกระบวนการการแก้ไขระเบียบข้อบังคับและที่มาของแหล่งเงินทุนพบว่าผู้เชี่ยวชาญจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องของที่มาของแหล่งเงินทุน ว่าควรอยู่ในรูปแบบของสวัสดิการกองทุนเนื่องจากการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุเป็นรูปแบบการช่วยเหลือแบบมีเงื่อนไขพิเศษเพื่อสนับสนุนการปรับปรุงที่อยู่อาศัยแก่สมาชิกที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งมีรายได้น้อยเมื่อเทียบกับสมาชิกในช่วงวัยอื่น

โดยให้ความเห็นว่าหากเงินทุนอยู่ในลักษณะของการกู้จากกิจกรรมหลักของกองทุนจะเป็นการขัดต่อวัตถุประสงค์กองทุนเนื่องจาก เงื่อนไขการกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำหรือสนับสนุนเงินส่วนหนึ่งให้แก่ผู้ที่ต้องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยนั้น ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมหลักของกองทุนที่มีเน้นในเรื่องของผลกำไรส่วนหนึ่งเพื่อทำให้กองทุนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจเป็นการขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว แต่หากเป็นในส่วนรูปแบบการจัดสวัสดิการของกองทุนนั้น สามารถจัดสรรเงินทุนให้แก่สมาชิกได้โดยไม่มีอัตราดอกเบี้ย ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือกลุ่มผู้สูงอายุ แต่ผู้เชี่ยวชาญมีข้อกังวลในเรื่องของเงินที่อาจไม่เพียงพอต่อกลุ่มสมาชิกที่ต้องการปรับปรุงที่อยู่อาศัย

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

จึงควรมีการกำหนดเงื่อนไขบางอย่างเพื่อสามารถทำให้ระบบสวัสดิการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น กระบวนการที่ประสบความสำเร็จของโครงการบ้านมั่นคงที่มีลักษณะของการออมเงินก่อนร้อยละ 10 ของเงินกู้ที่จะนำไปปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อคัดกรองกลุ่มที่มีความจำเป็นและนำไปใช้เพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย หรือใช้เงื่อนไข การนำเรื่องสวัสดิการดังกล่าวเข้าที่ประชุมสมาชิกเพื่อให้ได้รับการยินยอมจากสมาชิกในชุมชนซึ่งอาศัยแต่ทราบถึงปัญหาของบุคคลที่ต้องการกู้ ทำให้สามารถใช้สวัสดิการได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ หรือในลักษณะของการในหลักฐานการใช้จ่ายเพื่อวัตถุประสงค์การปรับปรุงบ้านมาแสดงต่อคณะกรรมการเพื่อเป็นหลักฐานว่านำเงินดังกล่าวไปใช้เพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยจริง โดยข้อสังเกตทั้งหมดจะต้องขึ้นอยู่กับสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนนั้น ว่ามีข้อตกลงร่วมกันอย่างไร ซึ่งอาจเป็นไปในรูปแบบในก็ได้ตามแต่มติในที่ประชุมสมาชิก

2620719849

CT :Thesis 6073347525 thesis / recv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

บทที่ 6

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยหัวข้อเรื่อง “แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะกองทุนภายในชุมชนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุจากกองทุนที่มีอยู่ในชุมชนว่ามีลักษณะ วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานตั้งแต่ระดับนโยบายการกำกับจากภาครัฐ วัตถุประสงค์ที่ถูกกำหนดโดยสมาชิกชุมชน โครงสร้างของบุคลากรและเงื่อนไขในการดำเนินงาน วิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งข้อดีและข้อเสีย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนากองทุนที่มีความเหมาะสมในการแก้ไข ระเบียบข้อบังคับเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุภายในชุมชนและนำมาปรับใช้สำหรับจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการรูปแบบกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาโดยนำส่วนของข้อมูลที่ได้ศึกษาจากลักษณะกองทุนในชุมชนรวมถึงข้อดีข้อเสียที่นำมาปรับใช้ ศึกษาความเป็นไปได้เพื่อให้ได้แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่เหมาะสม

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา กลุ่มที่ 2 กลุ่มคณะกรรมการที่ดูแลบริหารจัดการระบบการเงินภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา และกลุ่มที่ 3 คือกลุ่มหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการเงินภายในชุมชน ซึ่งสามารถสรุปเนื้อหาและผลการวิจัยที่ได้ทำการศึกษา โดยแบ่งเป็น

- อภิปรายตามวัตถุประสงค์
- เปรียบเทียบผลการวิจัยกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัย
- ข้อเสนอแนะ

6.1 อภิปรายตามวัตถุประสงค์

1) **วัตถุประสงค์ข้อที่ 1** : เพื่อศึกษาลักษณะเศรษฐกิจ สภาพที่อยู่อาศัย และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างจำนวน 75 คน แบ่งเป็นเป็นเพศหญิง 44 คน เพศชาย 31 คน โดย ผู้สูงอายุในช่วงอายุ 60-69 ปี มีสัดส่วนมากที่สุด มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 51.6 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุ ในช่วงอายุ 70-79 ปี มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1 และผู้สูงอายุในช่วงอายุ 80 ปีขึ้นไป มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ด้านข้อมูลทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 ไม่ได้ประกอบอาชีพ

รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย 21 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 รายได้ของผู้สูงอายุที่มารายได้หลักจากบุตรและคนในครอบครัวมีจำนวน 38 คนคิดเป็นร้อยละ 50.0 ในส่วนของรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 10,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 และจำนวน 3,001-5,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 ซึ่งผู้สูงอายุจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 66.1 มีรายได้เพียงพอแต่เป็นลักษณะพอดีไม่มีเงินเก็บหรือขาดบางในบางเดือนแต่สามารถขอเพิ่มจากคนในครอบครัวได้ ในส่วนของภาระหนี้สินผู้สูงอายุจำนวน 35 คนคิดเป็นร้อยละ 46.8 มีภาระหนี้สิน ด้านการตัดสินใจทางการเงิน ผู้สูงอายุจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 74.2 ตัดสินใจด้านการเงินด้วยตนเอง และผู้สูงอายุเป็นสมาชิกสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงและสถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 72.6 และ 54.8 ตามลำดับ ซึ่งเป็นกองทุนที่มีเป็นสมาชิกสูงที่สุดจากการเป็นสมาชิกกองทุนทั้งหมดในชุมชน ในส่วนของการความคิดเห็นเรื่องกองทุนผู้สูงอายุในพื้นที่มีความรู้ทางด้านกองทุนในชุมชนค่อนข้างน้อยและให้อิสรระคณะกรรมการในการตัดสินใจเรื่องของกองทุนในชุมชน ด้านสภาพที่อยู่อาศัย ผู้สูงอายุมีปัญหาเรื่องพื้นที่ใช้สอย (ห้องน้ำ ห้องนอน) จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ เห็นด้วย จำนวน 63 คิดเป็นร้อยละ 83.9 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 72.6 เห็นด้วยกับมีกองทุนในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเพื่อความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งในจำนวน 54 คนที่เห็นด้วยนั้น มีจำนวนร้อยละ 78.3 ที่ยินดีจะออมเงินเพื่อเป็นส่วนหนึ่งสำหรับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยของตนเอง

2) วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 : เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกองทุนทั้งข้อดีและข้อเสียภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนามีโครงสร้างที่เกิดจากภาครัฐ ซึ่งเป็นแนวคิดรูปแบบโครงสร้างระเบียบข้อบังคับต่างๆ ผ่านกระบวนการตั้งแต่เริ่มการจัดตั้งและมีการควบคุมตรวจสอบและช่วยเหลือโดยภาครัฐ ทั้งในส่วนของทำให้ความรู้กับคณะกรรมการและสมาชิก การช่วยเหลือในเรื่องของแบบฟอร์มในการทำธุรกรรมหรือหลักฐานเพื่อการตรวจสอบ ส่งผลให้รูปแบบการดำเนินงานนั้นมีแบบแผน ซึ่งชุมชนรุ่งมณีพัฒนาถือเป็นหนึ่งในชุมชนที่นำหลักการดังกล่าวมาปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้กองทุนในชุมชนเติบโตและบริหารจัดการได้ตามวัตถุประสงค์ แต่ในทางกลับกันกลุ่มชุมชนที่นำระเบียบแบบแผนมาปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะขาดความรู้ความเข้าใจส่งผลให้เกิดปัญหาตามมาในแต่ละพื้นที่ซึ่งแตกต่างกัน โดยสรุป ได้เป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ลักษณะกองทุนในชุมชน ได้แก่ 1. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) มีโครงการบ้านมั่นคงเป็นหนึ่งในโครงการหลักเกี่ยวกับการช่วยเหลือด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติและหนึ่งในมิติที่สำคัญคือ ที่อยู่อาศัยสำหรับกลุ่มผู้มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ชุมชนแออัดหรือชุมชนในพื้นที่บุกรุกทั่วประเทศ โดยวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนหรือกลุ่มคนดังกล่าวมีคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยที่ดีขึ้น ผ่านกระบวนการที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการร่วมมือ

2620719849

CT :Thesis 607347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

กันพัฒนาชุมชนผ่านการช่วยเหลือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และกระบวนการที่เป็นกลไกหลักสำหรับการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยคือการรวมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อเป็นการออมเงินของสมาชิกภายในชุมชนเพื่อการสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ หรือเป็นการปรับปรุงที่อยู่อาศัยเดิม ในกระบวนการดังกล่าวจะมีการเติบโตของระบบการเงินชุมชนที่จะนำมาช่วยเหลือเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับกลุ่มสมาชิกภายในชุมชนที่มีความเดือดร้อนในด้านที่อยู่อาศัยโดยใช้โครงสร้างของการรวมกลุ่มกันกลุ่มออมทรัพย์และพัฒนาเป็นสหกรณ์เคหสถานเพื่อเป็นช่องทางในการช่วยเหลือเรื่องเงินทุนและทำให้ชุมชนมีระบบการเงินชุมชนเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง โดยสหกรณ์เคหสถานเป็นหนึ่งในสหกรณ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยโดยได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนในเรื่องของที่อยู่อาศัยซึ่งระเบียบข้อบังคับจะแตกต่างกันไปในแต่ละสหกรณ์ขึ้นอยู่กับบริบทของสหกรณ์ในแต่ละชุมชน ในกรณีศึกษาของผู้วิจัย ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา สหกรณ์เคหสถานเป็นสหกรณ์เชิงนโยบายเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับสมาชิก ภายใต้โครงการบ้านมั่นคงเพื่อช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยในชุมชน ในลักษณะเป็นการรวมกลุ่มออมเงินสำหรับทำเรื่องขอกู้เงินเพื่อการสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ ในประเทศไทยมีหน่วยงานที่ช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยภายในชุมชนที่มีปัญหาเรื่องชุมชนแออัดหรือเป็นพื้นที่บุกรุก 2 องค์กรหลัก คือ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.) และ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งทั้งสององค์กรมีการทำงานร่วมกันในบางพื้นที่เพื่อเป็นช่องทางในการช่วยเหลือกลุ่มผู้มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัย โดยทั้งสององค์กรถือเป็นช่องทางในการพัฒนาเรื่องการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้ผ่านกระบวนการแก้ไขระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนาเพื่อเป็นช่องทางช่วยเหลือในเรื่องของสภาพที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ โดยจะมีกองทุนสวัสดิการและกองทุนรักษาอาคารบ้านเป็นกองทุนที่ช่วยเหลือสมาชิกในมิติทั้งด้านที่อยู่อาศัยและสวัสดิการพื้นฐานของสมาชิกในชุมชนเพิ่มเติมเพื่อให้สมาชิกภายในชุมชนมีคุณภาพชีวิตในมิติที่นอกเหนือจากที่อยู่อาศัยได้ดียิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์อีกด้านหนึ่งของกองทุนในชุมชนที่ช่วยเหลือในเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิตภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา โดยเน้นที่การช่วยเหลือและการพึ่งพาตนเองของชุมชน ที่จะมีวัตถุประสงค์หลักเป็นการสร้างรายได้ สร้างอาชีพ หรือช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกในชุมชนที่มีความเดือดร้อน สร้างจิตสำนึกในการออมให้กับสมาชิกในชุมชน และสวัสดิการพื้นฐาน เกิด เจ็บ ตาย ไม่ว่าจะ เป็น สถาบันการเงินชุมชน กลุ่มสัจจะสตรี วิสาหกิจชุมชน และกองทุนแม่แห่งแผ่นดิน ทำหน้าที่เป็นกลไกช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน โดยองค์กรในกำกับของรัฐได้แก่ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ที่จะดูแล สถาบันการเงินชุมชนและกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ซึ่งชุมชนได้นำความรู้มาพัฒนาและบริหารจัดการกองทุนอื่นที่กล่าวมา

องค์ประกอบหลักของกองทุนภายในชุมชน มี 3 องค์ประกอบได้แก่

2620719849

CT :Thesis 607347525 thesis / revv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

1. โครงสร้างของระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา โดยส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างที่ปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงานที่กำกับดูแล ได้แก่ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ธนาคารออมสิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งชุมชนรุ่งมณีพัฒนา ได้ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด แต่บางวัตถุประสงค์หรือข้อบังคับที่มีการกำหนดไว้ส่งผลให้กรอบวัตถุประสงค์ของกองทุนในชุมชนมีขอบเขตหน้าที่ที่ค่อนข้างจำกัด จึงยากต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับช่วยเหลือด้านการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

2. คณะกรรมการ เป็นส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุด จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในส่วนขององค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับชุมชนมีความเห็นในทิศทางเดียวกันว่าคณะกรรมการระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนามีบุคลากรเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานเนื่องจากความรู้ความสามารถของคณะกรรมการเป็นตัวขับเคลื่อนระบบการเงินชุมชนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงคณะกรรมการยังเป็นกลไกกลางระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสมาชิกภายในชุมชนในการสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ข้อมูล ปัญหา รวมถึงการให้ความรู้ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นคือ กลุ่มคณะกรรมการระบบการเงินชุมชนมีการดำเนินงานโดยไม่เป็นไปตามแบบแผนที่กำหนดไว้ การมีปัญหาระงับการปิดบัญชี การมีปัญหาระงับการปล่อยเงินกู้ในเงื่อนไขที่ไม่เหมาะสมหรือการติดตามหนี้สินและการออมของสมาชิก ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนเนื่องจากตัวบุคลากรในชุมชน

3. สมาชิก เป็นส่วนหนึ่งของแหล่งเงินทุนของวัตถุประสงค์ตามระบบการเงินในชุมชน รวมถึงเป็นผู้เห็นชอบต่อระเบียบข้อบังคับของระบบการเงินชุมชน ว่าต้องการให้มีทิศทางเป็นอย่างไร และยังเป็นผู้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัดเพื่อทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้น สมาชิกไม่ชำระคืนเงินกู้ อาจเป็นเพราะไม่มีความสามารถในการจ่ายคืน การเลือกที่จะไม่ชำระเนื่องจากไม่ต้องการชำระ การเข้าใจข้อตกลงหรือระเบียบร่วมกันคลาดเคลื่อน จึงมีผลต่อการผิดชำระหนี้ตามมา การไม่เข้าใจถึงข้อตกลงร่วมกันของสมาชิก ทั้งในส่วนของ การไม่ยอมรับข้อตกลง ซึ่งทั้งในส่วนคณะกรรมการ และสมาชิกนั้น อาจเกิดปัญหาจากข้อขัดแย้งที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการเงินในชุมชนตามมาได้ จึงเป็นหน้าที่ทั้งในส่วนคณะกรรมการระบบการเงินชุมชนและสมาชิกที่ต้องประชุมแล้วทำความเข้าใจร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผลจากการปฏิบัติตามหน่วยงานที่กำกับระบบการเงินชุมชนเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ทำให้ชุมชนรุ่งมณีพัฒนามีจุดเด่นในเรื่องของการบริหารจัดการ ที่สร้างผลกำไรและจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกได้อย่างสม่ำเสมอ แต่เนื่องจากจำนวนกองทุนมีจำนวนมากก็ส่งผลในเรื่องของการระงับการชำระเงินหรือการออมของสมาชิกได้ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อตกลงและทำความเข้าใจของคณะกรรมการและสมาชิกด้วยกัน

2620719849

CT :Thesis 607347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

โดยสรุปลักษณะโครงสร้างของกองทุน คือ มีโครงสร้างที่สามารถบริหารจัดการผ่าน คณะกรรมการและสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นระบบที่มีการพัฒนาและอยู่ในกำกับ ของรัฐ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง แต่จะขึ้นอยู่กับปัจจัยในเรื่องของบุคลากรและสมาชิกซึ่งถือเป็นกลไก หลักที่ไม่สามารถควบคุมได้

3) วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 : เพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัย สำหรับผู้สูงอายุชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เป็นชุมชนที่ระบบการเงินชุมชนที่เข้มแข็ง ผู้วิจัยจึงสรุปว่าการ ดำเนินงานการแก้ไขระเบียบ และข้อบังคับจากกองทุนที่มีอยู่เดิมเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับการ นำไปช่วยเหลือเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน เนื่องจากปัจจัยในเรื่องของจำนวนกองทุนในชุมชนที่มีจำนวนมาก หากมีการเพิ่มกองทุนใหม่เข้าไปจะ ส่งผลต่อภาระของสมาชิกในชุมชนรวมไปถึงบุคลากรในการบริหารจัดการซึ่งขาดแคลนบุคลากรใน การทำงานอยู่ แต่หากเป็นการแก้ไขปรับปรุงจากกองทุนเดิมจะช่วยลดทั้งในส่วนของภาระในการ จ่ายเงินของสมาชิกและจำนวนบุคลากรได้ และยังช่วยในส่วนของแหล่งเงินทุนเริ่มต้นซึ่งมี ความสำคัญเป็นอย่างมากเนื่องจากกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุนั้นจำเป็นต้อง ใช้เวลาในการรวบรวมเงินทุนเป็นระยะเวลาานแต่หากแก้ไขจากกองทุนเดิมจะเป็นแหล่งทุนเริ่มต้น ได้และยังช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกในวัตถุประสงค์ที่กว้างมากขึ้น โดยสรุปได้ว่า กองทุนที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขนั้นจะแบ่งออกเป็นชุมชนรุ่งมณีพัฒนาและชุมชนอื่น ได้แก่ ส่วน ของชุมชนรุ่งมณีพัฒนาและชุมชนที่ผ่านโครงการบ้านมั่นคงควรปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับของสหกรณ์ เคหสถานบ้านมั่นคงเพื่อช่วยเหลือเรื่องการปรับปรุงสำหรับผู้สูงอายุ และชุมชนอื่นที่ไม่มีการผ่าน ระบบโครงการบ้านมั่นคงแต่มีโครงสร้างกองทุน ซึ่งโดยส่วนใหญ่ระบบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมืองจะเป็นระบบการเงินพื้นฐานที่จำนวนมากทั่วทั้งประเทศไทย จึงถือเป็นอีกหนึ่งช่องทางใน การปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับเพื่อช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกในเรื่องของการปรับปรุงที่อยู่อาศัย สำหรับผู้สูงอายุได้ และในส่วนของชุมชนที่ไม่มีระบบการเงินชุมชน แนะนำให้รวมกลุ่มจัดตั้งกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองเนื่องจากกองทุนดังกล่าวมีระบบกฎหมาย หน่วยงานภาครัฐ และโครงสร้าง รวมทั้งเงินทุนเพื่อพัฒนาชุมชนในเรื่องคุณภาพชีวิตขึ้นพื้นฐานที่สามารถนำมาต่อยอดในเรื่องที่อยู่ อาศัยสำหรับผู้สูงอายุได้

แต่ถึงกระนั้น หน่วยงานของรัฐและเอกชนเป็นกลไกที่สำคัญในการช่วยเหลือและสนับสนุน เกี่ยวกับข้อมูลความรู้ ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรคณะกรรมการระบบการเงินชุมชน รวมไปถึงสมาชิกในชุมชนในเรื่องของความรู้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่ปลอดภัย ทั้งเรื่อง ของวิธีการปรับปรุงที่อยู่อาศัยและความสำคัญของการปรับปรุงที่อยู่อาศัยซึ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับ ชุมชนหรือกลุ่มผู้สูงอายุเนื่องจาก ยังเป็นองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่หากเทียบกับองค์ความรู้ด้านอื่น เช่น การออม หรือการสร้างอาชีพมีการลงไปให้ความรู้ในชุมชน ฉะนั้น แนวทางการจัดตั้งกองทุนเป็นเพียง

2620719849

CT :Thesis 607347525 thesis / rev: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ส่วนหนึ่ง โดยความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นเกี่ยวกับความปลอดภัยของที่อยู่อาศัย สำหรับผู้สูงอายุจึงเป็นส่วนความสำคัญอย่างมาก

6.2 เปรียบเทียบผลการวิจัยกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

6.2.1 เปรียบเทียบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1) แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเงินรายย่อย (Microfinance)⁶²

กิจกรรมทางการเงินที่เน้นการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยหรือวิสาหกิจ ขนาดย่อม มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ ประเภทของธุรกรรม และลักษณะของการให้บริการ ประเภทธุรกรรมทางการเงินรายย่อย โดยลักษณะของพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับระบบการเงินรายย่อยเป็นแนวทางในการใช้จัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ มีทั้งลักษณะที่สอดคล้องและแตกต่างจากแนวคิดดังนี้

ลักษณะที่สอดคล้อง

กระบวนการภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนามีระบบการเงินรายย่อยที่ประสบความสำเร็จโดยช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน รวมถึงมีสวัสดิการเพื่อลดภาระรายจ่ายของกลุ่มสมาชิก และการกู้เงินเพื่อใช้ในการดำรงชีพหรือมีความเดือดร้อนทั้งในเรื่องของหนี้สินหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินได้เป็นอย่างดี

ลักษณะที่แตกต่าง

อัตราดอกเบี้ยหรือเงื่อนไขในการช่วยเหลือกลุ่มสมาชิกยังมีความจำกัดเนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่ถูกมองว่าไม่มีความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่สามารถกู้เงินเพื่อนำมาใช้ในวัตถุประสงค์ตามความจำเป็นได้ รวมไปถึงเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับระบบการเงินรายย่อย เป็นแนวคิดสำคัญในการช่วยเหลือในระดับชุมชน

2) แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง⁶³

หลักสำคัญ เพื่อเป็นแหล่งเงินในการลงทุน สร้างงาน สร้างอาชีพ เสริมรายได้ เป็นแหล่งเงินทุนของหมู่บ้านที่เป็นลักษณะเงินทุนหมุนเวียนเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เกิดการเรียนรู้ที่จะคิดเอง ทำเอง แก้ไขปัญหาเอง โดยที่ภาคราชการเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการเท่านั้น และ เป็นการพัฒนาสังคมที่จะนำไปสู่สังคมที่ยั่งยืน สามารถพึ่งตนเอง โดยลักษณะของพื้นที่ที่ทำการศึกษามีทั้งลักษณะที่สอดคล้องและแตกต่างจากแนวคิด ดังนี้

ลักษณะที่สอดคล้อง

⁶² นางสาวพิชชา วีรกุลเทวัญ, ระบบการเงินรายย่อยกับปัญหาความยากจน, 2558

⁶³ สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2544

กิจกรรมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งปัจจุบันพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชน เป็นไปตามวัตถุประสงค์และแนวคิดเริ่มแรก สามารถช่วยให้สมาชิกในชุมชน ช่วยเหลือตนเองได้ในการสร้างอาชีพหรือภาวะจำเป็น โดยเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยหรือยากต่อการหาแหล่งเงินทุน

ลักษณะที่แตกต่าง

เนื่องจากจำนวนสมาชิกที่มีจำนวนมากขึ้นทำให้การบริหารงานอาจไม่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของสมาชิกในการขอกู้ โดยขาดแคลนทั้งบุคลากรและการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือของสมาชิกในชุมชนทำให้ระบบการกู้ยืมมีเงื่อนไขและคุณสมบัติผู้กู้ที่ยากต่อการกู้ทั้งสำหรับผู้สูงอายุและกลุ่มบุคคลทั่วไปรวมทั้งอัตราดอกเบี้ยที่อาจเป็นการยากสำหรับการชำระคืนของกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าหาแหล่งเงินทุนได้

3) แนวคิดโครงการบ้านมั่นคง⁶⁴

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ โดยเป็นการสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินงาน กิจกรรมในการพัฒนารวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค

โดยลักษณะของพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา มีทั้งลักษณะที่สอดคล้องและแตกต่างจากทฤษฎี ดังนี้

ลักษณะที่สอดคล้อง

ในช่วงเริ่มกระบวนการระบบการเงินชุมชนในแต่ละรูปแบบนั้นสมาชิกมีการร่วมกันพัฒนาและร่วมกันตัดสินใจและช่วยกันลงมือทำในสิ่งที่ตัวมีส่วนเกี่ยวข้องและไม่ได้เกี่ยวข้องเพื่อระบบการเงินชุมชนทั้งในเรื่องความร่วมมือในการประชุมการแสดงความคิดเห็นและช่วยกับตรวจสอบดูแลในสมาชิกในชุมชนปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

ลักษณะที่แตกต่าง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบการเงินชุมชนลดน้อยลงและการตัดสินใจหรือการดำเนินการตกไปอยู่ที่กลุ่มคณะกรรมการในการตัดสินใจรวมทั้งการบริหารจัดการ โดยขาดการมีส่วนร่วม

⁶⁴สำนักงานพัฒนาองค์กรชุมชน, “โครงการบ้านมั่นคง” การพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยองค์กรชุมชนและท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานบ้านมั่นคง), 2560

ร่วมจากสมาชิกในชุมชนในการแสดงความคิดเห็นในด้านนโยบายและการจัดการถึงกระนั้น ระบบการชุมชนก็ยังดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากคณะกรรมการมีความรู้ความสามารถ

4) เมืองน่าอยู่ผู้สูงอายุ (Age-Friendly Cities)⁶⁵

แนวคิดเมืองน่าอยู่ผู้สูงอายุ ลักษณะที่สำคัญของแนวคิดนี้ คือ เมืองที่มีความน่าอยู่และมีสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ คุณภาพชีวิต ความง่ายต่อการใช้งานและการเข้าถึง และมีความปลอดภัย โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 8 ด้าน ในส่วนองค์ประกอบของด้านที่อยู่อาศัย งานวิจัยฉบับนี้จะครอบคลุมองค์ประกอบ 3 ข้อจาก 8 ข้อได้แก่ ความสามารถในการจ่าย การออกแบบ และการปรับปรุงที่อยู่อาศัย เพื่อให้การพัฒนาเมืองต้นแบบที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ โดยลักษณะของพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา มีทั้งลักษณะที่สอดคล้องและแตกต่างจากทฤษฎี ดังนี้

ลักษณะที่สอดคล้อง

1) ด้านความสามารถในการจ่าย : กลุ่มสมาชิกโครงการบ้านมั่นคงบางครอบครัวที่มีรายได้ที่สามารถใช้จ่ายได้อย่างไม่เกิดผลกระทบมากนัก มีการวางแผนเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่อาศัยเป็นอย่างดี แต่กระนั้นครอบครัวที่มีผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถในการจ่ายเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุได้

2) การออกแบบ : ลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุบางครอบครัวมีการตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายของผู้สูงอายุจึงได้เลือกวัสดุที่มีความเหมาะสมในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงเช่น ห้องน้ำเป็นพื้นที่ผิวลดความเสี่ยงต่อการลื่นหรือเกิดอุบัติเหตุ แต่เป็นส่วนน้อยมากหากเทียบกับที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

3) การปรับปรุงที่อยู่อาศัย : ในบางครอบครัวมีการตระหนักถึงความเสี่ยงด้านการเกิดอุบัติเหตุของผู้สูงอายุจึงมีการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มีความปลอดภัยโดยส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่บริเวณห้องน้ำมีการติดราวจับ เพื่อช่วยในการพยุงตัวของผู้สูงอายุ

ลักษณะที่แตกต่าง

1) ด้านความสามารถในการจ่าย : การปรับปรุงที่อยู่อาศัยเป็นกิจกรรมที่ใช้เงินจำนวนมาก หากเทียบกับรายได้ของกลุ่มผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุในชุมชนส่วนใหญ่มองข้ามการปรับปรุงทั้งที่อยู่อาศัยของตนเอง เนื่องมาจากรายได้ของกลุ่มผู้สูงอายุเพียงพอแค่การใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเท่านั้นไม่เหลือเงินเพียงพอต่อการเก็บออมเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม

2) การออกแบบ : ลักษณะที่อยู่อาศัยในพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา หลายหลังคาเรือนเป็นที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ซึ่งวัสดุและกระบวนการก่อสร้างไม่ได้มาตรฐาน และไม่ปลอดภัย พื้นผิวมี

⁶⁵ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, GLOBAL AGE-FRIENDLY CITIES: A GUIDE เมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ, 2014

ความต่างระดับ รวมถึงห้องน้ำไม่เป็นไปตามแนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักรักษาของผู้สูงอายุ พื้นที่โดยรวมมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ถึงกระนั้นที่อยู่อาศัยที่อยู่ในโครงการบ้านมั่นคงมีการใช้วัสดุที่ดีกว่า แต่ในบางจุดอย่างบริเวณทางเข้าบ้านส่วนใหญ่เป็นพื้นต่างระดับ ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุของผู้สูงอายุที่พักรักษาได้

3) การปรับปรุงที่อยู่อาศัย : ภายหลังจากการปรับปรุงบ้านในโครงการบ้านมั่นคงเสร็จสิ้นมีหลายหลังยังไม่ได้ปรับพื้นที่ให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในบ้านของโครงการบ้านมั่นคงนั้นเป็นลักษณะห้องน้ำเดี่ยวอยู่ชั้นล่างซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังนอนพักในพื้นที่บริเวณชั้นสองส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุได้

5) แนวความคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักรักษาของผู้สูงอายุ⁶⁶

การออกแบบด้านสภาพแวดล้อมและที่พักรักษาให้ผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ผู้ออกแบบควรคำนึงถึงแนวคิด 1) มีความปลอดภัยทางกายภาพ 2) สามารถเข้าถึงได้ง่าย 3) สามารถสร้างแรงกระตุ้น (Stimulation) 4) ดูแลรักษาง่าย (Low Maintenance) โดยลักษณะของพื้นที่ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา มีทั้งลักษณะที่สอดคล้องและแตกต่างจากทฤษฎี ดังนี้

ลักษณะที่สอดคล้อง

ครอบครัวที่มีผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งตระหนักถึงความจำเป็นเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยต่อผู้สูงอายุจึงมีการปรับปรุงเพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุในภายในที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบที่อยู่อาศัยของตน

ลักษณะที่แตกต่าง

ที่อยู่อาศัยโดยส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุไม่ได้คำนึงถึงการออกแบบตามแนวความคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักรักษาของผู้สูงอายุโดยถึงแม้กลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นด้วยและรู้สึกถึงความจำเป็นเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยแต่เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงที่ค่อนข้างสูงหากเทียบกับรายได้จึงทำให้ผู้สูงอายุมองข้ามหรือไม่ได้ตัดสินใจในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอและการตัดสินใจเรื่องการปรับปรุงที่อยู่ส่วนหนึ่งต้องมาจากความเห็นของคนในครอบครัว

6.2.2 เปรียบเทียบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา พบว่า บุคลากร มีส่วนสำคัญต่อการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนซึ่งสอดคล้องกัน งานวิจัย การพัฒนากองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชน กรณีศึกษา ธนาคารบางสระแก้ว ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ของนางสาว

⁶⁶ รศ. ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ, Universal design คู่มือออกแบบเพื่อทุกคน, 2546

ชุดิมนทน์ อู่สุวรรณ⁶⁷ ซึ่งสรุปไว้ ดังนี้ ประสิทธิภาพของคณะกรรมการและโครงสร้าง ส่งผลต่อการบริหารรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคลากร โดยสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการระบบการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนาที่ได้ทำการสัมภาษณ์ บุคลากรจึงถือเป็นปัญหาแรกและเป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อภาพรวมได้เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมาก

ในส่วนของงานวิจัยความยั่งยืนของสวัสดิการชุมชน โดย สันติ ธิรพัฒน์ อนันต์ชัย คงจันทร์ เสกสรร เกียรติสุไพบูลย์⁶⁸ กล่าวถึงเรื่องของภาวะความเป็นผู้นำ ของพระอาจารย์สุบิน ผู้ก่อตั้งกองทุนสวัสดิการซึ่ง ภาวะความเป็นผู้นำส่งผลต่อประสิทธิภาพดำเนินงานทั้งจากคณะกรรมการและส่วนของสมาชิก รวมถึงการให้ความรู้ทำให้ ระบบกองทุนมีความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ผู้วิจัยศึกษา

6.3 ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัย

1) ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุตามแนวคิดการออกแบบสภาพแวดล้อมและที่พักอาศัยของผู้สูงอายุของสมาชิกในชุมชน แต่ไม่มีการให้ความรู้ด้านนี้กับชุมชนหรือผู้นำชุมชนเลย ส่งผลให้สมาชิกในชุมชนไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปรับปรุงที่อยู่อาศัย ซึ่งอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุแก่ผู้สูงอายุในที่อยู่อาศัยซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการป้องกันด้วยการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

2) ลักษณะกองทุนที่เหมาะสมนั้นจำเป็นต้องมีเงินทุนเป็นเงินเริ่มต้นหรือเงินหมุนเวียนเบื้องต้น โดยผู้วิจัยพบว่า หากต้องการให้กองทุนมีประสิทธิภาพรวมถึงไม่ขาดทุนในระยะยาว จำเป็นต้องใช้เงินทุนจากผลกำไรจากกองทุนในชุมชน ซึ่งหมายความว่าชุมชนต้องมีโครงสร้างระบบการเงินชุมชนรองรับในระดับหนึ่งเพื่อช่วยเหลือและเป็นแหล่งสนับสนุนเงินทุนขั้นต้นให้กับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ

3) จากการศึกษาข้อมูล พบว่า บุคลากรคือตัวแปรสำคัญ ในการจัดตั้งกองทุน และบริหารจัดการ คณะกรรมการระบบการชุมชนจึงเป็นตัวแปรที่จะสามารถทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพแล้วมีความยั่งยืน โดยคณะกรรมการนั้นจำเป็นต้องมีคุณสมบัติทั้งในด้านความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน และที่สำคัญคือได้รับความไว้วางใจจากคนในชุมชน จึงจะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหากเป็นกลุ่มคนที่มีความรู้ความสามารถแต่ขาดการไว้วางใจของใจของคนในชุมชนจะส่งผลให้ เกิดปัญหาหรือการทำความเข้าใจกับชุมชนและไม่สามารถบริหาร

⁶⁷ จิสา อู่สุวรรณ, การพัฒนากองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชน กรณีศึกษา สนาครบางสระเก้า ตำบลบางสระเก้า อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

⁶⁸ สันติ ธิรพัฒน์ และคณะ, ความยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชน, จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, ปีที่ 34 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม 2555) : 1-28.

จัดการได้อย่างมีความราบรื่น แล้วหากเป็นกลุ่มคนที่มีความไวต่อเนื้อหาจากคนในชุมชนเพียงอย่างเดียว ก็จะส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของกองทุนที่อาจมีปัญหาในการบริหารจัดการในส่วนที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะทางได้ ดังนั้น ทั้งสองส่วนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ ทั้งได้ด้านการจัดตั้ง การบริหารจัดการ ให้เกิดความยั่งยืนรวมถึงพัฒนาแหล่งเงินทุนเพื่อช่วยเหลือด้านการปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

ข้อจำกัด

1) การจัดตั้งกองทุนควรเป็นชุมชนที่มีระบบการเงินชุมชนอยู่แล้วเนื่องจาก กองทุนจำเป็นต้องมีเงินเริ่มต้นในการจัดตั้งรวมถึงบุคคลากรที่มีความสามารถ เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ความรู้ความเข้าใจของคนในชุมชนถือเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อที่จะตระหนักถึงความจำเป็น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัยหรือเป็นส่วนของความรู้เกี่ยวกับการออม ซึ่งมีความจำเป็นและต้องได้รับการฝึกอบรมควบคู่กันไป

3) เป็นการยากหากมีการจัดตั้งกองทุนในพื้นที่ที่ไม่มีพื้นฐานเกี่ยวกับระบบการเงินชุมชน เพราะจะส่งผลให้ระบบการทำงานเป็นไปได้ยากรวมถึงความรู้ความเข้าใจของคนในพื้นที่ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินงานและความเข้าใจเกี่ยวกับการออมและความรู้เรื่องที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยของคนในชุมชนยังเป็นสิ่งที่จำเป็น มากพอๆกับกระบวนการทำงานและการบริหารงาน

6.4 ข้อเสนอแนะ

1) งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาชุมชนที่มีโครงสร้างระบบการเงินชุมชนเข้มแข็ง การศึกษาในครั้งนี้ ถัดไปควรศึกษาจากพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยหรือพื้นที่ที่ไม่มีโครงสร้างระบบการเงินชุมชนรองรับเพื่อให้เข้าใจถึงขั้นตอนที่จำเป็นทั้งในส่วนของแหล่งเงินทุนกองทุนและกระบวนการการรวมตัว

2) งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาเฉพาะมุมมองของกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน ควรศึกษาภาพรวมทั้งชุมชน ด้านการปรับปรุงที่อยู่อาศัยจากทุกกลุ่มอายุซึ่งมีมุมมองและความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันเนื่องจากการปรับปรุงที่อยู่อาศัยควรเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ช่วงสูงอายุ

บรรณานุกรม

2620719849

CU ThesIs 6073347525 thesis / rcv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2542). พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542.
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน). (2559). “ระบบสวัสดิการชุมชน” รากฐานสู่สวัสดิการสังคมไทยอย่างยั่งยืน. (ม.ป.ท.).
- กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย. (2557). คู่มือการดำเนินงานเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ Global Age –Friendly Cities : A Guide. กันยายน 2557. สำนักกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- กลุ่มพัฒนาสหกรณ์บริการ กองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2561). กรอบแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการ สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงให้มีประสิทธิภาพ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. (ม.ป.ท.)
- จุฑารัตน์ แสงทอง, “สังคมผู้สูงอายุ (อย่างสมบูรณ์):ภาวะสูงวัยอย่างมีคุณภาพ,” รุสมิแล , ปีที่ 38 ฉบับที่ 1 (มกราคม 2560) : 6-28
- ไตรรัตน์ จารุทัศน์ และคณะ. (2546). Universal design คู่มือออกแบบเพื่อทุกคน. พิมพ์ครั้งที่ (2). โรงพิมพ์เทพเพ็ญวานิสย์. 2558.
- ชิสา อุสุวรรณ. (2552). การพัฒนากองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชน กรณีศึกษา สนาครบางสระแก้ว ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชุตินถน วงศ์คำหาร. (2559). ความสำเร็จในการนํานโยบายการยกระดับกองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบัน การเงิน ชุมชนไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา สถาบันการเงินชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต .สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ธีรวัฒน์ พิมพ์เวิน. (2558). การประยุกต์แนวคิดโครงการบ้านมั่นคง ในการพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัยของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์: กรณีศึกษา ชุมชนในเขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประภาพร บ้านคลองสี. (2552). การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านระดับดี (AAA) กรณีศึกษา อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัด อ่างทอง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปาจริย์ ถ้าอุทก. (2550). การติดตามผลด้านการบริหารจัดการด้านการเงินของสหกรณ์และกลุ่มออมทรัพย์ที่อยู่อาศัยในบ้านมั่นคง: กรณีศึกษาโครงการนำร่อง กรุงเทพมหานคร, จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญญา หิรัญศรี และคณะ. (2549). เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์.

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. หน่วยที่ 10 – 15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พระมหาสุวัชร
สายบุตร. (2547). การจัดการกองทุนหมู่บ้าน: กรณีศึกษา บ้านตราชู หมู่ 6 ตำบลบ้านหม้อ อำเภอบึง
พรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พยอม ทองสุริยาพงศ์, มหัทธนะ อัมพรพิสิษฐ์ และกนกกรัตย์ หิรัญบุรณะ. (2547). การเงินระดับฐาน
รากในต่างประเทศและในประเทศไทย. การเงินการคลัง. (กุมภาพันธ์ 2547). หน้า : 83-97.

พินิจ บุญมาก. (2551). ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กรมเสมียนตราที่มีต่อการ
ใช้บริการสหกรณ์ออมทรัพย์สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม จำกัด. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

พิชชา วีรกุลเทวัญ. (2558). ระบบการเงินรายย่อยกับปัญหาความยากจน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการเงินคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ไพรัช กาญจนการุณ, ศศิเพ็ญ พวงสายใจ, พิมลพรรณ บุญยะเสนา, สุชุม พันธุ์รงค์. (2558).
การศึกษาจาก กรณีศึกษา Microfinance เพื่อหาแนวทางบริหารจัดการระบบ ให้บริการ
ทางการเงินระดับจุลภาคใน ชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา: 8
จังหวัดภาคเหนือตอนบน. JOURNAL OF ECONOMICS. (กรกฎาคม 2558) : 67-81
ภูซพงศ์ โนดไธสง, แถงขาว "สถิติบอกอะไร ผู้สูงวัยปัจจุบันและอนาคต". สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
กรุงเทพมหานคร. แหล่งที่มา : <http://www.nso.go.th> [16 มีนาคม 2562]

รามฤทธิ์ พิณเสนาะ. (2555). การประเมินผลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านเขา
พลู หมู่ที่ 8 ตำบลท่ากุ่มอำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ
ภาควิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2560). โครงการติดตามและประเมินผลแผน
ผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2555 - 2559). พิมพ์ครั้งที่
1. กรุงเทพมหานคร

วิทยากร เชียงกุล. (2550). หยุดวิกฤติซ้ำซาก ด้วยระบบสหกรณ์, พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ: พระ
อาทิตย์.

เวณิกา รูปพลทัพ. (2560). แนวทางการออกแบบปรับปรุง ที่อยู่อาศัย อาคาร และพื้นที่ภายนอก
สำหรับผู้สูงอายุ เขตชุมชนเมืองในพื้นที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กรณีศึกษา ชุมชนทรัพย์สินใหม่ ชุมชนทรัพย์สินเก่า และชุมชนคลองปลับปลา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ศิริมอร สูดชูเกียรติ. (2557). การบริหารจัดการชุมชนของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ : กรณีศึกษา โครงการคลองไผ่สิงโต เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร., วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สถาปปฏิรูปแห่งชาติ. (2558). วาระปฏิรูปที่ 30 : การปฏิรูประบบเพื่อรองรับสังคมสูงวัย. สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2551). ราชกิจจานุเบกษาระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติพ.ศ. 2551.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2554). คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. (ม.ป.ท.)
- สันติ ธิรพัฒน์. (2555) ความยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการชุมชน, จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, ปีที่ 34 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม 2555) : 1-28.
- สมเกียรติ ฉายไธน์. (2540). การสหกรณ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วังอักษร, (2540), หน้า 26 – 28.
- อุดม เขยทิววงศ์ และนคร จิโรจพันธ์. (2540). หลักและวิธีการสหกรณ์. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ กรุงเทพมหานคร.
- อัญชลี เงินโพธิ์. (2555). ความเชื่อมโยงระหว่างอาชีพกับแหล่งที่อยู่อาศัยในชุมชนบนพื้นที่ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์: กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ฮาเร๊ะ เจ๊ะโต. (2556). แนวโน้มการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์อับนุอ์ฟาน จำกัดในทศวรรษหน้า (2557-2566). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Asian Development Bank. (n.d.). overview about ADB. Available from :

<https://www.adb.org/about/main> [2019, April 21]

Asian Development Bank. (2000). Finance for the Poor : Microfinance Development Strategy. Available from : <https://www.adb.org/documents/finance-poor-microfinance-development-strategy>. [2019, April 29]

Organization, W. H. (2015). World report on ageing and health: World Health

Organization. (n.p.).

The Consultive Group to Assist the Poor. (n.d.). What is microfinance?. Available from :<http://www.microfinancegateway.org/what-is-microfinance> [2019, April 29]

The world bank. (n.d.). ธนาคารโลกในประเทศไทย.

<https://www.worldbank.org/th/country/thailand/overview#1> [2019, April 21]

WHO. (2007). Global age-friendly cities : a guide. (n.p.).

2620719849

CU Thes1s 6073347525 thes1s / recv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ภาคผนวก

2620719849 CT IThesis 6073347525 thesis / rcv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามผู้สูงอายุในชุมชนรุ่งณีพัฒนา

แบบสอบถามชุดที่	
วัน/เดือน/ปี	

แบบสอบถามผู้สูงอายุชุมชนรุ่งณีพัฒนา

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร”

จัดทำโดย นายหญิง โคกผา : โทร 086-4123696 นิสิตภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบบสอบถามประกอบไปด้วยการสอบถามข้อมูล 4 ส่วนอันประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลสมาชิกกองทุน และข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยและความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัย

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย ลงใน ตามความเป็นจริงหรือใกล้เคียงกับตัวท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

1.1 บ้านเลขที่ ชื่อ-สกุล เบอร์โทร.....

1.2 อายุ ปี เพศ ชาย หญิง

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ

2.1 อาชีพ

- ค้าขาย รับจ้าง พนักงานบริษัทเอกชน
 ราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว ไม่ได้ประกอบอาชีพ อื่นๆ(ระบุ).....

2.2 ที่มาของรายได้หลักต่อเดือน

- ค้าขาย รับจ้าง พนักงานบริษัทเอกชน
 ราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว คนในครอบครัว
 สวัสดิการจากรัฐ อื่นๆ(ระบุ)

2.3 รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน

- น้อยกว่า 1000 บาท 5,001-8,000 บาท
 1,000-3,000 บาท 8,001-10,000 บาท
 3,001-5,000 บาท 10,000 บาท ขึ้นไป

2.5 รายได้ของทำเพียงพอหรือไม่ เพียงพอ ไม่เพียงพอ

2.6 ภาระหนี้สิน มี ไม่มี ที่มาของหนี้สิน.....

2.7 เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 1,000 บาท มากกว่า 1,000 บาท

2.6 เวลาตัดสินใจด้านการเงินท่านปรึกษาใคร

- ไม่ปรึกษาใคร (ตัดสินใจเอง) ปรึกษาคู่สมรส
 ปรึกษาบุตรหลาน ปรึกษาญาติ
 ปรึกษาเพื่อน ปรึกษาคนในชุมชน
 ปรึกษาเจ้าหน้าที่สถาบันการเงิน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลสมาชิกกองทุนในชุมชน

3.1 กองทุนที่ท่านเข้าร่วมในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

- สถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคง
 กลุ่มสัจจะสตรี กองทุนสวัสดิการ
 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพ กองทุนรักษาดิน รักษาบ้าน

ไม่ได้เข้าร่วม เพราะ.....

3.2 ความคิดเห็นต่อกองทุนในชุมชนที่มีอยู่ปัจจุบัน

จุดเด่น.....

จุดที่อยากปรับปรุง.....

ส่วนที่ 4 : ข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยและความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนปรับปรุงที่อยู่อาศัย

4.1 สภาพที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

- สภาพทรุดโทรม
 มีปัญหาเรื่องพื้นที่ใช้สอย (ห้องน้ำ ห้องนอน บันได ห้องนั่งเล่น อื่นๆ)
 ไม่มีปัญหา

4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ “การปรับปรุงบ้านเพื่อความปลอดภัย” (ติดราวจับ ปรับทางลาด)

จำเป็น เพราะ.....

ไม่จำเป็น เพราะ.....

4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ กองทุนเพื่อการปรับปรุงบ้าน

เห็นด้วย เพราะ.....

ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

4.4 สามารถจ่ายได้ ต่อเดือน 100-500 501-1,000 1,000 ขึ้นไป หรือระบุ.....บาท

2620719849

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างคณะกรรมการภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

แบบสัมภาษณ์คณะกรรมการระบบการเงินชุมชน

เรื่อง “แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับปรุงที่อยู่อาศัย กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร”

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ (ชื่อ-สกุล).....
- 1.2 ตำแหน่ง.....
- 1.3 วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....
- 1.4 สถานที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกองทุน

- 2.1 ประวัติ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
- 2.2 ปีก่อตั้ง.....
- 2.3 วัตถุประสงค์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
- 2.4 สัดส่วนเงินทุน.....
- 2.5 สัดส่วนเงินกู้.....
- 2.6 สัดส่วนปล่อยกู้.....
- 2.7 อัตราดอกเบี้ย.....
- 2.8 หนี้เสีย.....

2620719849

CD IThesis 6073347525 thesis / recv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

2.9 สวัสดิการ

.....

.....

.....

.....

.....

2.10 จำนวนสมาชิก.....

2.11 เงื่อนไขการเป็นสมาชิก

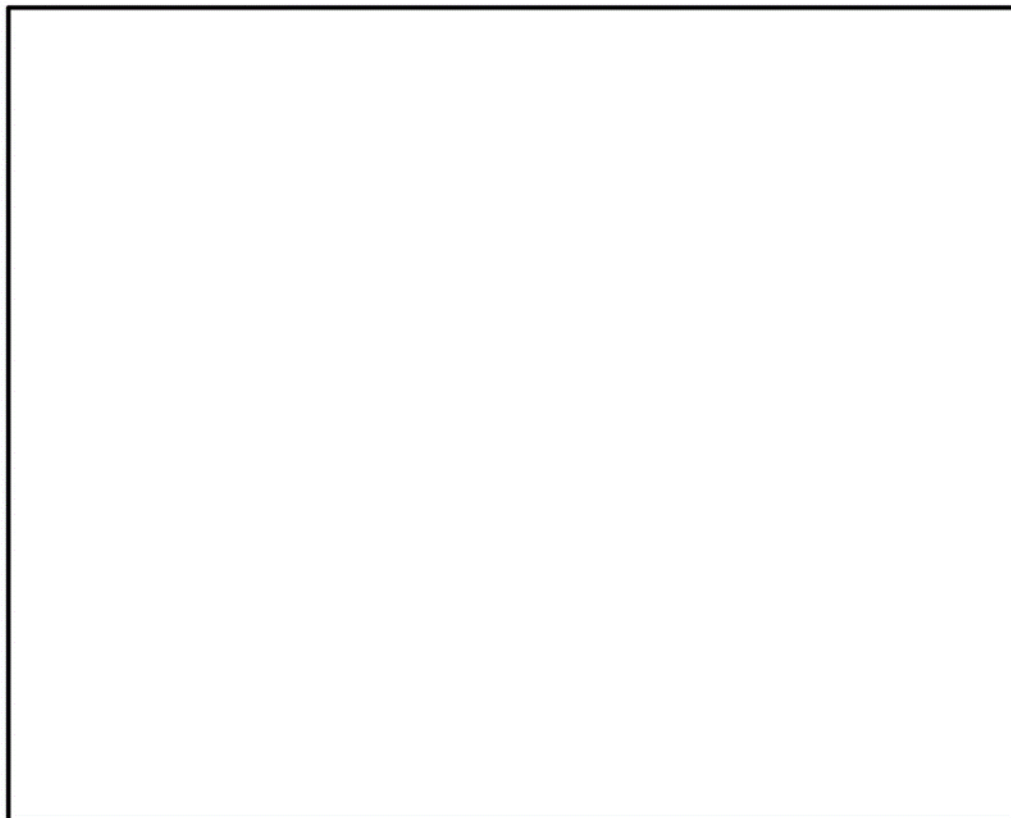
.....

.....

.....

2.12 โครงสร้างกองทุน

2.13 โครงสร้างคณะกรรมการ

2.14 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อดี

.....

.....

.....

3.2 ข้อเสีย

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง

แบบสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เรื่อง “แนวทางการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร”

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ (ชื่อ-สกุล).....
- 1.2 ตำแหน่ง.....
- 1.3 วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....
- 1.4 สถานที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของหน่วยงาน

1. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน
2. ส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

1. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านโครงสร้างกองทุน
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านเงินทุน
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความเป็นไปได้
4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยภาพรวม รวมถึงส่วนของข้อดี และข้อเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

2620719849

CD :Thesis 6073347525 thesis / recv: 22072562 14:00:41 / seq: 5

ส่วนที่ 4 รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

สัมภาษณ์เชิงลึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

1. กรกฎ ชยุตวรรัตน์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์
2. สิทธิพร ปานใจ	นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการพิเศษ กรมส่งเสริมสหกรณ์
3. โสวัฒน์ อยู่คงดี	หัวหน้างานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำนักงานกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
4. จวน ศิริวิชัย	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการชุมชนอาวุโส สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.)

รายนามคณะกรรมการภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับลักษณะกองทุนในชุมชนความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนเพื่อปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุภายในชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

1. ไพศาล สาทสุทธิ	ประธานชุมชนรุ่งมณีพัฒนา, ประธานสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
2. สมบูรณ์ จันทร์ชัย	ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
3. ปราโมทย์ สมใจ	รองประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/สถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
4. กมลลา สมใจ	เหรัญญิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/สถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
5. ชัยกฤษณ์ นาวงษ์	ผู้จัดการสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงชุมชนรุ่งมณีพัฒนา
6. ไตรภพ งามวงษ์	ประธานศูนย์ประสานงานและดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส สตรี และเยาวชนชุมชนรุ่งมณีพัฒนา เขตวังทองหลาง
7. กัลยาศรี หมอกมณี	ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/สถาบันการเงินชุมชนรุ่งมณีพัฒนา

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นาย หฤษฎ์ โศกผา
วัน เดือน ปี เกิด 20 มกราคม 2537
วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน Email Address :lk_harit@hotmail.com

2620719849

CU Thesais 6073347525 thesais / recv: 22072562 14:00:41 / seq: 5